סקולען

עם חן של פעם

לְכוּ בָּנִים שִׁמְעוּ לִי

ספר

נעימות אליעזר

פרשת תולדות

נתחבר ע"י

ה' אליעזר זוסיא רובין

לזכר נשמת רבותינו הק'

רבי אליעזר זוסיא בן ישראל אברהם זצ"ל

רבי ישראל אברהם בן אליעזר זוסיא זצ"ל

מסקולנן

סְקוּלָעֶן

©

כל הזכויות שמורות
למכון נעימות אליעזר סקולען בארה״ק
ואין רשות לצלם או לתרגם או להעתיק
למאגר מידע אפילו חלק מן הספר ללא אישור בכתב
לקחת חלק בהדפסת ספרי סקולען צור קשר במייל skulen3@gmail.com
copyright by mechon nemois eliezer skulen. beth shemesh.
in all countries subscribing to the international copyright union.

PRINTED IN ISRAEL

יצא לאור העולם ע״י

מכון נעימות אליעזר בארה״ק

053-415-2636

הסכמת הרב קלמן ווייס שליט"א
מו"ץ העדה החרדית

בס"ד כ"ז שבט תשפ"א

הנני בזה בשורות האלה לחזק ולאמץ את ידי הבה"ח החשוב והיקר ירא שמים ובעל מדות תרומיות דבוק בלו"נ ברבותינו הק' מסקולען זי"ע ולהבל"ח לכ"ק האדמורי"ם ממשיכי דרכם שליט"א

כמר אליעזר זוסיא רובין ני"ו

אשר ליקט ואיזן דבריהם הקדושים של האדמורי"ם מסקולען זצוק"ל במשך שנים על ענינים שונים בתורה ועבודת השי"ת וכן במה שהביאו מספה"ק תלמידי הבעש"ט הק' בענינים רמים אלו והבה"ח החשוב הנ"ל תורגם אותם ללשון "האידיש" שיהא שימה בפיהם של רבים אשר אינם מבינים בלה"ק

ונקרא שמו "נעימות אליעזר"

ודבר גדול מאד עשה בעמיו לקרב דבריהם הק' אשר מלאים ביר"ש וקדושה בדברים היוצאים מלב טהור וקדוש שבודאי יכנסו ללבם של ישראל לקרבם לעבוד"ה ולתורה וקדושה וע"כ גם ידי תכון עמו להוציא לאור ספר הקדוש הזה ויזכה להפיץ תורתם בקרב ישראל מתוך נחת ובריות גופא ברוב הצלחה וסייעתא דשמיא בכל הענינים אמן:

הכו"ח לכבוד התורה וצדיקי הדור:

קלונימוס קלמן ווייס

הסכמת אב"ד קאסאן שליט"א
מו"ץ העדה החרדית

הנני מצטרף להנ"ל והשי"ת יעזור להרחיב גבולי הקדושה ויתקדש שם שמים בעולם ובזכות זה נזכה בקרוב להתגלות מלך המשיח בב"א:

הסכמת כ"ק מרן אדמו"ר מסערט ויזניץ שליט"א

דער אייבערשטער זאל העלפן אז מ'זאל זיך קענען מתחזק זיין און מתרומם זיין אויפן דרך פון אונזערע היילינע רבי'ס "לבית סקולען", און אין סקולען איז דאך אסאך אסאך לייכטער זיך צו מתרומם זיין, ווייל די זים'קייט דארטן איז דאך גאר גאר הויעך און דערהויבן און ליכטיג, און איך בין זיכער אז פון אויבן וועלן זיי משפיע זיין שפע עבודת השם פאר די אלע וואס וועלן לערנען אין דעם היילינן ספר.

יעקב הה"ג שלמה נ"י הלוי

[והוסיף: ס'איז מיר שווער "נישט" צו חתמ'נען אויף אזאנ'ס].

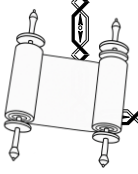
יעקב בהה"ג מוהר"א נ"י הלוי

הסכמת כ"ק מרן אדמו"ר מדושינסקיא שליט"א

הנני בזה לחזק ולאמץ ידי הבה"ח היקר זוכה ומזכה את הרבים
כמר **אליעזר זוסיא רובין** נרו יאיר ויזרח
יהי ר"א עמו בכל אשר יפנה, ויצליח דרכו הטובה על דרך רבותיו הקדושים אשר האירו את ישראל בנועם אמרותיהם וזמירותיהם, ויזכה לראות ברכה בעמלו מתוך הרחבת הדעת וטוב לב תמיד לאוישט"א:

המברך בברכת אהבה

הסכמת כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען מאנסי שליט"א

בעזהשי"ת

בלאמו"ר כ"ק מרן אדמו"ר עטת"ר מ'נאנאש שליט"א
ונכד כ"ק מרן אדמו"ד הגה"ק מ'קאראקאס שליט"א

מ'קאראקאס

וראש בית דין צדק כלל השעות לכלל ישראל

פה ארץ הקודש יצ"ו

יום ג' שנכפל בו בי טוב, לסדר 'זיקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד', פרשת תצוה, שנת תשפ"א לפ"ק.

הנני בזה לראני' ביד תלמידי הנאמן, היקר והחשוב, אציל רוח ונפש, אב בחכמה ורך בשנים, המופלא ומופלג בתורה ויראת ה' טהורה, משמח אלוקים ואנשים, דבוק ונושם בקדושת רבותיו הקדושים נבג"מ לבית סקולען זי"ע, וידוע מש"א חבז"ל: שהמתחבר לטהור טהור, גריס באורייתא תדירא במסירת הגוף והנפש, ובידעי ומכורי קאמינא עמילתו בתוה"ק בתנאים לא תנאים, בבחינת 'במדבר סיני' ממש, הייינו כמוש"כ במדרש: שאם עושים את עצמו כמדבר, רק אז זוכים לתורה שניתנה בסיני, וזה תורה מתוך הדחק באמת, וחרף גילו הצעיר, בדברי תורתו היוצאים מלב טהור, הוא מחזק לבבות נשברות, ומאמץ ברכיים כושלות, וידיים רפות, להגות בתוה"ק, ולהרגיש מתיקות התוה"ק, ומתיקות קיום המצוות, והמתיקות לחיות ביהודי עם"י התוה"ק, בכבר כמה שנים, מידי שבת בשבתו, ומידי מועד במועדיו, בנש"ק,

ה"ה הרה"ג רבי אליעזר זוסיא רובין שליט"א

מייסד חבורת משנת אליעזר בארץ הקודש

הנה ראה ראיתי האי סיפרא רבה, והגם שלא עברתי בולה, אבל חלק גדול מזה עברתי, וראיתי שהוא מלא בתורה המביא לידי יר"ש, ולידי חיזוק לעבוד את ה' בכל עת ועידן, והבל יסודתו בהררי קודש, בנוי ומיוסד עם"י הקדמות מדברות קודש ששמע, וסיפורים שראה ושמע, מרני צדיקיא ששמרו על הגחלת הנשארת לבל תכבה, וחזקה על חבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן, והוא עומד על חזקתו. והאמת אגיד שמכל מלמדי השכלתי, והרבה למדתי מרבותי, אבל מתלמידי יותר מכולם, שבעזרתי למדתי אותו האיך יוצרים יצירה של חידוש, והשכיל לעשות עשר ידות, בבחי' תלמיד המחבים את רבו.

אסיים בברכת הדיוט בזכות אבותיה"ק זצוק"ל, יה"ר שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה, ולהפיץ מעיינותיו חוצה, מתוך נחת והרחבת הדעת דקדושה, ויזכה לישב באהלה של תורה ויראה, עד זקנה ושיבה טובה. ואל אחיי ורעיי אמור: קחו ברכה זו אל תוך בתיכם, משנת נעוריו ראשית עריסותיכם, ותשלמו על זה מטוב מעשרותיכם, ותלמדו בו האיך לעבוד את ה' כל ימי חייכם, ועי"ז תראו ברכה והצלחה בכל מעשי ידיכם, עדי נזכה לרגל מבשר ישועה מאלוקיכם, ע"י משיח בן דוד גואליכם, אמן כן יהי רצון בוראכם.

הב"ד ידידו הדוש"ט באה"ר ובלוי"ח,
המעריך אותו ואת מעשיו המובים מאוד,
הבו"ח לכבוד התורה הקדושה ולומדיה,
בכל הברכות האמירות בתורת משרע"ה,

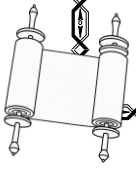
הק' משה ראזענבוים

בלאמו"ר כ"ק מרן אדמו"ר עטת"ר מ'נאנאש שליט"א
ונכד כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מ'קאראקאס שליט"א

מ'קאראקאס

המצפה לרחמי שמים מרובים

הסכמת רב דקהל אש תמיד בני ברק שליט״א

הנני באתי להמליץ טוב עבור הבה״ח חסידא ופרישא המפורסם בתורותיו ומידות הטובות והישרות מתאבק באפר רגליהם כל צדיקי הדור ובפרט כ״ק האדמורי״ם מסקולען
ה״ה שמו הולך לפניו

מוהר״ר אליעזר זוסיא רובין שליט״א

יה״ר שיזכה תמיד להפיץ מעינתיו חוצה ויזכה תמיד את הרבים בטוב טעם ודעת ואך טוב וחסד ירדפוהו כל ימי חייו בחן של טעם זקנים וייזכה במהרה לקבל פני משיח צדקנו אמן בב״א:

ידידו המכבדו בלב טוב

ורבינו זצ״ל היה אומר תמיד, שלפני שהולכים ללמוד צריכים לכוון לקיים מצות לימוד התורה, כי הרי מצות צריכות כוונה, וממילא וצריך אדם לומר קודם הלימוד בפה מלא:

חֲרִינִי מוּכָן וּמְזוּמָן לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה דְּאוֹרַיְיתָא שֶׁל לִמּוּד הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב בַּתּוֹרָה וּלְמַדְתֶּם אֹתָם וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹתָם וַחֲרִינִי עוֹשֶׂה מִצְוָה זוֹ כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוַת בּוֹרְאִי וּכְדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ לְיַחֵד שֵׁם י״ה בְּו״ה בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: וִיהִי נֹעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

וכ״ק מרן רבינו זצ״ל
היה אומר תמיד בכל הזדמנות:

אז: ״לְכוּ בָנִים״ – אז וועַן איר גייט אוועק פון די התעוררות, דעמאלט׳ס: ״שִׁמְעוּ לִי״ – דעמאלט׳ס זאל אייך קלונגען אין די אויער׳ן דאס וואס איר האט דא געהערט..!

וויל בשעת וועַן איר זענט דא, דעמאלט׳ס זעה איך דאך שוין אליין אז איר הערט מיך אוים, נאר וועַן איר גייט ״אוועק״.. דעמאלט׳ס זאל אייך קלונגען אין די אויער׳ן דאס וואס איר האט דא געהערט..!

הקדמה

י'שמחו ה'חסידים ו'יגילו ה'משתוקקים לראות אור כי טוב מאמרי קודש מרז"ל קדושים אשר בארץ המה, ובשבח והודאה להשי"ת שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה אני מודה ומשבח לאדון כל על שזכיתי לגמור ספר "נעימות אליעזר" על התורה ומועדים באידיש אשר מיוסד על דברי חז"ל ועל דברי רבותינו הקדושים תלמידי הבעל שם טוב הק' ותלמידי המגיד זצוק"ל, כדי שכל יהודי פשוט יזכה לשאוב מתורתם של רז"ל אשר מפיהם אנו חיים כל ימינו על אדמתינו, וכדי שכל יהודי פשוט יזכה לדעת את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון.

והרי כבר ידוע ליודעי חן, כי אמרו רז"ל (יבמות צ"ז.) על כל האומר דבר שמועה מפיהם ששפתותיו דובבות בקבר, ובספר חסידים (ס' רכ"ד) איתא שהם מתפללין עליו שם וממליצים טובה עליו עכלה"ק.

ומודה אני לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי אשר זכיתי להוציא לאור ספר "נעימות אליעזר" על התורה ומועדים באידיש אשר מטרתו של הספר הוא אך ורק שכל יהודי יזכה לחיות עם "שויתי ה' לנגדי תמיד" בכל רגע ורגע ולקיים "בכל דרכיך דעהו" במלא מובן המלה.

וברוך הוא אלקינו אשר נתן סיעתא דשמיא בעמלי וזכיתי לראות ברכה בעמלי, אשר אחרי שנים רבות וארוכות זכיתי לברך על המוגמר ולזכות את הרבים בדברים פשוטים וברורים נראים לעינים בעניני עבודת השם יתברך תורה ותפילה ומידות טובות וישרות, ואכן שמע אלקים מתוך סיעתא דשמיא אשר הרגשתי בה על כל צעד ושעל במהלך חיבור ספר זה, ומתוך שבח והודיה להשי"ת על כל הטוב אשר גמלני, הנני עומד עתה ב"פתח השער" ומתחנן לפני בורא כל עולמים שכה יתן ה' וכה יוסיף ויזכני להעלות דבר נאה ומתוקן על שולחן חכמים, ולהוסיף דעת

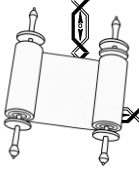
ותבונה ויראת ה׳ טהורה בתוך לבבות ישראל, ואל יצא מתחת ידי שום מכשול חס ושלום, רק יחזק את האמונה ואת הניצוץ היהודי אשר נמצא בתוך כל אחד ואחד מישראל, ובעזרת השם יתברך יהיה לתועלת הרבים, ובפרט לבחורי ואברכי חוץ לארץ שיותר קל להם ללמוד ספרים "באידיש", והרי כבר כתוב בתורתינו הק׳ בפרשה וילך (ל"א פ׳ י"ט): "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם", פירוש שכל יהודי יזכה להבין ולהשכיל את התורה בשפה שהוא מבין טוב.

וכאן המקום לציין שכל הספר מתחילה עד הסוף נעשית ע"פ הוראת והדרכת גדולי ישראל על כל צעד ושעל, וזהו אינו רק ספר לקריאה גרידא, כי אם גם ספר של לימוד התורה באמת, יען כי הרי זה משפיע יראת שמים במדה גדושה על לבבות ישראל.

וכאן המקום להודות ולהלל לכל האנשים שעזרו ותרמו ותמכו למען הוצאת ספר זה, יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שיזכו לראות אך ורק תענוג ונחת דקדושה מכל יוצ"ח, ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות באמת לאויושט"א.

ובצאתי אפרוש כפי אל ה׳ בתפילה שאזכה לישב באהלה של תורה ולהרביץ תורה ויראה כל ימי חיי, ואזכה לעבוד את השם יתברך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל מתוך שמחה של מצוה יחד עם כל ישראל, ואזכה להיות מאלו שמוסיפים יופי לכתר הגדול שנקרא תפארת ישרא"ל זרע אברה"ם אוהבו, מתוך הרחבת הדעת ומנוחה, ומתוך בריות גופא ונהורא מעליא, עדי נזכה בקרוב ליעוד הנביא ומלאה הארץ דעה את ה׳ וברחמים גדולים אקבצך בביאת גואל צדק ובבנין בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן:

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק: רש״י הק׳ זאגט אונז דא, אז: ״עַל יְדֵי שֶׁכָּתַב הַכָּתוּב יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם הֶזֶקֵק לוֹמַר אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק״, ווייל: ״לְפִי שֶׁהָיוּ לֵיצָנֵי הַדּוֹר אוֹמְרִים מֵאֲבִימֶלֶךְ נִתְעַבְּרָה שָׂרָה שֶׁחֲרֵי כַּמָּה שָׁנִים שָׁהֲתָה עִם אַבְרָהָם וְלֹא נִתְעַבְּרָה הֵימֶנּוּ״, און ממילא: ״מָה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא״ – און ממילא וואס האט דער אייבערשטער געטוהן וועגן דעם..?!

דער אייבערשטער האט: ״צָר קְלַסְתֵּר פָּנָיו שֶׁל יִצְחָק דּוֹמֶה לְאַבְרָהָם״, און ממילא דורך דעם: ״וְהֵעִידוּ הַכֹּל אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק״, און: ״וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב כַּאן יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם הָיָה״, ווייל: ״שֶׁחֲרֵי עֵדוּת יֵשׁ שֶׁאַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק״.

און דאס מיינט דאך צו זאגן אין אנדערע ווערטער, אז דורך דעם וואס: ״יִצְחָק״ האט אויס געזעהן ווי זיין טאטע: ״אַבְרָהָם״, דורך דעם איז אויף געוויזן געווארן פאר א יעדעם איינעם אז: ״אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק״, ווייל זיי האבן דאך ביידע אויס געזעהן די זעלבע.

דאס מיינט, אז ווי‌באלד א יעדער איינער האט דאך שוין אליין געקענט זעהן מיט די אייגענ׳ע אויגן אז עס איז טאקע: ״יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם״, ווייל זיי האבן דאך ביידע אויס געזעהן די זעלבע, ממילא וועגן דעם האט א יעדער איינער אויס געשריגן אז: ״אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק״..!

אבער מען דארף דאך אבער שטענדיג געדענקען, אז חז"ל (שבת דף: קי"ח ע"ב) זאגן דאך אונז שוין בפירוש, אז די עיקר פון א יודישע שטוב איז דאך די: "עֲקֶרֶת הַבַּיִת" – אז די עיקר פון א יודישע שטוב איז דאך די "יודישע מאמע", ווייל א יודישע מאמע איז דאך די איינציגסט'ע מענטש וואס געפונט זיך דאך מיט די קינדער א גאנצן טאג אין שטוב, און אויף איר ליגט דאך גאר א גרויסע אחריות פון די חינוך פון די קינדער.

ווייל זי איז דאך די: "עֲקֶרֶת הַבַּיִת" פון די גאנצע שטוב, און זי געפונט זיך דאך מיט די קינדער פון אינדערפרי ביז ביינאכט, און זי לערנט דאך זיי אויס ווי אזוי אפ צו גיסן נעגל וואסער ווי א ערליכע יוד, און זי לערנט דאך זיי אויך אויס ווי אזוי צו מאכן ברכות מיט כוונה, און זי לערנט דאך זיי אויך אויס ווי אזוי צו רעדן שיין איינער צום צווייטן, און זי לערנט דאך זיי אויך אויס ווי אזוי צו האבן גוטע מידות, בקיצור.. א "יודישע מאמע" איז די "עיקר" פון א "יודיש קינד" וער עס וויל זיין א: "מוֹדֶה עַל הָאֱמֶת".

און די זעלבע זאך איז דאך אויך געווען דא ביי "יצחק אבינו", ווייל וועמען איז געווען צו באדאנקען אז עס איז דא אויס געוואקסן אזא גרויסער הייליגער צדיק "יצחק אבינו"..?!

אוודאי: "שָׂרָה אִמֵּינוּ", ווייל די גאנצע: "יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם" איז דאך געווען: "כָּל כֻּלּוֹ שָׂרָה אִמֵּינוּ", ווייל זי האט דאך איהם ערציגן פון קינד ווייז אָן מיט אזא איבער געגעבנ'קייט, און זי האט דאך געהיטן אויף איהם ווי איר שווארץ אפל פון אויג, און ער איז דאך געווען איר גאנצע: "נְשָׁמָה", און מען זעהט דאך שוין טאקע אויך קלאר, אז ווי נאר זי האט געהערט פון די מעשה פון די עקידה, איז דעמאלט'ס גלייך געווען: "פָּרְחָה נִשְׁמָתָהּ מִמֶּנָּה

וּמֵתָה", ווייל יצחק איז דאך געווען איר גאנצע: "נְשָׁמָה", די גאנצע: "יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם" איז דאך געווען: "כָּל כֻּלּוֹ שָׁוָה אִמֵּינוּ".

און דו ביזט געוועכט טאקע אז "אברהם אבינו" האט אויך מחנך געווען "יצחק", אבער א יעדע טאטע איז דאך פארנומען רוב צייט פון דעם טאג מיט זיינע פארשידענ'ע ענינים, און ממילא וועט איז איבער געבליבן: "הָאֱלֹהָה אֶל שָׂרָה" – און ממילא וועט איז איבער געבליבן אין געצעלט מיט די קינדער דורך אויס דעם גאנצן טאג..?!

נאר: "שָׂרָה אִמֵּינוּ", און וועט האט זיך אפ געגעבן דורך אויס דעם גאנצן טאג מיט דעם גרויסן הייליגן צדיק "יצחק אבינו"..?! נאר: "שָׂרָה אִמֵּינוּ", און ממילא וועט דו קוקס'ט אריין אין דעם גרויסן הייליגן צדיק "יצחק אבינו" וועמען טרעפסטו..?! אוודאי: "שָׂרָה אִמֵּינוּ".

און די ווערטער: "יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: "שָׂרָה" [מיט די דריי אותיות], ווייל יא ר' יוד, די גאנצע: "יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם" איז דאך געווען: כָּל כֻּלּוֹ "שָׂרָה אִמֵּינוּ", ווייל ווי קען מען דען באשרייבן די שווערע ארבעט פון א "יודישע מאמע"..?! און ווי קען מען דען באשרייבן די השקעה פון א "יודישע מאמע" אין איר קינד..?! און ווי קען מען דען מסביר זיין וויפיל כח און מח א יודישע מאמע לייגט אריין אין איר קינד פון וועלן דאס קינד שטייט אויף אינדערפרי ביז וועלן דאס קינד לייגט זיך שלאפן ביינאכט..?!

און יא ר' יוד, דו ביזט געוועכט טאקע אז: אַבְרָהָם "הוֹלִיד" אֶת יִצְחָק – דו ביזט געוועכט טאקע אז "אברהם אבינו" האט טאקע "געבוירן" יצחק, אבער

וועו האט זיך אפ געגעבן מיט יצחק אבינו פיר און צוואנציג שעה א טאג..?! און וועו האט איהם אויס געלערנט ווי אזוי צו מאכן ברכות מיט כוונה..?! און וועו האט איהם אויס געלערנט ווי אזוי א יודיש קינד דארף זיך אויף פירן א יעדע רגע פון דעם טאג..?! וועו..?!

דאס איז דאך אלעס געווען די עבודה פון די גרויסע צדיקת: "שָׂרָה אִמֵּינוּ", ווייל "אברהם אבינו" איז דאך שטענדיג געווען פארנומען מיט זיינע עבודות.

און ניין ר' יוד, נישט אלעמאל האט א טאטע צייט זיך אפ צו געבן מיט זיין קינד, און נישט אלעמאל קען זיך א טאטע אפ געבן מיט זיין קינד, ווייל א טאטע איז דאך רוב מאל פארנומען מיט זיינע פארשידענ'ע ענינים, און נישט אלעמאל האט ער צייט זיך אפ צו געבן מיט זיין קינד.

אבער א ערליכע "יודישע מאמע"..?! א ערליכע "יודישע מאמע" איז דאך שטענדיג גרייט פאר איר קינד, און א ערליכע "יודישע מאמע" איז דאך שטענדיג משקיע אין איר קינד עבודת השם יתברך מיט גוטע מידות, און א ערליכע "יודישע מאמע" איז דאך שטענדיג מחנך איר קינד אז די שיינ'קייט פון א יודיש קינד איז: "תְּמִימוּת", און א ערליכע "יודישע מאמע" איז דאך שטענדיג מחנך איר קינד אז וועו עס קומט אמאל אריין א "גאסט" אין שטוב, זיצט מען נישט דעמאלט'ס מיט צוזאם געלייגט'ע הענט, נאר מען לויפט דעמאלט'ס שנעל ברענגען א קאלט'ן גלעז'ל וואסער פאר דעם גאסט וואס איז דא יעצט אריין געקומען, און וואס טוט דען "נישט" א יודישע מאמע..?! א יודישע מאמע טוט דאך כמעט "אלעס"..?!

און ממילא יא טייערע יודן, וועט איז געלעגן באהאלטן אין דעם: "יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם"..?! און וועט באקומט די "קרעדיט" אז עס איז אויס געוואקסן אזא גרויסער הייליגער צדיק ווי: "יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם"..?!

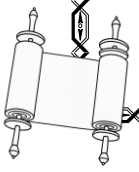
און די תירוץ אויף דעם איז דאך, אז אוודאי די גרויסע צדיקת: "שָׂרָה אִמֵּינוּ" באקומט קרעדיט אויף דעם, ווייל זי האט זיך דאך שטענדיג אפ געגעבן מיט די "חינוך" פון איר טייער'ן דיימאנט שטיין: "יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם":

אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק: עס איז דאך שוין באקאנט פאר א יעדעם איינעם, אז עס ווערט דאך שוין געברענגט אין די ספרים הק', אז אברהם אבינו האט געהאט א געוואלדיגע גרויסע: "מִדַּת הַחֶסֶד" אין זיך, און יצחק אבינו האט געהאט א געוואלדיגע גרויסע: "מִדַּת הַגְּבוּרָה" אין זיך.

און עס שטייט דאך שוין טאקע אויך פון פריער'דיגע צדיקים, אז ווען א מענטש גייט אמאל אריבער א שווערע תקופה, און ער שפירט אז ער קען שוין מער נישט אויס האלטן זיין שוער'ן מצב, זאל ער זיך אבער נאך אלץ פראבירן פריילעך צו מאכן דעמאלט'ס, אפילו מיט א נאריש'ע זאך אויך.

ווייל דער הייליגער בעל שם טוב הק' מיט זיינע תלמידים האבן דאך אונז שוין מגלה געווען, אז די ענין פון: "שִׂמְחָה" איז דאך גאר גאר א גרויסע זאך, און דורך: "שִׂמְחָה" קען מען דאך צו קומען צו אלעס אויף דער וועלט.

און ווי לאנג א מענטש איז נאך ביכולת צו זיין מיט א אמת׳ע: ״שִׂמְחָה״ אין הארץ, דעמאלט׳ס איז דאך זיכער גוט, אבער אפילו ווען א מענטש גייט אמאל אריבער א שווערע תקופה, און עס איז איהם שווער צו זיין פריילעך, זאל ער זיך אבער כאטשיג ״פראבירן״ פריילעך צו מאכן דעמאלט׳ס, אפילו מיט א: ״דְּבַר שְׂטוּת״ אויך, ווי צדיקים האבן דאך אונז שוין טאקע געזאגט, ווייל ווען א מענטש איז: ״בְּשִׂמְחָה״, קען ער דאך דעמאלט׳ס א דורך ברעכן די העכסט׳ע טויער׳ן וואס עס איז נאר דא אויבן אין הימל.

און ווען א מענטש מאכט זיך פריילעך טראץ דעם וואס ער שפירט ביי זיך אז ער האט נישט באמת מיט וואס זיך צו פרייען, צו זאל זיין די סיבה ווייל עס פעלט איהם עפעס, אדער ווייל ער איז גאר שטארק צובראכן דעמאלט׳ס, באצאלט איהם דעמאלט׳ס דער אייבערשטער אלץ שכר פון די מצוה פון: ״שִׂמְחָה״ אז זיין פראבלעם ווען מסודר ווערן, און ער ווען אָן הייבן צו שטייגן העכער און העכער פון וואו ער איז געווען, ביז.. דער אייבערשטער ווען איהם שוין אינגאנצן העלפן, אז ער ווען שוין זוכה זיין צו א: ״יְשׂוּעָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם״, און דעמאלט׳ס ווען ער דאך שוין טאקע באמת האבן מיט וואס זיך צו פרייען, און אלעס ווייל ער האט מקיים געווען די געוואלדיגע גרויסע מצוה פון: ״וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ״.

און דער ענין איז דאך שוין טאקע אויך מרומז אין דעם פסוק פון: ״וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם״ וגו׳, ווייל עס איז דאך שוין באקאנט פאר א יעדעם איינעם, אז וואס איז די שורש פון די נאמען: ״יִצְחָק״..?!

די שורש פון די נאמען יצחק איז דאך: ״צְחֹק״ – די שורש פון די נאמען: ״יִצְחָק״ איז דאך: ״שִׂמְחָה״, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין

פסוק אין פרשת וירא (קפיטל כ״א פסוק ו׳), אז וועז שרה אמינו האט געבוירן יצחק אבינו, האט דעמאלט׳ס שרה אמינו געזאגט, אז: ״צְחֹק״ עָשָׂה לִי אֱלֹקִים כָּל הַשֹּׁמֵעַ ״יִצְחַק״ לִי – אז א יעדער איינער וואס וועט הערן אז איך האב געבוירן א זוהן וועט לאכן פון גרויס וואונדער, און א יעדער איינער וואס וועט הערן אז איך האב געבוירן א זוהן וועט זיך גאר שטארק מיט פרייען צוזאמען מיט מיין גרויסע: ״שְׂמְחָה״.

און עס איז טאקע אויך כדאי אָן צו מערקן דא, אז וועז דער אייבערשטער האט געזאגט פאר אברהם אבינו אין פרשת לך לך די בשורה טובה אז ער וועט זוכה זיין צו האבן א זוהן, האט דאך דעמאלט׳ס אברהם אבינו אויך געלאכט, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין פרשת לך לך (קפיטל י״ז פסוק י״ז) אז וועז דער אייבערשטער האט געזאגט פאר אברהם אבינו אז שרה וועט זוכה זיין צו א קינד, האט דאך דעמאלט׳ס: וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל פָּנָיו ״וַיִּצְחָק״ – האט דאך דעמאלט׳ס אברהם אבינו אויך געלאכט.

און רש״י הק׳ איז דאך אונז שוין טאקע מסביר דעם פסוק זייער שיין אין פרשת לך לך, און רש״י הק׳ זאגט דאך אונז שוין דארטן אין פרשת לך לך, אז עס איז דא גאר א גרויסע חילוק צווישן די: ״צְחֹק״ פון ״אברהם״ מיט די: ״צְחֹק״ פון ״שרה״.

ווייל די: ״צְחֹק״ פון ״אברהם״ איז דאך געווען א לשון: ״שְׂמְחָה״, אבער משא״כ די: ״צְחֹק״ פון ״שרה״ איז געווען א לשון: ״מְחוּפָּ״ – אבער משא״כ די: ״צְחֹק״ פון ״שרה״ איז געווען א לשון פון ״אפ לאכן פון די גאנצע זאך״.

און די ספרים הק׳ זענען דאך שוין פארשטייט זיך גאר שטארק מאריך אין די פשט פון די געלעכטער פון ״שרה אמינו״, ווייל פארשטייט זיך אז די געלעכטער פון שרה אמינו איז נישט געווען קיין פשוט׳ע געלעכטער, און עס איז דא כמה וכמה פשטים אין די געלעכטער פון שרה.

אבער על כל פנים.. די פשוט׳ע פשט וואס רש״י הק׳ ברענגט אונז אראפ אין פרשת לך לך איז, אז ״שרה אמינו״ האט פשוט אפ געלאכט פון די בשורה טובה וואס זי האט געהערט.

אבער משא״כ ״אברהם אבינו״ האט נישט אפ געלאכט פון די בשורה טובה וואס ער האט געהערט, נאר פארקערט, ער האט זיך גאר שטארק געפריידט מיט די גוטע בשורה וואס ער האט דא געהערט, און ער איז געווען זיכער אז שרה אמינו וועט טאקע זוכה זיין צו א קינד טראץ דעם וואס עס איז נאך נישט געשעהן, און טראץ דעם וואס עס איז נישט: ״בְּדֶרֶךְ הַטָּבַע״ אז זיי זאלן זוכה זיין צו א קינד, און טראץ דעם וואס זיי זענען שוין געווען דעמאלט׳ס גאר גאר אלט.

און רש״י הק׳ זאגט דאך אונז שוין טאקע אויך בפירוש אין פסוק אין פרשת לך לך ביי די: ״צְחֹק״ פון ״אברהם אבינו״, אז עס שטייט דארט אין פסוק דעם לשון, אז: ״וַיִּצְחָק״ – אז אברהם אבינו האט זיך דעמאלט׳ס גאר שטארק געפריידט, און די תרגום טייטש׳ט דאך שוין טאקע דארטן אפ דעם ווארט: ״וַיִּצְחָק״ מיט דעם לשון: ״וַחֲדִי״ – אז אברהם אבינו האט זיך טאקע דעמאלט׳ס גאר שטארק געפריידט בשעת ווען ער האט געהערט די בשורה טובה פון דעם אייבערשטן אז ער וועט זוכה זיין צו א קינד.

אבער משא״כ ביי די געלעכטער פון שרה טייטש׳ט די תרגום אפ די ווערטער: ״וַתִּצְחַק״ שָׂרָה מיט די ווערטער: ״וְתַיְכַּת״ שָׂרָה – אז שרה האט דעמאלט׳ס אפ געלאכט פון די בשורה טובה וואס זי האט דעמאלט׳ס געהערט פון דעם מלאך.

און עס איז דא כמה וכמה טעמים פארוואס שרה האט אפ געלאכט פון די בשורה טובה וואס זי האט דעמאלט׳ס געהערט פון דעם מלאך, טייל זאגן אז די סיבה פארוואס שרה האט אפ געלאכט פון די בשורה טובה איז געווען ווייל זי האט דאך דאס דעמאלט׳ס נאר געהערט פון א ״מלאך״, און שרה אמינו האט דעמאלט׳ס געהאלטן, אז א ברכה פון א מלאך וועט גארנישט אויף טוהן.

אבער משא״כ אברהם אבינו האט דאך געהערט די בשורה טובה פון דעם ״אייבערשטן״ אליין, און ממילא וועגן דעם האט אברהם אבינו נישט אפ געלאכט פון די בשורה טובה וואס ער האט געהערט פון דעם ״אייבערשטן״ אליין.

אבער דאס מיינט נישט צו זאגן אז אברהם אבינו האט ״פארשטאנען״ ווי אזוי דאס וועט געשעהן.. און ווי אזוי עס קען בכלל זיין אזא זאך אז שרה וועט האבן א קינד, ניין ניין ניין, אברהם אבינו האט נישט ״פארשטאנען״ ווי אזוי די נס וועט געשעהן, אבער אפילו אזוי האט ער זיך אבער נאך אלץ גאר שטארק געפריידט מיט א זיכער׳ע: ״אֱמוּנָה״ און: ״בְּטָחוֹן״ אין די ווערטער פון דעם הייליגן באשעפער, ווייל ער האט דאך שוין געוואוסט ביי זיך זייער קלאר, אז: ״לֹא אִישׁ אֵ-ל וִיכַזֵּב״ – אז דער אייבערשטער איז דאך נישט קיין

ליגענער ח״ו, און אויב דער אייבערשטער האט געזאגט אז ער וועט זוכה זיין צו א קינד, דעמאלט׳ס וועט זיכער אזוי זיין בלי שום ספק.

און גלייך נאך די: ״שִׂמְחָה״ פון אברהם אבינו, שטייט טאקע דעמאלט׳ס גלייך אין פסוק, אז דער אייבערשטער האט דעמאלט׳ס געזאגט פאר אברהם אבינו, אז ווען די קינד וועט געבוירן ווערן, זאלסטו איהם געבן א נאמען: ״יִצְחָק״, אלץ זכר צו די יעצטיגע: ״שִׂמְחָה״ וואס דו האסט זיך יעצט געפריידט אפילו נאך פאר ווען די ישועה איז אָן געקומען.

און דער אייבערשטער האט דעמאלט׳ס געזאגט פאר אברהם אבינו, אז די נאמען: ״יִצְחָק״ איז א זכר צו די יעצטיגע: ״שִׂמְחָה״ וואס דו האסט זיך געפריידט מיט די: ״יְשׁוּעַת יהו-ה״ אפילו נאך פאר ווען דו האסט געהאט מיט וואס זיך צו פרייען בכלל.

אבער לכאורה איז דאך שווער דא א מורא׳דיגע קשיא, ווייל וועלכע מענטש וואלט דען נישט געהאט: ״אֱמוּנָה״ און: ״בִּטָּחוֹן״ אין די ווערטער פון דעם אייבערשטן ווען דער ״אייבערשטער״ אליין קומט איהם זאגן אז דו וועסט זוכה זיין צו א קינד אין א יאר ארום..?!

ווען דער אייבערשטער אליין וואלט געקומען צו דיר און דיר געזאגט אז דו וועסט זוכה זיין צו א געוויסע ישועה אין גאר א קורצע צייט, דעמאלט׳ס וואלסטו איהם נישט גע׳גלייבט ח״ו..?!

זיכער וואלסטו איהם דעמאלט׳ס גע׳גלייבט, ווייל אויב דער ״אייבערשטער״ אליין זאגט מיר אז איך וועל זוכה זיין צו א געוויסע ישועה

אין גאר א קורצע צייט, דעמאלט׳ס וועט דאך דאס זיכער געשעהן, און ממילא וועלכע מענטש וואלט דען נישט געהאט: ״אֱמוּנָה״ און: ״בְּטָחוֹן״ וועז דער ״אייבערשטער״ אליין קומט איהם זאגן אז דו וועסט זוכה זיין צו א קינד אין א יאר ארום..?!

און ממילא וואס איז שוין די גרויסע חידוש פון אברהם אבינו אז ער האט געהאט: ״אֱמוּנָה״ און: ״בְּטָחוֹן״ אין די וועלט פון דעם הייליגן באשעפער און ער האט זיך טאקע דעמאלט׳ס באמת געפריידט מיט די: ״יְשׁוּעַת יהו-ה״ וואס גייט בקרוב אָן קומען..?!

און עד כדי כך האט מען געמאכט א גאנצע מצב פון יענע פרייד.. אז דאס קינד וואס איז טאקע געבוירן געווארן שפעטער האט טאקע באקומען דעם נאמען: ״יִצְחָק״ אלץ א זכר צו די פרייד וואס אברהם אבינו האט זיך געהאט געפריידט בשעת וועז דער אייבערשטער האט איהם מודיע געווען די גוטע בשורה אז ער וועט זוכה זיין צו א קינד.

אבער איין מינוט, וואס איז פשט פון דעם..?! אזא גרויסע מצב מאכט מען פון די פרייד וואס אברהם אבינו האט געהאט בשעת וועז דער אייבערשטער האט איהם מודיע געווען די גוטע בשורה אז ער וועט זוכה זיין צו א קינד..?!

א יעדער איינער וואלט זיך דאך געפריידט וועז דער אייבערשטער אליין קומט איהם זאגן אז ער וועט זוכה זיין צו א קינד ביי די הונדערט יאר..?!

און ממילא וואס איז שוין די גרויס׳קייט פון די פרייד וואס אברהם אבינו האט זיך געפריידט בשעת וועז דער אייבערשטער האט איהם מודיע געווען די גוטע בשורה אז ער וועט זוכה זיין צו א קינד..?!

נאר די תירוץ אויף דעם איז, אז דו ביזט געוועכט טאקע ר׳ יוד, דו ביזט הונדערט פראצענט געוועכט אז דו וואלס׳ט אויך געהאט: "אֱמוּנָה" און: "בִּטָּחוֹן" אין די ווערטער פון דעם אייבערשטן וועז דער "אייבערשטער" אליין קומט דיר זאגן אז דו וועסט זוכה זיין צו א געוויסע ישועה גאר בקרוב.

און איך וועל דיר זאגן נאך מער פון דעם, ווייל דו זאלסט וויסן ר׳ יוד, אז דער אייבערשטער קומט "טאקע" א יעדן איינציג׳ן טאג צו דיר און ער זאגט דיר "טאקע" א יעדן איינציג׳ן טאג אז דו וועסט זוכה זיין צו גאר גאר גרויסע ישועות בקרוב.

ווייל עס ווערט דאך שוין געברענגט אין די ספרים הק׳, אז וועז א יודיש קינד דאוועט צום אייבערשטן, און ער בעט דעם אייבערשטן א געוויסע תפילה, ווי למשל.. די תפילה פון: "אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת", און ער בעט דעמאלט׳ס דעם אייבערשטן, אז.. הייליגער טאטע אין הימל, געב מיר דעת, און געב מיר פארשטאנד, ווייל איך וויל האבן די ריכטיגע דעת צו פארשטיין דיין הייליגער תורה הק׳, און איך וויל האבן די ריכטיגע דעת זיך צו קענען פירן ווי עס דארף צו זיין, זאגן דעמאלט׳ס די ספרים הק׳, אז דער אייבערשטער ענטפערט דעמאלט׳ס גלייך פאר דעם יוד אויפן פלאץ, אז.. גוט, בסדר, איך גיב דיר נאך דיין בקשה וואס דו האסט מיר דא געבעטן, און איך גיי דיר טאקע יעצט משפיע זיין א ריכטיגע: "שֵׂכֶל הָעֶלְיוֹן" זיך צו

קענען פירן ווי אזוי עס דארף צו זיין, און איך גיי דיר טאקע יעצט משפיע זיין א ריכטיגע: "שֶׁכֻּל הָעֲלִיוֹן" כדי אז דו זאלסט טאקע קענען זוכה זיין צו פארשטיין דער הייליגער תורה הק'.

און וועז דער יוד האלט שוין ביים סוף פון די ברכה פון: "אַתָּה חוֹנֵן" וכו', און ער זאגט שוין די ווערטער: "בָּרוּךְ אַתָּה יהו-ה חוֹנֵן הַדָּעַת", וואלט ער דאך דעמאלט'ס געדארפט דאנקען דעם אייבערשטן מיט זיין גאנצן הארץ אויף דעם וואס דער אייבערשטער האט איהם טאקע נאך געגעבן זיין בקשה דא, און ער וואלט דאך דעמאלט'ס געדארפט טאנצן פאר: "שִׂמְחָה" אז ער האט דא זוכה געווען צו באקומען א "הסכמה" פון דעם אייבערשטן אליין אויף זיינע בקשות וואס ער האט דא געבעטן יעצט, און ער וואלט דאך דעמאלט'ס געדארפט אוועק גיין מיט אזא שטארקע: "אֱמוּנָה" אז דער אייבערשטער האט טאקע אָן געגומען זיין תפילה דא, און אז ער גייט שוין טאקע געהאלפן ווערן יעצט מיט אלעס וואס ער דארף נאר.

און די זעלבע זאך איז דאך אויך מיט די ברכה פון: "שִׂים שָׁלוֹם" וכו' [למשל], ווייל ווען א יודיש קינד קומט אָן צו די סוף פון די ברכה פון: "שִׂים שָׁלוֹם" וכו', דארף ער דאך דעמאלט'ס שפירן ביי זיך זייער קלאר, אז "דער אייבערשטער האט יעצט טאקע אויס געהערט מיין תפילה", און.. יא, דער אייבערשטער גייט טאקע יעצט לייגן: "שָׁלוֹם" צווישן די יודישע קינדער, און דער מענטש דארף דאך דעמאלט'ס האבן גאר גאר א שטארקע: "אֱמוּנָה" אז דער אייבערשטער שרייט טאקע דעמאלט'ס אויס הויעך אין אלע עולמות עליונים, אז: "וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ" – אז איך גיי טאקע יעצט געבן: "שָׁלוֹם" אויף דער וועלט.

און די זעלבע זאך איז דאך מיט די סוף פון א יעדע ברכה פון שמונה עשרה, ווייל א יודיש קינד דארף דאך שטענדיג גלייבן מיט א ריינע: "אֱמוּנָה" און: "בִּטָּחוֹן" אז מיין תפילה איז טאקע אָן גענומען געווארן יעצט ביים הייליגן באשעפער, און א יודיש קינד דארף דאך שטענדיג גלייבן מיט א ריינע: "אֱמוּנָה" און: "בִּטָּחוֹן" אז דער הייליגער באשעפער גייט מיר שוין טאקע יעצט העלפן.

און עד כדי כך גלייב איך אז דער הייליגער באשעפער גייט מיר שוין טאקע יעצט העלפן.. אז איך "דאנק" שוין אפילו דעם הייליגן באשעפער אויף זיין הילף וואס ער גייט מיר דא יעצט שיקן, און איך זאג שוין יעצט די ווערטער: "בָּרוּךְ אַתָּה יהו-ה רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל", ווייל.. יא, איך גלייב טאקע באמת: "בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה" אז דער הייליגער באשעפער גייט יעצט טאקע אויס היילן אלע: "חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל".

אבער עס איז נאר דא איין פראבלעם דא, ווייל די פראבלעם דא איז, אז מען הערט דאך דאס נישט בפועל, נאר מען דארף גלייבן: "בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה" אז עס איז טאקע אזוי, און מען דארף גלייבן אז דער הייליגער באשעפער הערט טאקע באמת אויס א יעדע "תפילה" פון א יעדע יודיש קינד, און מען דארף גלייבן: "בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה" אז דער הייליגער באשעפער ענטפערט א יעדע תפילה וואס א יעדע יודיש קינד בעט.

און דאס איז דאך טאקע אונזער "עבודה" אויף דער וועלט, צו גלייבן: "בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה" אז דער הייליגער באשעפער הערט שטענדיג אויס אונזערע תפילות, און אז דער אייבערשטער "ענטפערט" שטענדיג אונזערע תפילות.

און מיר ווייסן דאך שוין אויך זייער גוט, אז "אברהם אבינו" איז דאך געווען די: "מְקוֹר הָאֱמוּנָה", ווייל "אברהם אבינו" איז דאך געווען דער ערשטער מענטש אויף דער וועלט וואס האט אויס געשריגן פאר א יעדעם איינעם אז: "יֵשׁ מַנְהִיג לְבִירָה וְאֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ".

און ממילא וועגן דעם איז אברהם אבינו געווען אין די מדריגה אז ער האט זוכה געווען צו הערן בפועל ממש פון דעם "אייבערשטן" אליין אז ער וועט געהאלפן ווערן מיט א: "יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם".

ווייל ער האט דאך שוין אויס געשריגן אין דעם הייסן קאלעך אויווען אז עס איז נאר דא איין גאט אויף דער וועלט, און ער איז דאך שוין אריין געגאנגען אין פייער פארן אייבערשטנ׳ס וועגן, און ממילא וועגן דעם האט ער געקענט הערן בפועל ממש פון דעם "אייבערשטן" אליין ווי דער אייבערשטער אליין זאגט איהם די בשורה טובה אז ער וועט זוכה זיין צו א קינד, ווייל ער איז דאך שוין סיי ווי סיי געווען אויס געׂארבעט אין דעם ענין פון: "אֱמוּנָה".

אבער די אמת איז דאך, אז דער אייבערשטער ענטפערט דאך פאר א יעדע יודיש קינד וואס בעט איהם א געוויסע בקשה אז.. יא, איך גיי דאס טאקע טוהן, אבער וועז דער מענטש גייט אוועק פון דעם תפילה, געדענקט ער דאך אסאך מאל קוים קוים אז ער האט בכלל געדאוונט יעצט, און אסאך מאל געדענקט ער שוין אפילו נישט וואס ער האט דא געזאגט בכלל.

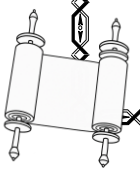
און ממילא דו פרעגס׳ט מיר דא אזוי, אז וועז דער אייבערשטער וואלט געקומען צו מיר און מיר מודיע געווען אז איך וועל געהאלפן ווערן מיט א: "יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם", דעמאלט׳ס וואלט איך דאך אויך געהאט:

״אֱמוּנָה״ אין די ווערטער פון דעם הייליגן באשעפער, און איך וואלט זיך דאך דעמאלט׳ס אויך ״געפריידט״ מיט די: ״יְשׁוּעַת יהו-ה״ וואס גייט יעצט בקרוב אָן קומען..?! און ממילא פארוואס מאכט מען אזא מצב פון די: ״צְחֹק״ פון ״אברהם אבינו״ – און ממילא פארוואס מאכט מען אזא מצב פון די: ״שִׂמְחָה״ וואס אברהם אבינו האט געהאט בשעת וועז דער אייבערשטער האט איהם מודיע געווען אז ער גייט געהאלפן ווערן מיט א קינד..?!

איך וואלט זיך דאך אויך געפריידט וועז דער אייבערשטער וואלט מיר געקומען זאגן אז איך וועל געהאלפן ווערן מיט א: ״יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם״..?! און איך וואלט דאך אויך געהאט דעמאלט׳ס: ״אֱמוּנָה״ אין די ווערטער פון דעם הייליגן באשעפער..?!

אבער איין מינוט ר׳ יוד, נו האב שוין טאקע יעצט: ״אֱמוּנָה״ אין די ווערטער פון דעם הייליגן באשעפער..! ווייל דער הייליגער באשעפער שטייט דאך לעבן דיר א יעדן טאג ביים דאוונען, און ער זאגט דאך דיר א יעדן טאג פון דאס ניי נאך אמאל און נאך אמאל, אז דו ווייסט וואס יענק׳ל..?! איך גיב דיר נאך דיין בקשה וואס דו האסט מיר געבעטן דא, און איך גיי דיר שוין טאקע יעצט שיקן דיין: ״יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם״.

און ממילא נו ר׳ יוד, לאמיר שוין זהן ווי דו טאנצט פאר: ״שִׂמְחָה״ בשעת וועז דו האלטס׳ט שוין ביים סוף פון די ברכה, און לאמיר שוין זהן דיין גרויסע: ״שִׂמְחָה״ ווי דו פרייס׳ט זיך מיט די: ״יְשׁוּעַת יהו-ה״ וואס גייט שוין בקרוב אָן קומען..?! און לאמיר שוין זהן דיין גרויסע: ״אֱמוּנָה״ וואס

דו האסט אין די וועלט פון דעם הייליגן באשעפער וואס גייט דיר שוין יעצט שיקן דיין גרויסע: "יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם"..?!

אבער.. ניין: "לֹא מִנִּיהּ וְלֹא מִקְצָתֵיהּ", דו ווערס'ט נישט: "מָלֵא שִׂמְחָה" ווען דו קומס'ט שוין אָן צו די ווערטער: "בָּרוּךְ אַתָּה יהו-ה רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל", און דו ווערס'ט נישט עפעס: "מָלֵא שִׂמְחָה" ווען דו קומס'ט שוין אָן צו די ווערטער: "בָּרוּךְ אַתָּה יהו-ה הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם".

און לאמיר דיר פרעגן ר' יוד, ווען דו קומס'ט אָן צו די ווערטער: "בָּרוּךְ אַתָּה יהו-ה גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל", טאנצטו טאקע דעמאלט'ס באמת פאר: "שִׂמְחָה", און דו גלייבס'ט טאקע דעמאלט'ס באמת אין הארצן אז דער אייבערשטער גייט "יעצט" טאקע בלאזן מיט דעם גרויסן: "שׁוֹפָר שֶׁל מָשִׁיחַ" און אויס לייזן אלע יודישע קינדער פון דעם שווער'ן ביטער'ן גלות..?!

אדער טראכסטו דעמאלט'ס ביי דיר אז נו.. נאך א שמונה עשרה אפ געדאוונט, אדער קען זיין אז דו טראכס'ט דעמאלט'ס ביי דיר אז "ווען גייט מען שוין אהיים"..?! הַא..?! דו גלייבס'ט טאקע דעמאלט'ס באמת אז דער אייבערשטער האט דיר דעמאלט'ס גע'ענטפערט אויף דיין תפילה..?! אדער גלייבסטו נישט אזוי שטארק אין דעם..?!

אויב טאנצטו נישט פאר: "שִׂמְחָה" אין הארצן בשעת ווען דו קומס'ט אָן צו די ווערטער: "בָּרוּךְ אַתָּה יהו-ה גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל", דעמאלט'ס איז דאך דאס א אפענ'ע "הוכחה" אז דו גלייבס'ט נישט אזוי שטארק אז דער אייבערשטער האט טאקע יעצט גע'ענטפערט דיין תפילה, און אויב טאנצטו נישט פאר: "שִׂמְחָה" אין הארצן בשעת ווען דו קומס'ט אָן צו די ווערטער: "בָּרוּךְ אַתָּה

יהו-ה גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל", דעמאלט׳ס איז דאך דאס א אפענ׳ע "הוכחה" אז דו גלייבס׳ט נישט אזוי שטארק אז דער אייבערשטער גייט "יעצט" טאקע אויס לייזן אלע יודישע קינדער פון דעם שווער׳ן ביטער׳ן גלות.

אבער משא"כ "אברהם אבינו" האט זיך דאך שוין אויס גע׳ארבעט אין דעם ענין פון: "אֱמוּנָה" יארן יארן פריער – ביי די מעשה פון נמרוד אין: "אוּר כַּשְׂדִּים", און "אברהם אבינו" האט זיך דאך שוין מקריב געווען יארן יארן פריער פארן אייבערשטנ׳ס וועגן.

און ממילא וועגן דעם האט ער געקענט זוכה זיין צו הערן ווי דער "אייבערשטער" אליין ענטפערט איהם אויף זיין תפילה און ער זאגט איהם אז ער וועט זוכה זיין צו א קינד.

ווייל דער אייבערשטער האט דאך שוין גאנץ גוט געוואוסט [כביכול], אז גלייך נאך דעם וואס אברהם אבינו וועט הערן די גוטע בשורה אז ער וועט זוכה זיין צו א קינד, וועט דעמאלט׳ס גלייך קומען א: "וַיִּצְחָק" – וועט דעמאלט׳ס גלייך קומען א אמונה׳דיגע: "שִׂמְחָה" אין די ווערטער פון דעם הייליגן באשעפער.

אבער די אמת איז דאך, אז דער אייבערשטער ענטפערט דאך אונז אלע שטענדיג אויף אונזערע תפילות, אזוי ווי מיר זאגן דאך שוין טאקע אלע בפירוש א יעדן טאג ביים דאוונענען, אז דער אייבערשטער איז דאך א: "עוֹנֶה" לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו, און דער אייבערשטער איז דאך א: "עוֹנֶה" לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת צָרָה, און דער אייבערשטער איז דאך א: "עוֹנֶה" וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה, און ממילא פארוואס האבן מיר נישט אזא

שטארקע: "אֱמוּנָה" אז דער אייבערשטער ענטפערט אונזערע תפילות אויפן רגע וואס מיר בעטן דאס..?! און פארוואס פארמאגן מיר נישט אזא אמונה'דיגע: "שִׂמְחָה" אין די ווערטער פון דעם הייליגן באשעפער אז ער וועט אונז טאקע נאך געבן אונזערע בקשות..?!

אבער וועו א מענטש דאוועט טאקע מיט א אמת'ע שטארקע: "אֱמוּנָה" אין הארץ, און ער לייגט טאקע באמת אריין אין זיין קאפ דעם געדאנק אז דער אייבערשטער אליין שטייט יעצט דא לעבן מיר, און ער ערפילט יעצט אלע מיינע בקשות וואס איך בעט איהם דא יעצט, און וועו ער ענדיגט דאוועגען, גייט ער טאקע דעמאלט'ס אוועק מיט א זיכער'ע: "אֱמוּנָה" און: "בִּטָּחוֹן" אין דעם הייליגן באשעפער אז "ער איז שוין טאקע א געהאלפענער יעצט", אזא איינער קען טאקע זוכה זיין צו זעהן גאר גרויסע: "יְשׁוּעוֹת מִן הַשָּׁמַיִם".

ווייל אזא איינער וואס פריידט זיך שוין מיט די: "יְשׁוּעַת יהו-ה" וואס גייט בקרוב אָן קומען נאך פאר וועו די ישועה קומט אָן, און ער רופט "שוין" אויס הויעך, אז: צָחַק "עָשָׂה" לִי אֱלֹקִים – אז דער אייבערשטער האט מיר "שוין" פריילעך געמאכט מיט דעם וואס ער האט מיר יעצט געזאגט אז ער גייט ערפילן אלע מיינע בקשות, און נישט: צָחַק "יַעֲשֶׂה" לִי אֱלֹקִים, נאר: צָחַק "עָשָׂה" לִי אֱלֹקִים, אזא איינער איז טאקע זוכה צו זעהן גאר גרויסע: "יְשׁוּעוֹת מִן הַשָּׁמַיִם", און דו ווייסט פארוואס..?!

ווייל צדיקים האבן דאך אונז שוין קלאר געזאגט, אז: "קַבָּלַת הַתְּפִלָּה" ווענדט זיך לויט ווי שטארק די: "אֱמוּנָה" און: "בִּטָּחוֹן" איז אין די הארץ פון דער יוד וואס דאוועגט.

און וועז א יודיש קינד שטעלט זיך דאוועגען, דארף ער דאך דעמאלט׳ס זיין זיכער אז זיין תפילה ״וועט״ גע׳ענטפערט ווערן, און לויט ווי שטארק איך וועל גלייבן אז דער הייליגער באשעפער גייט מיר יעצט העלפן, אזוי שטארק וועל איך טאקע געהאלפן ווערן מיט מיין ישועה.

ווייל וואס איז די ערשטע זאך וואס א יודיש קינד זאגט ביי שמונה עשרה א יעדן טאג גלייך נאכן דערמאנען אבות..?! וואס זאגן מיר דעמאלט׳ס גלייך..?!

מיר זאגן דעמאלט׳ס גלייך די ווערטער: ״מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ״ — אז דער אייבערשטער איז א קעניג וואס העלפט אונז שטענדיג.

ווייל דאס איז דאך די ״יסוד״ וואס א יודיש קינד דארף שטענדיג וויסן און געדענקען, און נאך דערצו פאר מען גייט בעטן אזוי פיל בקשות ביי תפילת שמונה עשרה, אז וואס..?! אז דער אייבערשטער איז א: ״מֶלֶךְ עוֹזֵר״ — אז דער אייבערשטער איז א קעניג וואס העלפט אונז ״שטענדיג״, ״אפילו וועז מיר בעטן איהם נישט פאר הילף״.

[ווייל די לשון: ״עֶזְרָה״ מיינט דאך, וועז איינער דארף הילף.. אבער ער בעט נישט אז מען זאל איהם העלפן, אזוי ווי עס ווערט דאך שוין טאקע דערמאנט אין די מאמרים פון דעם הייליגן בעל נועם אליעזר מסקולען זצ״ל בנוגע דעם ענין פון: ״עֶזְרָה״ לַשּׁוֹבְתִים בַּשְּׁבִיעִי וכו׳, עיין שם].

און: ״וּמוֹשִׁיעַ״ — און אין צריך לומר אז דער אייבערשטער העלפט אונז וועז מיר שרייען צו איהם פאר הילף, [ווייל די לשון: ״מוֹשִׁיעַ״ מיינט דאך, וועז

איינער דארף הילף.. און ער שרייט טאקע אז מען זאל איהם העלפן, אזוי ווי עס ווערט דאך שוין טאקע אויך דערמאנט אין די מאמרים פון דעם הייליגן בעל נועם אליעזר מסקולען זצ"ל בנוגע דאס וואס עס ווערט דערמאנט אין דער הייליגער תורה הק' אין פרשת כי תצא (קפיטל כ"ב פסוק כ"ז), אז: צָעֲקָה הַנַּעֲרָה הַמְאֹרָשָׂה וְאֵין "מוֹשִׁיעַ" לָהּ, עיין שם].

און ממילא וועגן דעם זענען מיר טאקע מקדים די ווערטער פון: "מֶלֶךְ עוֹזֵר ומוֹשִׁיעַ" גלייך אין אנהייב פון אונזערע תפילות און בקשות, כדי אונז צו דערמאנען, אז.. ר' יוד, ארבעט אביסעל'ע אויף דיין: "אֱמוּנָה" אין דעם הייליגן באשעפער אז דער הייליגער באשעפער וועט דיר טאקע העלפן, ווייל אויב דו וועסט גלייבן אז דער הייליגער באשעפער העלפט דיר, דעמאלט'ס וועט דיר דער הייליגער באשעפער "טאקע" העלפן.

ווייל די ענין פון: "קַבָּלַת הַתְּפִלָּה" וועגדט זיך לויט ווי שטארק די: "אֱמוּנָה" און: "בִּטָּחוֹן" איז אין די הארץ פון דער יוד וואס דאוועגט, און ווען א יודיש קינד שטעלט זיך דאוועגען, דארף ער דאך דעמאלט'ס זיין זיכער אז זיין תפילה וועט זיכער געענטפערט ווערן בלי שום ספק.

און דער ענין איז דאך שוין טאקע אויך מרומז אין די ווערטער פון: "מֶלֶךְ עוֹזֵר" וכו', ווייל די ראשי תיבות פון די ווערטער: "מֶלֶךְ **ע**וֹזֵר" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: "וּבֶאֱמוּנָה" – און נאר מיט: "אֱמוּנָה", ווייל זאג נאר ר' יוד, דו ווילס'ט אז דער גרויסער: "מֶלֶךְ **ע**וֹזֵר" זאל דיר העלפן..?! גוט, איז בעט איהם דיינע בקשות מיט א הארץ אָן געפילט מיט: "אֱמוּנָה", און האב נאר: "אֱמוּנָה" אין איהם.

און דער ענין איז דאך שוין טאקע אויך מרומז אין די וועלטער פון: "מֶלֶךְ עוֹזֵר" וכו', ווייל די ראשי תיבות פון די וועלטער: "מֶלֶךְ עוֹזֵר" – איז דאך אויך גימטריא: "אֱמוּנָה בּוֹ" – גלייב נאר אין דעם, ווייל יא ר' יוד, גלייב נאר אין דעם אז דער אייבערשטער איז דער איינציגסט'ער: "מֶלֶךְ עוֹזֵר", און גלייב נאר אין "איהם" – גלייב נאר אין דעם: "מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא".

און דאס רופן מיר דאך שוין טאקע אלע אויס א יעדן שבת קודש אינדערפרי ביי נשמת, ווייל מיר זאגן דאך שוין אלע פארן הייליגן באשעפער א יעדן שבת קודש אינדערפרי ביי נשמת, אז.. טאטע אין הימל: אֵין לָנוּ מֶלֶךְ "עוֹזֵר" וְסוֹמֵךְ אֶלָּא אָתָּה – מיר האבן נישט קיין אנדערע קעניג וואס העלפט אונז ארויס מיט אלע אונזערע שווערקייטן נאר דיר הייליגער גרויסער טאטע אין הימל.

און מיר בעטן טאקע אלע ווייטער פון דיר גרויסער הייליגער טאטע אין הימל, אז: "יהו-ה חֶיֵה עוֹזֵר לִי" – אז דו זאלסט אונז טאקע ווייטער אויך זיין פאר א גוטע העלפער, און דו זאלסט אונז טאקע ווייטער אויך שטענדיג ארויס העלפן מיט אלעס וואס מיר דארפן נאר.

אבער אונזער עבודה איז, צו "גלייבן" און "גלייבן" און "גלייבן" אז דער הייליגער באשעפער "העלפט" אונז שטענדיג ארויס, און אפילו ווען עס קוקט נישט אויס אז דער אייבערשטער העלפט אונז ארויס, דארפן מיר אבער דעמאלט'ס נאך אלץ גלייבן: "בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה" אז דער אייבערשטער העלפט אונז דעמאלט'ס אויך ארויס מיט אלעס וואס מיר דארפן נאר.

און עס ווערט דאך שוין טאקע אויך געברענגט א מורא׳דיגע ווארט פון דעם הייליגן צדיק רבי מאיר׳ל פרעמישלאנ׳ער זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אז דער הייליגער רבי מאיר׳ל פרעמישלאנ׳ער האט אמאל געזאגט על פי דרך צחות, אז טאקע ווען דעם זאגן מיר א יעדן טאג ביי שמונה עשרה א ברכה אויף: ״קַבָּלַת תְּפִלָּה״, און מיר זאגן ביי שמונה עשרה די ווערטער: ״בָּרוּךְ אַתָּה יהו-ה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה״ — אז געלויבט ביזטו באשעפער אז דו הערס׳ט אויס מיינע תפילות, און אז דו נעמס׳ט זיי אָן.

ווייל אזוי ווען דאך שוין דער הייליגער באשעפער [כביכול] ״מוזן״ אָן נעמען די תפילות פון די יודישע קינדער, ווייל אויב נישט, ווען דאך די ברכה פון: ״כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה״ וכו׳ זיין א: ״בְּרָכָה לְבַטָּלָה״, און דאס איז דאך פארשטייט זיך נאר על פי דרך צחות פון דעם הייליגן צדיק רבי מאיר׳ל פרעמישלאנ׳ער זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

אבער למעשה דארפן מיר דאך אבער אלע וויסן און געדענקען, אז: ״צְחֹק״ — אז די גרויסע ישועה וואס דארף אָן קומען צו מיר.. דאס: ״עָשָׂה לִי אֱלֹקִים״ — דאס האט דאך מיר שוין דער הייליגער באשעפער פון לאנג צוריק אָן גע׳גרייט, אבער: ״כָּל הַשֹּׁמֵעַ״ — אבער די אלע מענטשן וואס וועלן הערן אז דער הייליגער באשעפער גייט מיר שיקן א ישועה און זיי האבן נישט קיין: ״אֱמוּנָה״ אין דעם הייליגן באשעפער, און זיי זאגן מיר נאך אפילו אויך אז: ״הֲבַת תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד״ — און זיי זאגן מיר נאך אפילו אויך אז עס איז אנטקעגן די מציאות אז איך זאל געהאלפן ווערן, זיי: ״יִצְחַק לִי״ — זיי וועלן שוין מוזן נוצן די: ״מַדַּת הַגְּבוּרָה״ און אויך מודה זיין צו מיר אז: ״יֵשׁ בּוֹרֵא עוֹלָם״ — אז עס איז דא א באשעפער אויף דער וועלט וואס איז: ״מְשַׁנֶּה״ די

גאנצע: "טֶבַע הַבְּרִיאָה" פאר זיין הייליג פאלק: "יִשְׂרָאֵל", ווייל ווען איך וועל זעהן מיין גרויסע ישועה, דעמאלט'ס וועלן דאך שוין אלע נישט גלויביג'ע אויך מוזן מודה זיין אז: "יֵשׁ מַנְהִיג לְבִירָה" – אז עס איז דא א: "בּוֹרֵא עוֹלָם" אויף דער וועלט וואס איז: "מְשַׁנֶּה" די גאנצע: "טֶבַע הַבְּרִיאָה" פאר זיין הייליג פאלק: "יִשְׂרָאֵל".

און איין זאך איז דאך זיכער, אז א יודיש קינד דארף דאך שטענדיג גלייבן מיטן גאנצן הארץ אז בשעת ווען ער בעט עפעס פון דעם אייבערשטן אמאל, דעמאלט'ס וועט דאס איהם דער אייבערשטער זיכער נאך געבן.

און אפילו ווען א מענטש זעהט נישט אלעמאל גלייך די תוצאה פון זיין תפילה, טאר ער אבער נאך אלץ נישט וועגן דעם אפ לאזן זיין ריינע: "אֱמוּנָה" אין דעם הייליגן: "בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים" אז דער אייבערשטער וועט איהם נאך העלפן, נאר ער דארף ווייטער גלייבן: "בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה" אז: "יְשׁוּעָתִי קְרוֹבָה לָבוֹא" פון דעם גרויסן: "מָעוֹז צוּר יְשׁוּעָתִי".

און דאס איז דאך בעצם די גאנצע "נסיון" פון א מענטש, ווייל די גאנצע "נסיון" פון א מענטש איז דאך נאר, אז דער אייבערשטער וואלט אסאך מאל א שטיק צייט ביז ער שיקט די ריכטיגע: "יְשׁוּעָה" פאר א מענטש, און די סיבה פארוואס דער אייבערשטער וואלט אסאך מאל ביז ער שיקט די ריכטיגע: "יְשׁוּעָה" פאר א מענטש איז, ווייל דער אייבערשטער וויל זעהן אויב דער מענטש וועט ח"ו פארלירן זיין ריינע: "אֱמוּנָה" אין דעם הייליגן: "בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים" וואס העלפט איהם כסדר, און ממילא דאס איז דאך א פשוט'ע "נסיון" פון הימל וואס א מענטש דארף זיך דאך קענען שטארקן איבער דעם.

און.. יא, א יודיש קינד דארף לעבן מיט: "אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה" אין דעם הייליגן: "בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים" אויף א יעדע טריט און שריט, און א יודיש קינד דארף דאך שטענדיג געדענקען, אז דער "הייליגער באשעפער" איז דאך דער איינציגסט'ער וואס פירט מיין לעבן, און אז דער "הייליגער באשעפער" איז דאך דער איינציגסט'ער וואס געבט מיר: "גֶּעזוּנְט פַֿרְנָסָה נַחַת".

און אפילו אויב עס זעהט מיר אמאל אויס אז פלוני בן פלוני האט דאך מיר דא גאר גאר שטארק ארויס געהאלפן, טאר מען זיך אבער נאך אלץ ח"ו קיינמאל נישט פארלירן פאר א מענטש און זיך אינגאנצן אָן הענגען: "בְּדַעְתּוֹ שֶׁל אָדָם", ווייל איך מיין אז עס איז דאך שוין העכסט צייט אז דו זאלסט גוט אריין נעמען ביי דיר אין קאפ די דאזיגע ווערטער אז "קיין שום מענטש קען דיר נישט העלפן".. ! געגוג קלאר ארויס געברענגט..? !

ווייל דאס איז דאך די מציאות, אז וואס..? ! אז קיין שום מענטש קען דאך דיר נישט העלפן אָן דעם וואס דער אייבערשטער זאל אריין שיינען: "סַיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא" אין זיינע: "מַעֲשֶׂה יָדָיו".

און מיר זאגן דאך שוין טאקע אלע בפירוש א יעדן טאג ביי תפילת שחרית, אז: "אַל תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם" – אז פאר לאז זיך קיינמאל נישט אויף קיין שום מענטש, ווייל: "שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה" – ווייל קיין שום מענטש פארמאגט דאך נישט אין זיך קיין שום אייגענ'ע הילף וואס ער זאל דיר קענען געבן.

ווייל: "תֵּצֵא רוּחוֹ" – ווייל וועז די: "נְשָׁמָה" פון א מענטש גייט ארויס פון איהם, דעמאלט'ס: "יָשֹׁב לְאַדְמָתוֹ" – דעמאלט'ס קערט זיך דאך דער

מענטש גלייך צוריק צו דער ערד, און זיין: "נְשָׁמָה" גייט דאך דעמאלט׳ס גלייך ארויף אויבן אין הימל, און: "בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנֹתָיו" – און אין יענע טאג ווערן דאך פארלוירן אלע זיינע צענדליגע טויזנט׳ער פלענער וואס דער מענטש האט נאך געהאט אין פְּלַאן צו טוהן.

ווייל: "כִּי עָפָר אַתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב" – ווייל וואס איז א מענטש..?! א מענטש איז דאך נאר א שטיק "ערד", און ממילא וועגן דעם וועט ער דאך איין טאג אויך מוזן צוריק גיין צו די פלאץ פון וואו: "מִמֶּנָּה לֻקָּחְתָּ" – און ממילא וועגן דעם וועט ער דאך איין טאג אויך מוזן צוריק גיין צו די פלאץ פון וואו מען האט איהם גענומען, [און דאס מיינט מען דאך צו דער ערד].

און ממילא פארוואס זאלסטו זיך דעמאלט׳ס פאר לאזן אויף א מענטש..?! א מענטש קען דאך דיר נישט העלפן אָן דעם וואס דער אייבערשטער זאל אריין שיינען: "סַיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא" אין זיינע: "מַעֲשֵׂה יָדָיו".

און אויב דו דארפס׳ט דאך שוין סיי ווי סיי צו קומען צום אייבערשטן, דעמאלט׳ס קענסטו דאך שוין "גלייך" גיין צום אייבערשטן, און ממילא: "אַשְׁרֵי שֶׁאֵ-ל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ" – און ממילא וואויל איז פאר דעם יוד וואס דער אייבערשטער איז שטענדיג זיין גרויסער: "מָלֵא עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ".

און וואויל איז פאר א מענטש וואס פאר לאזט זיך שטענדיג אויפן אייבערשטן, ווייל: "אַךְ הוּא צוּרִי וְיִשׁוּעָתִי" – ווייל דער אייבערשטער איז דאך: "אַךְ וְרַק" מיין איינציגסט׳ער העלפער, און "נאר" פון איהם וועט קומען מיין גרויסע ישועה, ווייל: "כִּי לַיהו-ה הַיְשׁוּעָה" – ווייל ביי דעם "הייליגן באשעפער" ליגן דאך אלע סארטן "ישועות" וואס א מענטש וויל

נאר זוכה זיין צו דעם, און: "עַל עַמְּךָ" – און ביי גוטע יודן.. איז: "בִּרְכָתֶךָ סֶּלָה" – איז דאך טאקע אויך שטענדיג גוט צו נעמען א "ברכה", יא.. אבער וואו ליגט דיין אמת'ע הילף ר' יוד..?! וואו..?! ביים "הייליגן באשעפער".

און ממילא זאג מיר נאר ר' יוד..! וואו ליגט דיין ישועה..?! ביים רימניצער..?! אדער ביי ר' ישעי'לע אין קערעסטיר..?! הַא..?! ביי זיי ליגט דיין ישועה..?!

די תירוץ אויף דעם איז, אז.. ניין, אויס דרוק'לעך "נישט", ווייל דיין ישועה ליגט נישט אין קערעסטיר, און דיין ישועה ליגט נישט אין רימניץ, נאר דיין ישועה ליגט ביים "הייליגן באשעפער", און אויב דו וועסט גוט מתפלל זיין צום הייליגן באשעפער אז ער זאל דיר שוין שיקן דיין ישועה, וועסטו דעמאלט'ס זוכה זיין צו באקומען דיין ישועה, און אויב דו קענסט נאר האבן א: "פְּתִיחַת הַלֵּב" אין רימניץ אדער אין קערעסטיר, דעמאלט'ס שוין.. זאל דאס זיין דארטן, אבער דיין "ישועה" קומט דאך אויס דרוק'לעך נאר פון דעם "הייליגן באשעפער" אליין.

און דו ביזט געוועכט טאקע אז דורך דעם וואס דו וועסט בעטן דעם אייבערשטן ביי א ציון הק' פון א הייליגער: "צַדִּיק" אז דו זאלסט זוכה זיין געהאלפן צו ווערן דעמאלט'ס וועסטו שנעלער זוכה זיין געהאלפן צו ווערן, אבער צו זאגן אז דער: "צַדִּיק" געבט מיר מיין: "יְשׁוּעָה"..?! און צו זאגן אז איך דארף שוין נישט צו קומען צום אייבערשטן..?!

חס להזכיר, מען טאר דאך נישט רעדן אזוי..! ווייל דער "אייבערשטער" איז דאך די: "מְקוֹר הַיְשׁוּעוֹת", און דער אייבערשטער וועט דאך דיר שוין

בקרוב ממש שיקן דיין ישועה, און ממילא יא ר׳ יוד: ״כָּאטְש דִי יְשׁוּעָה אִיז נָאךְ נִישְׁט דָא זִינְגֶען מִיר שִׁירָה״..!

און ממילא דאס איז פשט אין דעם פסוק פון: ״וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם״ וגו׳, אז: וְאֵלֶּה ״תּוֹלְדֹת יִצְחָק״ – אז וואס איז די ״תולדה״ פון זיין פריילעך אפילו נאך פאר וועלט מען זעהט די: ״יְשׁוּעָה״ – וואס איז די ״תוצאה״ פון זיין פריילעך אפילו נאך פאר וועלט מען זעהט די: ״יְשׁוּעָה״..?! און וואס איז די תוצאה פון זיין: ״בְּשִׂמְחָה״ בכלליות..?!

די תירוץ אויף דעם איז, אז די תוצאה פון זיין: ״בְּשִׂמְחָה״ טראץ דעם וואס די ישועה איז נאך נישט דא איז, אז: ״בֶּן אַבְרָהָם״ – אז עס וועט אויף געבויעט ווערן די ענין פון: ״אַבְרָהָם״.

און דאס מיינט דאך צו זאגן אזוי, אז מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט, אז די נאמען: ״אַבְרָהָם״ ווייזט דאך אויף: ״הִתְנַשְּׂאוּת״ – די נאמען: ״אַבְרָהָם״ ווייזט דאך אויף ״דערהויבן׳קייט״, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין פסוק אין פרשת לך לך (קפיטל י״ז פסוק ה׳), אז דער אייבערשטער האט דעמאלט׳ס געזאגט פאר אברהם אבינו, אז דו ווייסט פארוואס: וְהָיָה שְׁמְךָ ״אַבְרָהָם״ – אז דו ווייסט פארוואס דו וועסט יעצט באקומען דעם נאמען: ״אַבְרָהָם״..?!

ווייל: כִּי ״אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ״ – ווייל פון יעצט און ווייטער וועסטו דאך ווערן א ״הויפט״ פאר די גאנצע וועלט, אזוי ווי רש״י הק׳ זאגט דאך אונז שוין טאקע בפירוש, אז: ״וְעַכְשָׁיו אָב לְכָל הָעוֹלָם״ – אז פון יעצט און ווייטער וועט דאך אברהם אבינו ווערן א ״הויפט״ פאר די גאנצע וועלט.

און ממילא זעהט מען דאך שוין פון דעם קלאר, אז די נאמען: "אַבְרָהָם" ווייזט דאך אויף: "הִתְנַשְּׂאוּת" – אז די נאמען: "אַבְרָהָם" ווייזט דאך אויף "דערהויבן׳קייט".

און ממילא דאס זאגט אונז דא דער הייליגער תורה הק׳, אז: וְאֵלֶּה "תּוֹלְדֹת יִצְחָק" – אז ווען א מענטש מאכט זיך פריילעך וויפיל ער קען טראץ דעם וואס ער גייט אריבער א שווערייקייט, דעמאלט׳ס איז ער זוכה אז ער באקומט א: "נְשִׂיאוּת רֹאשׁ", און: "בֶּן אַבְרָהָם" – און עס בויעט זיך אויף ביי איהם א ענין פון: "נְשִׂיאוּת רֹאשׁ", און מען הייבט איהם דעמאלט׳ס אויף פון הימל, און ער איז דעמאלט׳ס זוכה ארויס צו גיין פון אלע זיינע פראלעמען וואס ער איז נאר ארום געגומען מיט דעם, און ער וועט דעמאלט׳ס צוריק א גרויסער "העלד".

און איינמאל ער איז שוין א בחינה פון: "אַבְרָהָם", וועט דאך שוין דעמאלט׳ס: "אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק" – פון די: "אַבְרָהָם" – פון זיין דערהויבן׳קייט.. וועט: "אֶת יִצְחָק" – קומט שוין ארויס א אמת׳ע: "שִׂמְחָה".

ווייל אויב א מענטש האלט אָן זיין הייליגע: "מִדַּת הַשִּׂמְחָה" אין זיך טראץ דעם וואס ער איז נאך נישט געהאלפן געווארן, דעמאלט׳ס איז ער שפעטער זוכה אז די: "מִדַּת הַשִּׂמְחָה" נעמט איהם אינגאנצן איבער, און ער איז שפעטער זוכה צו לעבן מיט א אמת׳ע: "שִׂמְחָה".

און דער הייליגער נעים זמירות ישראל דוד המלך עליו השלום זאגט דאך אונז שוין טאקע אויך בפירוש אין זיין הייליגן ספר תהלים (קפיטל צ״ז פסוק

י״א), אז: ״אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק״ – אז אויב א צדיק שפרייט אויס א ליכטיג׳קייט אויף זיין פנים טראץ דעם וואס ער גייט אריבער שוועריקייטן אין לעבן, דעמאלט׳ס וועט ער שפעטער זוכה זיין אז: ״וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה״ – דעמאלט׳ס וועט ער שפעטער זוכה זיין אז די: ״שִׂמְחָה״ וועט איהם אריין גיין גלייך אין זיין הארץ אריין, און ער וועט שוין דעמאלט׳ס ״באמת״ ווערן: ״בְּשִׂמְחָה״, און ער וועט שוין דעמאלט׳ס ״באמת״ האבן מיט וואס זיך צו פרייען.

און די ווארט: ״אַבְרָהָם״ – איז דאך טאקע אויך ראשי תיבות: ״מְשׁוּם רוּחַ אַחֶרֶת הָיְתָה בּוֹ״ – וויבאלד אברהם אבינו האט געהאט א אנדערע: ״רוּחַ״, ווייל יא ר׳ יוד, אברהם אבינו האט געהאט א אנדערע: ״רוּחַ״ פון די גאנצע וועלט, און אברהם אבינו האט פארשטאנען אנדערש פון די גאנצע וועלט, און פון וועלט ער איז נאך געווען דריי יאר אלט, האט ער שוין פארשטאנען, אז אפילו וועלט זעהט נישט דעם אייבערשטן, און אפילו וועלט זעהט נישט דעם אייבערשטן, און אפילו וועלט עס גייט מיר גאר גאר שווער, דארף מען אבער נאך אלץ גלייבן: ״בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה״ אז אלעס איז: ״בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית״ פון דעם גרויסן: ״מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין״, ווייל דער אייבערשטער שטייט דאך שטענדיג לעבן מיר.

און וויבאלד ער האט געהאט דעם שטארקן: ״רוּחַ אַחֶרֶת״ אז מען קען שטענדיג בעטן דעם אייבערשטן וואס מען דארף נאר, ווייל דער אייבערשטער שטייט דאך שטענדיג לעבן מיר, ממילא וועגן דעם האט ער געקענט זוכה זיין צו דעם ברכה פון: ״כִּי אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ״ און צו דעם ברכה פון: ״וְהָיֵה בְּרָכָה״ – ממילא וועגן דעם האט ער געקענט זוכה זיין צו

די ברכות פון "גרויס ווערן" און "דערהויבן ווערן", ווייל אויב א יודיש קינד פראבירט זיך פריילעך צו מאכן מיט וואס ער קען נאר, ווייל ער וויל זיין: "בְּשִׂמְחָה", דעמאלט'ס קען ער זוכה זיין צו: "כִּי תִשָּׂא" אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – דעמאלט'ס קען ער זוכה זיין צו: "הַרָמַת קֶרֶן יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתֵיהֶם".

און עס איז דאך טאקע אויך כדאי אָן צו מערקן נאך א נקודה דא אין דעם פסוק פון: "וְאֵלֶּה תוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם" וגו', ווייל ווי אזוי ענדיגט זיך די פאריגע פרשה פרשת חיי שרה..?!

פרשת חיי שרה ענדיגט זיך דאך מיט דעם פסוק פון: "וַיִּשְׁכְּנוּ מֵחֲוִילָה עַד שׁוּר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי מִצְרַיִם בֹּאֲכָה אַשּׁוּרָה עַל פְּנֵי כָל אֶחָיו נָפָל", און ווי אזוי הייבט זיך אָן פרשת תולדות..?!

פרשת תולדות הייבט זיך דאך אָן מיט די ווערטער: "וְאֵלֶּה" תוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם וגו', און מיר ווייסן דאך שוין טאקע אלע אויך זייער גוט, אז חז"ל (בראשית רבה פרשה י"ב סימן ג) זאגן דאך אונז שוין בפירוש, אז די וואַרט: "וְאֵלֶּה" איז דאך: "מוֹסִיף עַל הָרִאשׁוֹנִים".

און ממילא וואס איז די קשר צווישן דעם פסוק פון: "וַיִּשְׁכְּנוּ מֵחֲוִילָה עַד שׁוּר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי מִצְרַיִם בֹּאֲכָה אַשּׁוּרָה עַל פְּנֵי כָל אֶחָיו נָפָל" מיט דעם פסוק פון: "וְאֵלֶּה תוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם" וגו'..?!

נאר די תירוץ אויף דעם איז, אז די פסוק וויל אונז דא זאגן אזוי, אז די סיבה פארוואס א מענטש ווערט צובראכן איז דאך נאר, ווייל: "בֹּאֲכָה אַשּׁוּרָה" – ווייל ער האלט דאך און איין קומען קוקען: "עַל פְּנֵי כָל אֶחָיו" – אויף זיינע

אנדערע יודישע ברודער, און פון דעם: "נָפָל" – און פון דעם וועלט ער צו פאלן ביי זיך, ווייל ווען ער זעהט אז זיינע אנדערע יודישע ברודער זענען מצליח און ער נישט, דעמאלט'ס צוברעכט דאך דאס איהם אויף: "שְׁבָרִי שְׁבָרִים".

און ממילא קוק נישט אויף א צווייטן ר' יוד, און קוק נישט אויף יענעמ'ס הצלחות, "נאר קוק אויף זיך"..! און: "וְאֵלֶּה" – און דאס זאלסטו טוהן ר' יוד, וואס זאלסטו טוהן ר' יוד..?!

דו זאלסט טוהן די פעולה פון: "תּוֹלְדֹת יִצְחָק" – דו זאלסט טוהן די פעולה אז עס זאל געבוירן ווערן ביי דיר א נייע סארט: "שְׁמְחָה", א: "שְׁמְחָה" אָן קיין שום פשט, א: "שְׁמְחָה" אפילו מיט א: "דְּבַר שְׁטוּת", א: "שְׁמְחָה" וואס איז נישט ממש א אמת'ע: "שְׁמְחָה", און דו זאלסט זיך פראבירן פריילעך צו מאכן אויף אלע וועגן, און דו זאלסט זיך אָן האלטן מיט אייזענ'ע כוחות כדי אז דו זאלסט ח"ו נישט אריין פאלן אין די נעץ פון דעם יצר הרע וואס הייסט: "יְאוּשׁ".

נאר: "תּוֹלְדֹת יִצְחָק" – נאר דו זאלסט אריין ברענגען אין דיר א: "שְׁמְחָה" פון ערגעץ וואו, און עס זאל געבוירן ווערן ביי דיר א נייע סארט: "שְׁמְחָה", א: "שְׁמְחָה" אָן קיין שום פשט, צו זאל דאס זיין פון דער הייליגער "תורה" הק', אדער אפילו פון א: "דְּבַר שְׁטוּת".

און: "תּוֹלְדֹת יִצְחָק" – און דו זאלסט זיך אָן גארטל'ן מיט די הייליגע: "מִדַּת הַגְּבוּרָה" פון דיין הייליגע זיידע "יצחק אבינו", און דו זאלסט פראבירן אָן צו גיין ווייטער מיט א אינדרויסנ'דיגע: "שְׁמְחָה" ווי ווייט מעגליך.

און: "תּוֹלְדֹת יִצְחָק" – און די "תוצאה" פון זיך אָן גארטל'ן מיט די הייליגע: "מְדַת הַגְּבוּרָה" פון אונזער הייליגע זיידע "יצחק אבינו" איז, אז: "בֶּן" – אז דאס בויעט אויף: "אַבְרָהָם" – א "העלד", און דאס מאכט אז דו זאלסט נאך אמאל זוכה זיין צו זיין שטארק אין עבודת השם יתברך.

און: "תּוֹלְדֹת יִצְחָק" – און די "תוצאה" פון זיך אָן גארטל'ן מיט די הייליגע: "מְדַת הַגְּבוּרָה" פון אונזער הייליגע זיידע "יצחק אבינו" כדי צו זיין: "בְּשִׂמְחָה" איז, אז: "בֶּן" – אז דאס בויעט אויף: "אַבְרָהָם" – א "העלד", און דאס מאכט אז דו זאלסט נאך אמאל זוכה זיין צו זיין א "העלד" און א "מוצלח" אין עבודת השם יתברך.

און די ווארט: "וְאֵלֶּה" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: לֵב י', ווייל יא ר' יוד, דו זאלסט וויסן זייער קלאר ר' יוד, אז: "וְאֵלֶּה" – אז אין די הארץ פון א צובראכענ'ע יו"ד מוז ערגעץ וואו געבוירן ווערן א: "תּוֹלְדֹת יִצְחָק" – אין די הארץ פון א צובראכענ'ע יו"ד מוז ערגעץ וואו געבוירן ווערן א נייע גייסט פון: "שִׂמְחָה"..! ווייל וואו צובראכנ'קייט קען צו ברענגען קען דאך קיין שום זאך אויף דער וועלט נישט צו ברענגען.

און די ווארט: "וְאֵלֶּה" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: "בָּם", און די ווארט: "בָּם" גייט דאך ארויף אויף דער הייליגער "תורה" הק' כידוע, אזוי ווי חז"ל זאגן דאך אונז שוין טאקע בפירוש אויף דעם פסוק פון: "וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם" וגו' וואס מיר זאגן אלע א יעדן טאג ביי קריאת שמע, אז די ווארט: "בָּם" גייט דאך ארויף אויף דער הייליגער "תורה" הק', און חז"ל (יומא דף: י"ט ע"ב) זאגן דאך אונז שוין טאקע אויך דארטן בפירוש, אז: וְדִבַּרְתָּ "בָּם" – אז פון דער הייליגער "תורה" הק' זאלסטו זעהן צו רעדן,

אבער: "וְלֹא בְּדָבָרִים בְּטֵלִים" – אבער דו זאלסט נישט רעדן ח"ו קיין: "דְּבָרִים בְּטֵלִים".

און ממילא די פסוק זאגט דיר דא אויך, אז די עצה ארויס צו גיין פון אלע "נפילות" און פון אלע צובראכנ'קייטן איז, אז: "וְאֵלֶּה" – אז דו זאלסט זיך מדבק זיין אין דער הייליגער "תורה" הק' מיט א אמת.

ווייל א מענטש וואס איז טאקע באמת דבוק אין דער הייליגער תורה הק' קען מען נישט צוברעכן, ווייל דער הייליגער תורה הק' געבט דאך איהם שטענדיג "חיות" און "כח" און "קראפט" אָן צו גיין ווייטער מיט א פריילי'ע פרישׂ'קייט: "לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא".

און ממילא קום נישט: "בְּאַהֲבָה אֲשׁוּרָה" – און ממילא קום נישט קוקען: "עַל פְּנֵי כָּל אֶחָיו" – אויף דיינע אלע יודישע ברודער וואס זענען גאר שטארק מצליח אין זייערע אלע ענינים, ווייל דאס וועט דאך דיר נאר צו ברענגען אז: "נָפָל" – ווייל דאס וועט דאך נאר צו ברענגען אז דו זאלסט ווערן צו פאלן ביי דיר, נאר: "וְאֵלֶּה" – נאר ברענג אריין א: "שִׂמְחָה" אין דיין הארץ דורך דער הייליגער תורה הק', און ברענג אריין א: "שִׂמְחָה" אין דיין הארץ אפילו מיט א: "דְּבַר שְׁטוּת", אבי.. עס זאל הערש'ן א: "שִׂמְחָה" ביי דיר.

און: "תּוֹלֶדֹת יִצְחָק" – און די נייע סארט: "שִׂמְחָה" וואס עס איז געבוירן געווארן ביי דיר וועט שפעטער צו ברענגען אז: "בֵּן" – אז עס זאל אויף געבויעט ווערן ביי דיר: "אַבְרָהָם" – א נייע פרישׂ'ע "העלד" וואס וועט גאר שטארק מצליח זיין אויף דיין סארט אופן, אבער די עיקר איז, אז דו זאלסט זיין "פריילעך".

און דו זאלסט געדענקען ר׳ יוד, אז דער הייליגער באשעפער שטייט דאך שטענדיג לעבן דיר: ״בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה״, און ער ״העלפט״ דאך דיר שטענדיג ארויס מיט וואס אלעס וואס דו דארפס׳ט נאר, און דו דארפס׳ט נאר זעהן צו ״גלייבן״ אין דעם עד הסוף.

און אויב דו וועסט גלייבן אז דער אייבערשטער איז דער אינצ׳יגסט׳ער: ״מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ״ וואס עס איז נאר פארהאנען אויף דער וועלט, דעמאלט׳ס וועסטו טאקע זוכה זיין צו זעהן גאר גרויסע: ״יְשׁוּעוֹת שְׁלֵמוֹת מִן הַשָּׁמַיִם״.

און ממילא לאמיר נאך אמאל איבער חזר׳ן, אז: ״צָחֹק״ – אז די גרויסע: ״יְשׁוּעָה״ וואס דארף אָן קומען צו מיר.. דאס: ״עָשָׂה לִי אֱלֹקִים״ – דאס האט דאך מיר שוין דער הייליגער באשעפער פון לאנג צוריק אָן גע׳גרייט.

אבער: ״כָּל הַשֹּׁמֵעַ״ – אבער די אלע מענטשן וואס וועלן הערן אז דער הייליגער באשעפער גייט מיר שיקן א: ״יְשׁוּעָה״ און זיי האבן נישט קיין: ״אֱמוּנָה״ אין דעם הייליגן באשעפער, און זיי זאגן מיר נאך אפילו אויך אז: ״הַבַּת תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד״ – און זיי זאגן מיר נאך אפילו אויך אז עס איז אנטקעגן די מציאות אז איך זאל געהאלפן ווערן, זיי: ״יִצְחַק לִי״ – זיי וועלן שוין מוזן נוצן די: ״מִדַּת הַגְּבוּרָה״ און אויך מודה זיין צו מיר אז: ״יֵשׁ בּוֹרֵא עוֹלָם״ – אז עס איז דא א באשעפער אויף דער וועלט וואס איז: ״מְשַׁנֶּה״ די גאנצע: ״טֶבַע הַבְּרִיאָה״ פאר זיין הייליג פאלק: ״יִשְׂרָאֵל״.

ווייל ווען איך וועל זעהן מיין גרויסע ישועה, דעמאלט׳ס וועלן דאך שוין אלע נישט גלויביג׳ע אויך מוזן מודה זיין אז: ״יֵשׁ מַנְהִיג לְבִירָה״ –

דעמאלט׳ס וועלן דאך שוין אלע נישט גלויביג׳ע אויך מוזן מודה זיין אז עס איז דא א: ״בּוֹרֵא עוֹלָם״ אויף דער וועלט וואס איז: ״מְשַׁנֶּה״ די גאנצע: ״טֶבַע הַבְּרִיאָה״ פאר זיין הייליג פאלק: ״יִשְׂרָאֵל״, און ממילא יא טייערע יודן, לאמיר אלע צוזאמען אויס שרייען הויעך, אז: ״אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁתִּהְיֶה יְשׁוּעוֹת שְׁלֵמוֹת מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּקָרוֹב מַמָּשׁ״:

וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי

וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו:

לכאורה איז דאך שווער דא א מורא׳דיגע קשיא, ווייל עס איז דאך זייער זעלט׳ן אז דער הייליגער תורה הק׳ זאל ארויס ברענגען ווי אזוי איינער האט אויס געזעהן בשעת ווען ער איז געבוירן געווארן, און ממילא וואס איז פשט פון דעם אז דער הייליגער תורה הק׳ איז אונז דא מסביר ווי אזוי דער חכם ״עשיו הרשע״ האט אויס געזעהן..?!

דער הייליגער תורה הק׳ זאגט דאך אונז קיינמאל נישט אז.. דו זאלסט וויסן, אז דער און דער מענטש איז געבוירן געווארן ממש.. האריג, אזוי ווי א האריג׳ע מאנטל, מען זעהט דאך קיינמאל נישט אז דער הייליגער תורה הק׳ זאל מסביר זיין ווי אזוי א מענטש האט אויס געזעהן בשעת ווען ער איז געבוירן געווארן, און ממילא פארוואס פעלט אויס צו וויסן ווי אזוי דער חכם עשיו הרשע האט אויס געזעהן בשעת ווען ער איז געבוירן געווארן..?!

און נאך א קשיא איז שווער דא, ווייל ביי יעקב אבינו שטייט דאך נישט ווי אזוי ער האט אויס געזעהן, און ביי יעקב אבינו שטייט דאך נישט אין פסוק אז יעקב אבינו האט געהאט צוויי שיינע פיאות ביי די צוויי זייטן וכדומה,

נאר עס שטייט אין פסוק פשוט.. אז: "וְאַחֲרֵי כֵן יָצָא אָחִיו" וגו' און פארטיג, און ממילא פארוואס ביי עשיו שרייבט דער הייליגער תורה הק' יא ארויס ווי אזוי דער חכם "עשיו הרשע" האט אויס געזעהן, וואס איז אונז א נפקא מינה ווי אזוי "עשיו הרשע" האט אויס געזעהן..?!

און נאך א קשיא איז דאך שווער דא, ווייל פארוואס דארף שטיין אין פסוק אז עשיו הרשע איז געווען א: "אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד" און א: "אִישׁ שָׂדֶה", עס וואלט דאך געקענט שטיין דא פשוט.. אז דו זאלסט וויסן, אז עשיו איז געווען א: "אִישׁ צַיִד", און פון דעם וואלט איך דאך שוין אליין פארשטאנען אז עשיו איז געווען א: "אִישׁ שָׂדֶה", ווייל וואו דען פאנגט מען חיות אויב נישט אין "פעלד"..?! מען פאנגט דאך נישט קיין חיות אין שטוב..?! ווייל מען מוז דאך ארויס גיין אין "פעלד" כדי צו קענען פאנגען חיות.

און ממילא פארוואס פעלט אויס ארויס צו שרייבן אין פסוק אז דו זאלסט וויסן אז עשיו איז געווען א: "אִישׁ שָׂדֶה"..?! שרייב נאר אז עשיו איז געווען א: "אִישׁ צַיִד" – שרייב נאר אז עשיו איז געווען א "פאנגער", און פון דעם וועל איך דאך שוין אליין פארשטיין אז ער איז געווען א: "אִישׁ שָׂדֶה"..?! ווייל וואו דען האט ער געקענט פאנגען זיינע חיות אויב נישט אין "פעלד"..?!

און בכלל.. דארף מען דאך פארשטיין דא נאך א נקודה, ווייל פארוואס דארף שטיין דא אין פסוק אז דו זאלסט וויסן ר' יוד אז דער חכם עשיו הרשע איז געווען א: אִישׁ "יֹדֵעַ" צַיִד – פארוואס דארף שטיין דא אין פסוק אז דו זאלסט וויסן ר' יוד אז דער חכם עשיו הרשע האט "פארשטאנען" צו דעם ענין פון "פאנגען", און ער איז ממש געווען "געמאכט פאר דעם", און

ער איז ממש געווען א "מומחה" אין דעם ענין פון "פאנגען", וועמען גייט אָן צו וויסן ווי שטארק דער חכם "עשיו הרשע" האט פארשטאנען צו דעם פאך פון "פאנגען".. ? !

שרייב נאר פשוט אז דו זאלסט וויסן ר' יוד אז עשיו איז געווען א "פאנגער", און פון דעם וועל איך דאך שוין אליין פארשטיין אז לכאורה האט עשיו "פארשטאנען" צו דעם פאך פון "פאנגען".

ווייל אויב דער הייליגער תורה הק' שרייבט אויף עשיו אז "ער איז געווען א פאנגער", דעמאלט'ס איז ער דאך מסתמא "טאקע" געווען א ריכטיגער "פאנגער", און איך וועל דאך שוין דעמאלט'ס אליין פארשטיין פון דעם אז מסתמא האט עשיו גוט פארשטאנען צו דעם פאך פון "פאנגען".. ? !

און ממילא פארוואס דארף שטיין דא אין פסוק אז דו זאלסט וויסן אז דער חכם עשיו איז געווען א: אִישׁ "יֹדֵעַ" צַיִד – און ממילא פארוואס דארף שטיין דא אין פסוק אז דו זאלסט וויסן אז דער חכם עשיו הרשע האט גוט "פארשטאנען" צו דעם ענין פון "פאנגען", און ער האט זיך נישט סתם נאריש געמאכט אין פעלד, נאר ער איז טאקע געווען א ריכטיגער "פאנגער", און ער האט געפאנגען חיות רעכט'ס און לינק'ס.. ? ! וועמען גייט בכלל אָן צו וויסן ווי שטארק דער חכם עשיו הרשע האט פארשטאנען צו דעם פאך וואס הייסט "פאנגען".. ? !

און נאך א קשיא איז דאך שווער דא, ווייל פארוואס דארף שטיין דא אין פסוק ביי יעקב אבינו אז: וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם "יֹשֵׁב אֹהָלִים" – פארוואס דארף שטיין דא אין פסוק ביי יעקב אבינו אז יעקב אבינו איז געזעצן אין

געצעלט׳ן..? ! עס וואלט דאך לכאורה געדארפט שטיין דא אין פסוק, אז: ״וְיַעֲקֹב הָיָה יֹשֵׁב וְלוֹמֵד תּוֹרָה״ – אז יעקב אבינו איז געזעצן און געלערנט דער הייליגער תורה הק׳..? ! ווייל די ווערטער: ״יֹשֵׁב אֹהָלִים״ מיינט דאך נאך נישט צו זאגן אז ער איז געזעצן און געלערנט דער הייליגער ״תורה״ הק׳.

ווייל מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט, אז היינטיגע צייטן זענען דאך ליידער דא גענוג און נאך מענטשן וואס זענען טאקע: ״יֹשֵׁב אֹהָלִים״, אבער דאס מיינט נאך נישט אז זיי ״לערנען״ טאקע, ווייל עס איז דאך דא היינטיגע צייטן גענוג און נאך מענטשן וואס זענען טאקע: ״יֹשֵׁב אֹהָלִים״, אבער למעשה.. לערנט מען נישט קיין יודיש ווארט.

נאר מען זיצט און בית המדרש, [זיצן אין בית המדרש איז אויך א גוטע זאך, אבער ביי דעם ענדיגט זיך די גאנצע מעשה דארטן], און ביי דעם ענדיגט זיך די גאנצע: ״יֹשֵׁב אֹהָלִים״, און די: ״יֹשֵׁב אֹהָלִים״ האט נישט קיין טיפער׳ע באדייט ביי זיי, און ממילא פארוואס זאגט אונז נישט די פסוק דא קלאר און אפן, אז דו זאלסט וויסן, אז: וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם ״וְהָיָה יֹשֵׁב וְלוֹמֵד תּוֹרָה בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר״..? ! וואס איז פשט פון דעם אינטערעסאנט׳ן לשון פון: ״יֹשֵׁב אֹהָלִים״ – אז יעקב אבינו איז געזעצן אין געצעלט׳ן..? !

און נאך א זאך דארף מען דאך פארשטיין דא, ווייל מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט, אז רש״י הק׳ איז דאך אונז שוין מסביר דעם פסוק פון: ״וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ״ וגו׳, אז דאס מיינט צו זאגן, אז: ״הָיוּ מִתְרוֹצְצִים זֶה עִם זֶה וּמְרִיבִים בְּנַחֲלַת שְׁנֵי עוֹלָמוֹת״ – אז יעקב און עשיו האבן זיך געקריגט וועלכע וועלט עס איז בעסער: ״עוֹלָם הַזֶּה״ אדער: ״עוֹלָם הַבָּא״,

יעקב האט גע׳טענה׳עט אז: ״עוֹלָם הַבָּא״ איז בעסער, און עשיו האט גע׳טענה׳עט אז: ״עוֹלָם הַזֶּה״ איז בעסער, אבער לכאורה איז דאך דאס נישט צו פארשטיין, ווייל וואס איז דא זיך צו טענה׳נען אויב א יעדער איינער וויל א אנדערע זאך..?!

דו האסט געזעהן אמאל ווי צוויי מענטשן זאלן זיך קריגן און א יעדער איינער זאל וועלן א צווייטע זאך..?! אויב א יעדער איינער וויל א צווייטע זאך, דעמאלט׳ס איז דאך נישט דא פארוואס זיך צו קריגן, דו נעם וואס דו ווילס׳ט, און דו נעם וואס דו ווילס׳ט, און מען דארף זיך נישט קריגן בכלל.

ווייל ״קריגן״ קריגט מען זיך דאך נאר ״וועז ביידע ווילן די זעלבע זאך״, און דעמאלט׳ס ברעכט טאקע אויס א ״קריגעריי״, אבער אויב ביידע ווילן אנדערע זאכן, דעמאלט׳ס דארף מען זיך דאך נישט ״קריגן״.

און ממילא וואס איז פשט פון די וועדטער אז: הָיוּ מְתָרוֹצְצִים זֶה עִם זֶה ״וּמְרִיבִים״ בְּנַחֲלַת שְׁנֵי עוֹלָמוֹת..?! וואס איז בכלל געווען די ״קריגעריי״ דא..?! דו עשיו נעם דיר: ״עוֹלָם הַזֶּה״, און דו יעקב נעם דיר: ״עוֹלָם הַבָּא״, און מען דארף זיך דאך נישט ״קריגן״ בכלל..?!

און נאך א קשיא איז דאך שוועד דא, ווייל מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט, אז וועז יעקב אבינו האט געקאכט א געקעכט׳ס, דעמאלט׳ס איז עשיו הרשע אריין געקומען צו איהם, און ער האט איהם דעמאלט׳ס געבעטן, אז: ״הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה״ – אז געב מיר צו עסן פון די רויטע זאך דארטן, ווייל: ״כִּי עָיֵף אָנֹכִי״ – ווייל איך בין דאך גאר שטארק מיד און אויס געמוטשע׳ט.

און: "עַל כֵּן" – און ווי נאר יעקב אבינו האט געזעהן אז עשיו בעט א רויטע זאך, איז: "קָרָא שְׁמוֹ אֱדוֹם" – האט דעמאלט'ס יעקב אבינו אָן געפרופן עשיו מיטן נאמען: "אֱדוֹם".

און ווי נאר יעקב אבינו האט געהערט אז עשיו וויל די עסן וואס ער האט צו גע'גרייט פאר זיין טאטע יצחק אבינו, איז: "וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב" – האט דעמאלט'ס יעקב אבינו גלייך געזאגט פאר עשיו, אז דו ווילס'ט עסן..?!

נו.. גוט, אבער עס האט א פרייז, און נאר אויב: "מִכְרָה כַּיּוֹם אֶת בְּכֹרָתְךָ לִי" – און נאר אויב דו פארקויפס'ט מיר דיין: "בְּכֹרָה", דעמאלט'ס קענסטו עסן די עסן וואס איך האב דא צו גע'גרייט.

און עשיו האט איהם דעמאלט'ס גלייך געזאגט, אז: "הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוּת" – אז איך גיי דאך שוין סיי ווי סיי שטארבן, און ממילא: "וְלָמָּה זֶּה לִי בְּכֹרָה" – און ממילא פארוואס דארף איך דען האבן די: "בְּכֹרָה"..?!

און זיי זענען טאקע דעמאלט'ס גלייך צו געגאנגען צו דעם געשעפט, און זיי האבן טאקע דעמאלט'ס גלייך געמאכט דעם טויש, עשיו האט דעמאלט'ס פארקויפט די היילִיגע: "בְּכֹרָה" פאר אביסעל'ע: "לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים".

אבער לכאורה איז דאך שווער דא עטליכע קשיות, ווייל קודם כל.. איז שווער, אז פארוואס האט זיך עשיו אָן געפרופן צו יעקב אבינו אז געב מיר פון יענע "רויטע רויטע" זאך..?! זייט וועז הייסט א עסן די "רויטע רויטע" זאך..?! און דו זאלסט מיר אנטשולדיג'ן עשיו טייערע, אבער דו האסט דאך נאך גאנץ גוט געוואוסט וואס "עסן" איז, ווייל אויב עשיו איז געווען א:

אִישׁ ״לֹדֵעַ״ צַיִד – ווייל אויב עשיו האט פארשטאנען צו ״פאנגען״, און ער איז געווען גאר גאר א גרויסער מבין אויף א ״שטיקל פלייש״, דעמאלט׳ס האט ער דאך זיכער פארשטאנען וואס אביסעל׳ע ״לינזן זופ״ איז, ניין..?!

און ממילא לאמיר דיר פרעגן עשיו טייערע, פארוואס וועלן דו זעהס׳ט אז דיין ברודער יעקב קאכט א געשמאק׳ן ״לינזן זופ״, זאגסטו איהם דעמאלט׳ס אז ער זאל דיר געבן פון יענע ״רויטע רויטע״ זאך דארטן..?! פארוואס זאגסטו יענע ״רויטע רויטע״ זאך דארטן..?! זאג אז איך וויל היינט עסן ״לינזן זופ״, פארוואס זאגסטו נישט וואס דו ווילס׳ט עסן..?! דו האסט דאך גאנץ גוט פארשטאנען צו אביסעל׳ע עסן, ניין..?!

און נאך א קשיא איז דאך שווער דא, ווייל וועלן יעקב אבינו האט געזעהן אז זיין ברודער עשיו זאגט די ״רויטע רויטע״ זאך, דעמאלט׳ס: ״עַל כֵּן״ קָרָא שְׁמוֹ אֱדוֹם – האט איהם שוין דעמאלט׳ס יעקב אבינו אָן געפופן פון היינט און ווייטער מיטן נאמען: ״אֱדוֹם״ – רויט, און עשיו באקומט פון היינט און ווייטער א נייע נאמען, די נאמען: ״אֱדוֹם״.

און דאס איז דאך בעצם נישט צו פארשטיין, ווייל דו יעקב קאכס׳ט זיך רויטע לינזן, און דיין ברודער עשיו האט פונקט דערמאנט די ווארט ״רויט״, דארף ער יעצט וועגן דעם הייסן: ״אֱדוֹם״ – רויט..?!

און נישט נאר ״ער״ וועט הייסן: ״אֱדוֹם״ – רויט, נאר אלע זיינע קינדער און אייניקל׳ער עד סוף כל הדורות גייען יעצט הייסן: ״אֱדוֹם״ – רויט, פארוואס..?! ווייל זייער עלטער עלטער עלטער זיידע עשיו האט דערמאנט

די וואַרט ״רויט״, און לכבוד דעם דארף יעצט גאנץ משפחת עשיו עד סוף כל הדורות טראגן דעם נאמען: ״אֱדוֹם״..?!

און נישט נאר דעם, נאר מיר ווייסן דאך שוין אלע אויך, אז עס איז דא היינטיגע צייטן א מושג פון: גָלוּת ״אֱדוֹם״, און יא טייערע יודן, מיר געפונען זיך אלע היינטיגע צייטן אין א גלות וואס הייסט: גָלוּת ״אֱדוֹם״ וואס ליגט אין די הענט פון: מַלְכוּת ״אֱדוֹם״, און עס דרייט זיך ארום אויף דער וועלט א גאנצע פאלק וואס הייסט: ״אֱדוֹם״.

און נישט נאר דעם, נאר אלע גוים ווערן דאך בעצם אָן געפון: ״אֱדוֹם״, [חוץ די בני ישמעאל כידוע], און אויב דו וועסט אמאל פרעגן א מענטש, אז זאג מיר נאר ר׳ יוד, פארוואס הייסן די גוים היינטיגע צייטן: ״אֱדוֹם״..?!

וועט ער דיר דעמאלט׳ס ענטפער׳ן, אז אַה.. דו ווילס׳ט וויסן פארוואס די גוים ווערן היינטיגע צייטן אָן געפון מיטן נאמען: ״אֱדוֹם״..?! איך וועל דיר זאגן פארוואס די גוים ווערן היינטיגע צייטן אָן געפון: ״אֱדוֹם״, ווייל זייער עלטער עלטער עלטער זיידע עשיו האט געהאט א ״ברודער״ וואס האט געקאכט רויטע לינזן, און ממילא וועגן דעם האט ״עשיו״ באקומען דעם נאמען: ״אֱדוֹם״ עד סוף כל הדורות.

און דאס איז דאך בעצם נישט צו פארשטיין, ווייל דו ווילס׳ט מיר יעצט זאגן אין אנדערע ווערטער.. אז אויב יעקב אבינו וואלט געקאכט ״ברוינ׳ע״ לינזן, דעמאלט׳ס וואלטן אלע גוים געהייסן ״ברוין״..?! און אויב יעקב אבינו וואלט געקאכט ״שווארצע״ לינזן, דעמאלט׳ס וואלטן אלע גוים געהייסן ״שווארץ״..?!

אזא זאך איז דאך נישט צו פארשטיין, ווייל פארוואס זאלן אלע גוים באקומען דעם נאמען: "אֱדוֹם"..?! ווייל יעקב אבינו האט געקאכט "רויטע" לינזן פאר זיין טאטע יצחק..?!

און נאך א קשיא איז דאך שווער דא, ווייל פארוואס האט יעקב אבינו געבעטן אז עשיו זאל איהם אוועק געבן די: "בְּכֹרָה"..?! שטעלט'ס ענק פָּאר, אז דיין ברודער קומט אהיים נאך א שווערע טאג ארבעט, און ער געבט דיר דעמאלט'ס א זאג, אז.. ברודער יענק'ל, איך בין הונגעריג, און איך וויל עסן, און ממילא געב מיר אביסעל'ע צו עסן, צו דען זאגט מען איהם דעמאלט'ס אז.. איין מינוט, הער צו, דו ביזט די "בכור", ריכטיג..?! און איך נישט, אבער.. ניין ברודער, איך בין נישט מסכים צו דעם, נאר מאך מיר יעצט פאר די "בכור", און פון יעצט און ווייטער וועל איך זיין די "בכור" אנשטאדט דיר, און נאר אזוי וועסטו באקומען צו עסן פון מיר, אזוי טוט מען דען פאר א ברודער..?!

יעקב אבינו איז דאך געווען דער הייליגער צדיק: "יַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים", נו.. געב צו עסן פאר דיין ברודער, מען רעדט דאך דא פון דעם גרויסן הייליגן צדיק "יעקב אבינו", און ממילא געב צו עסן פאר דיין ברודער עשיו, א מענטש איז דאך הונגעריג דא..?! פארוואס דארף עשיו אוועק געבן זיין: "בְּכֹרָה" כדי צו קענען באקומען אביסעל'ע עסן..?!

און נאך מער דארף מען דאך פארשטיין, ווייל לאמיר זאגן אז עשיו וואלט זיך געהאלטן ביי זיינ'ס, און ער וואלט דעמאלט'ס געזאגט פאר יעקב אבינו, אז.. ניין, איך פארקויף דיר נישט די: "בְּכֹרָה", וואס וואלט דעמאלט'ס געווען..?!

אויב עשיו וואלט נישט מסכים געווען צו פארקויפן די: "בְּכֹרָה" פאר יעקב, דעמאלט'ס ווייס איך נישט אויב עשיו וואלט באקומען צו עסן יענע טאג פון יעקב, און דאס איז דאך ממש נישט צו פארשטיין, ווייל וואס איז שוין יעקב טייערע..?! געב צו עסן פאר דיין ברודער, א מענטש איז דאך הונגעריג דא..?! ניין..?!

און ממילא וואס איז די ענין פון טוישן דאס "עסן" פאר די: "בְּכֹרָה"..?! פארוואס בעטסטו אזא טייערע פרייז ווי די: "בְּכֹרָה" פאר אביסעל'ע: "לֶחֶם" מיט: "נְזִיד עֲדָשִׁים".

און וואס ענטפערט איהם דעמאלט'ס עשיו צוריק..?! עשיו ענטפערט איהם דעמאלט'ס צוריק, אז איך גיי דאך שוין סיי ווי סיי שטארבן, און ממילא פארוואס דארף איך דען האבן די: "בְּכֹרָה"..?!

אבער איין מינוט, וואס האט די "שטארבן פון עשיו" צו טוהן מיט די: "בְּכֹרָה"..?! [דו ביזט געוועכט טאקע אז רש"י הק' ברענגט טאקע אראפ צוויי פשטים אויף דעם, אבער לאמיר זעהן וואס נאך מיר קענען ארויס נעמען פון דעם ענין פון: "הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוּת" מיט די: "בְּכֹרָה"].

און פאר מיר גייען צו גיין צו דעם תירוץ איז כדאי אראפ צו ברענגען נאך איין קשיא וואס איז שווער אין פרשת וישלח, ווייל דאס איז אויך גאר שטארק נוגע צו די וואכעדיגע פרשה פרשת תולדות, די קשיא איז, אז גלייך ווען יעקב אבינו האט זיך גע'ענדיגט קריגן מיט די: "שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו", שטייט דארטן אין פסוק, אז יעקב אבינו האט דעמאלט'ס געגעבן א פרעג די: "שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו", אז: "הַגִּידָה נָּא שְׁמֶךָ" – אז זאג מיר ווי אזוי דו הייסט..?!

האט איהם דעמאלט׳ס די: ״שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂיו״ געזאגט, אז: ״לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי״ – אז פארוואס פרעגסטו מיין נאמען..?! און די: ״שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂיו״ האט איהם דעמאלט׳ס גלייך געבענטש׳ט, און מיט דעם האט זיך געשלאסן די גאנצע שמועס דארטן.

אבער איין מינוט, וואס איז פשט פון דעם..?! פארוואס האט יעקב אבינו געדארפט פרעגן די: ״שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂיו״ זיין נאמען..?! עס איז איהם געווען אזוי וויכטיג צו וויסן די נאמען פון דעם: ״שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂיו״..?!

נאר די תירוץ אויף די אלע קשיות איז, אז עס איז דאך שוין באקאנט פאר א יעדעם איינעם, אז ״דער וועלט״ ווערט דאך אָן געפונען א: ״עוֹלָם הַשֶּׁקֶר״, אבער אפילו הכי האבן מיר אבער נאך אלץ אלע א אמת׳ע ״תכלית״ פארוואס מיר זענען אראפ געקומען אויף דער וועלט.

און א יעדע זאך וואס האט נאר א אמת׳ע ״תכלית״ אין זיך, האט דער אייבערשטער ארום געגומען מיט א שאלעכטע פון: ״שֶׁקֶר״ – האט דער אייבערשטער ארום געגומען מיט א שאלעכטע פון ״נישט אמת׳ע זאכן״.

און די חכמה פון א מענטש איז, אז ער זאל קענען איבער גיין אויף די: ״שֶׁקֶר״, און דער גרייכן די אמת׳ע ״תכלית״ וואס ליגט באהאלטן אונטער די: ״שֶׁקֶר״ פון א יעדע זאך, און זיך נישט אפ שטעלן ביי די אלע ״שקרים״ וואס נעמען ארום דעם אמת׳ן ״תכלית״ פון די זאך.

און נאך א כלל איז דא אין די וועלט, און דאס איז, אז ווי גרעסער די ״חיצוניות״ פון די זאך איז, אלץ א קלענער׳ע ״תכלית״ האט דאס, אזוי ווי

עס איז דאך שוין טאקע באקאנט פאר א יעדעם איינעם, אז עס איז דא א געוויסע שפיל וואס קליינע קינדער שפילן צווישן זיך, און די שפיל ארבעט אזוי, אז מען פאקט איין געוויסע מתנה׳לעך אין אסאך שמאטע׳ס, יעדע מתנה׳לע ווערט באזונדער ארום גענומען מיט אסאך שמאטע׳ס, און עס ווערט גאר גאר א גרויסע פעקל, און מען מאכט א גורל צווישן אלע קינדער אויף א יעדע מתנה וואס איז ארום גענומען מיט שמאטע׳ס, און א יעדע קינד קען נאר געווינען איין מתנה, און קינדער פלעגן טאקע פון מאל צו מאל געווינען גרויסע טייערע זאכן.

אבער די קינדער האבן שוין געוואוסט צווישן זיך דעם כלל, אז.. ווי ״קלענער״ די מתנה איז פון אינדרויסן, אלץ ״גרעסער״ איז די אמת׳ע מתנה אינעווייניג, און ווי ״גרעסער״ די מתנה זעהט אויס פון אינדרויסן, אלץ ״קלענער״ איז די אמת׳ע מתנה אינעווייניג.

און ממילא ווען די קינדער האבן געזעהן א ריזיג׳ע מתנה וואס איז ארום גענומען מיט אסאך שמאטע׳ס און פאפיר, דעמאלט׳ס האבן זיי דאך שוין געוואוסט, אז די אמת׳ע מתנה וואס ליגט באהאלטן טיף אינעווייניג איז גאר גאר א קליינע נאריש׳ע זאך.

אבער משא״כ ווען די קינדער האבן געזעהן א קליינטשיג׳ע קעסטעל׳ע ארום גענומען מיט ווייניג שמאטע׳ס, און עס האט אויס געזעהן ווי גאר א קליינע מתנה, דעמאלט׳ס האבן שוין די קינדער געוואוסט, אז מסתמא ליגט דארטן אינעווייניג א אמת׳ע טייערע מתנה, איי.. עס זעהט דאך אויס אזוי קליין..?! אבער.. ניין, מסתמא ליגט דארטן עפעס א קליינע טייערע

זייגער׳ל וואס איז ווערד אסאך געלט, אדער עפעס א קליינע טייערע רינגל וואס איז ווערד אסאך געלט.

און דאס איז דאך פונקט אונזער געדאנק וואס מיר רעדן דא יעצט, ווייל ״דער וועלט״ ארבעט דאך בעצם אויך אזוי, ווייל ווי קלענער די ״חיצוניות״ איז, אלץ מער האט עס א ״תכלית״, און אלץ מער האט עס א ״מטרה״.

און מיר ווייסן דאך שוין טאקע אויך, אז די גמרא (עירובין דף: נ״ד ע״א) זאגט דאך אונז שוין טאקע אויך, אז: ״הַאי עָלְמָא כְּבֵי הִלּוּלָא דַּמְיָא״ – אז דער וועלט איז דאך צו געגליכ׳ן צו א ״חתונה״.

אבער איין מינוט ר׳ יוד, פארוואס טאקע איז דער וועלט צו געגליכ׳ן צו א ״חתונה״..? ! די תירוץ אויף דעם איז, ווייל וואו איז דען דא א פלאץ אויף דער וועלט וואס עס ליגט דארטן מער: ״שֶׁקֶר״ ווי אין א חתונה זַאל..? !

ווייל לאמיר זעהן מיט וועמען מען האנדל׳ט דא ביי דעם גרויסן חתונה, דו האנדלס׳ט דאך דא מיט מענטשן וואס האלטן נאך א שוער׳ן טאג ארבעט, און גאר אסאך פון זיי זענען געפערליך אָן געצויגן, אבער למעשה טוען זיי זיך אבער נאך אלץ אָן א שיינע בעקיטשע מיט א שיינע שטריימל, און זיי קומען אזוי אריין צו די חתונה.

און דער זעלבע מענטש וואס איז פריער געווען אָן געצויגן ווי א בער, לייגט יעצט ארויף א פאלטש׳ע שמייכל אויף זיין פנים ביז נאך די חתונה, און ער געבט נאך אזא שיינע זאג פאר די מחותן ״מזל טוב.. מזל טוב.. מזל טוב״.. און ער לייגט נאך אפילו אסאך מאל צו די ווערטער אז ״דאס איז דאך א

מורא׳דיגע שמחה״, און אלע מענטשן זיצן דארטן ביי די חתונה אזוי שיין און אזוי איידל, און געב נאר א פרעג איינער וואס זיצט דארטן ביי די חתונה, אז.. זאג נאר יונגערמאן, ביי דיר אינדערהיים זיצטו אויך אזוי איידל און אזוי שיין ווען דו עסט נאכטמאל..?! אדער דארטן קוקט שוין אויס דאס בילד אינגאנצן אנדערש..?! און יא.. אלע שפילן דעמאלט׳ס מיט דעם שיינעם שפיל דורך אויס די גאנצע צייט פון די דערהויבענ׳ע ״חתונה״.

און יא ר׳ יוד, דאס איז א ״חתונה״ היינטיגע צייטן, איין שטיק פאלטש׳קייט, און ממילא וועגן דעם זאגן דאך אונז שוין טאקע חז״ל, אז: ״הַאי עָלְמָא כְּבֵי הִלּוּלָא דַּמְיָא״ – אז דער וועלט איז צו געגליכ׳ן צו א ״חתונה״, ווייל דער וועלט איז דאך אויך אָן געפילט מיט גאנצע׳טע זעק פון ״חיצוניות״, און די גאנצע וועלט איז דאך אויך אָן געפילט היינטיגע צייטן מיט איין שטיק: ״שֶׁקֶר״.

אבער וואו ליגט די ״חיצוניות״..?! און וואו איז די ״מקור״ פון חיצוניות״..?! און די תירוץ אויף דעם איז דאך, אז די מקור פון ״חיצוניות״ איז, אין די ״אויג״ פון א מענטש, ווייל די אויג פון א מענטש איז דאך גאר גאר א גרויסער ״גנב״.

אזוי ווי מען זעהט דאך שוין טאקע בפירוש אין פרשת בראשית, ווייל אין פרשת בראשית זעהט מען דאך שוין, אז דער אייבערשטער האט דעמאלט׳ס געגעבן פאר אדם מיט חוה אלע גוטע געשמאקע ביימער וואס עס איז נאר געווען אין די גן עדן, אבער דער אייבערשטער האט זיי דעמאלט׳ס אָן געזאגט, אז זיי זאלן נישט עסן פון די: ״עֵץ הַדַּעַת״, יעצט וואס איז געווען די גרויסע תאוה צו עסן פון די: ״עֵץ הַדַּעַת״..?!

איז לאמיר אריין קוקען צוזאמען אין דעם פסוק, ווייל די פסוק זאגט דאך אונז שוין בפירוש אין פרשת בראשית (קפיטל ג׳ פסוק ו׳), אז: וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא ״לָעֵינַיִם״ – אז די תאוה פון עסן פון די: ״עֵץ הַדַּעַת״ איז נישט געווען ווייל די: ״עֵץ הַדַּעַת״ איז געווען א געשמאקער׳ע בוים מער ווי אלע אנדערע ביימער, ניין ניין ניין.. בכלל נישט, נאר די תאוה פון עסן פון די: ״עֵץ הַדַּעַת״ איז געווען א: ״תַּאֲוָה לָעֵינַיִם״ – די תאוה פון עסן פון די: ״עֵץ הַדַּעַת״ איז געווען א גליסטעניש פאר די ״אויג״ פון דעם מענטש.

אבער איין מינוט, איך פארשטיי נישט, ווי אזוי קען זיין אז די תאוה פון עסן פון די: ״עֵץ הַדַּעַת״ איז געווען א: ״תַּאֲוָה לָעֵינַיִם״ – ווי אזוי קען זיין אז די תאוה פון עסן פון די: ״עֵץ הַדַּעַת״ איז געווען א גליסטעניש פאר די אויג..?!

דו האסט דען אמאל געהערט אז א עסן זאל זיין געשמאק ווייל די ״אויג״ קוקט דאס אָן און ווייל די ״אויג״ האט דאס ליב..?! וואס איז פשט פון דעם..?! זייט וועט דארף זיך מעסט׳ן די געשמאקייט פון א עסן לויט איר אויס זעהן..?!

אבער זעהט זיך אויס אז דאס איז טאקע געווען די מציאות דארטן, אז די אויג האט זיך נעבעך איין געראדט אז די זאך וואס זעהט אויס מורא׳דיג איז טאקע באמת גוט, אבער עס הייבט זיך דאך בעצם נישט אָן.

און אויב מיר וואלטן טאקע אלע באמת געקענט אריין לייגן אין אונזערע קעפ אז די אלע: ״הַבְלֵי עוֹלָם הַזֶּה״ איז נאר איין גרויסע ״דמיון״,

דעמאלט׳ס וואלט דאך אונז שוין געווען אסאך אסאך גרינגער אין: ״עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ״, ווייל אויב מיר ווייסן קלאר אז די אלע: ״תַּאֲוַת עוֹלָם הַזֶּה״ איז דאך בעצם פאלטש, נאר ״עס זעהט אויס״ מורא׳דיג, אבער בעצם איז דאך דאס איין שטיק ליידיג׳קייט, און דאס איז דאך נאך גאר גאר ״ווייט״ פון געשמאק, דעמאלט׳ס קוקט מען דאך דאס שוין אָן מיט א אנדערע בליק אינגאנצן.

און ממילא די כלל איז, אז ווי שענער א זאך איז ״בחיצוניות״, אלץ וויניגער איז דאס ״בפנימיות״, און ווי שענער א זאך איז ״בחיצוניות״, אלץ ליידיגער איז די אמת׳ע ״תכלית״ פון די זאך.

און די זעלבע זאך איז דאך אויך בנוגע ״ניגונים״, ווייל לאמיר דיר נאר פרעגן אזא שאלה, וויפיל ״ניגונים״ קען מען נישט זינגען נאר אויב מען פיצט דאס צו פון אלע זייטן מיט שיינע באפיצט׳ע שטיקל׳ער..?!

און עס איז דאך אפילו דא היינטיגע צייטן גאר גאר אסאך ״ניגונים״ וואס מען קען דאס אפילו נישט זינגען אָן קיין מוזיק, און וואס מיינט דאס צו זאגן..?! וואס דארף איך וויסן וועז איך זעה אז מען קען נישט זינגען א געוויסע ניגון אָן קיין מוזיק..?! וואס מיינט דאס צו זאגן..?!

און די תירוץ אויף דעם איז דאך, אז דאס מיינט דאך צו זאגן, אז די ניגון פארמאגט גארנישט אין זיך, און דאס מיינט דאך צו זאגן, אז די ניגון זאגט גארנישט, נאר עס איז א ליידיגע פוסט׳ע ניגון.

יעצט וועלכע חוש דארף הנאה האבן בשעת וועז א מענטש "הערט" א ניגון..?! און די תירוץ אויף דעם איז דאך, אז נאר די: "חוּשׁ הַשְׁמִיעָה" דארף הנאה האבן בשעת וועז א מענטש "הערט" א ניגון, אבער וויפיל ניגונים קען מען ליידער נישט הערן היינטיגע צייטן נאר אויב מען "זעהט" ווי אזוי דער זינגער שטייט אין דער הייעך און זינגט דעם ניגון צוזאמען מיט כל מיני תנועות משונות..?!

אבער איין מינוט ר' יוד, וואס איז פשט פון דעם..?! פארוואס דארף די: "חוּשׁ הָרְאִיָּה" הנאה האבן בשעת וועז א מענטש "הערט" א ניגון..?!

נאר אלא מאי זעהט מען דאך שוין פון דעם, אז עס איז דא געוויסע פאלטש'קייטן אין "נגינה", עס איז דא געוויסע ניגונים וואס נאר אויב מען זעהט דאס.. דעמאלט'ס איז דאס אינטרעסאנט.

אבער פון די אנדערע זייט איז דאך אבער אויך דא כל מיני תוכנ'דיגע ניגונים וואס מען דארף דאס נישט דוקא זינגען וועז א זינגער שטייט אין דער הייעך און מאכט כל מיני תנועות משונות מיט די הענט און מיט די פוס.

נאר פארקערט, מען קען דאס זינגען בעסער וועז מען זיצט צוזאמען פרייטיג צו נאכט'ס במסיבת מרעים, און מען מאכט זיך צו די אויגן, און מען זינגט זיך אזא וואריימ'ע: "יָ-הּ אֶכְסֹף נֹעַם שַׁבָּת", און אזא ניגון איז דאך טאקע א אמת'ע ריכטיגע הייליגע ניגון.

אבער משא״כ ווען דו האסט א אנדערע ניגון וואס איז דאך בעצם נישט קיין ניגון, דעמאלט׳ס דארפסטו זיך דאך גאר שטארק מוטשענען כדי דאס צו קענען זינגען בכלל, ווייל די ניגון איז דאך בעצם א פאלטש׳ע נידריגע ניגון.

און די זעלבע זאך איז דאך אויך בנוגע ״שידוכים״, ווייל וויפיל מענטשן זאגן נעבעך ליידער אפ צענדליגע שידוכים נאר וועגן די ״חיצוניות״ פון די זאך..?! ליידער ליידער ליידער, איי.. דער בחור איז דאך ״מלא תוכן״, און ער איז דאך אזא גרויסע: ״יְרֵא שָׁמַיִם״, און ער איז דאך אזא גרויסע בעל מידות טובות..?! אבער אזוי גייט עס ליידער היינטיגע צייטן, און יא ר׳ יוד: ״אוֹי נָא לָנוּ שֶׁכַּךְ עָלְתָה בְּיָמֵינוּ״.

אבער לאמיר נאר אריין טראכטן דא א מינוט, ווייל וועלכע מענטש וואלט זיך דען אפ געשטעלט ביי א מענטש וואס איז געמאכט פון פלעסטיק וואס ליגט אינדרויסן פון א געשעפט אָן געטוהן מיט שיינע קליידער [אלץ א סעמפל] און געזאגט אז דאס איז דאך טאקע באמת א ״שיינע״ מענטש..?! קיינער נישט, ריכטיג..?! ווייל דער מענטש דא איז דאך בעצם נישט קיין מענטש, נאר ער איז איין שטיק ״פלעסטיק״, איי.. ער האט דאך אזעלכע שיינע קליידער..?! אבער ער אליין איז דאך פאלטש, ווייל אונטער די שיינע קליידער ליגט דאך נידריגע ״פלעסטיק״..?!

און דאס זאגן דאך אונז שוין טאקע אויך חז״ל (שבת דף: ק״ד ע״א), אז וואס..?! אז: ״שֶׁקֶר אֵין לוֹ רַגְלַיִם״ – אז: ״שֶׁקֶר״ האט דאך נישט קיין ״תקומה״, און: ״שֶׁקֶר״ איז דאך נישט קיין זאך וואס קען זיך האלטן, אבער משא״כ: ״אֱמֶת״ האט דאך יא א נצחיות׳דיגע ״תקומה״, ווייל: ״אֱמֶת״ מיינט דאך צו זאגן אין אנדערע ווערטער אז איך ״בין״ טאקע בעצם א גוטע

מענטש..?! אבער מאש"כ: "שֶׁקֶר" מיינט דאך צו זאגן אין אנדערע ווערטער, אז איך "זעה אויס" ווי א גוטע מענטש.

און די עיקר פון א מענטש איז דאך זיין "מהות", און זיין אמת'ע "תוכן" וואס ער פארמאגט אין זיך, און דער הייליגער חידושי הרי"ם זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל האט דאך אונז שוין טאקע אויך געזאגט אמאל, אז דאס וואס א פרוי איז א: "יְרֵא שָׁמַיִם" איז נאך נישט אזא גרויסע גדולה אין א ועלט וואס מען ווייסט אז: "שֶׁקֶר" איז: "שֶׁקֶר" און: "הֶבֶל" איז: "הֶבֶל", אבער: "שֶׁקֶר חַיִן וְהֶבֶל הַיֹּפִי" – אבער אין אזא סארט ועלט וואס: "שֶׁקֶר" האט: "חַיִן", און: "הֶבֶל" האט: "יֹפִי", אויב "דארטן" איז נאך אלץ דא א: "אִשָּׁה יִרְאַת יהו-ה", דעמאלט'ס: "הִיא תִתְהַלָּל" – דארטן איז עס טאקע באמת א לויב.

און די ענין פון: "שֶׁקֶר חַיִן וְהֶבֶל הַיֹּפִי" איז דאך בעצם לאו דוקא געזאגט געווארן פאר "פרויען", ווייל די ענין פון: "שֶׁקֶר חַיִן וְהֶבֶל הַיֹּפִי" איז דאך בעצם געזאגט געווארן פאר "מענער" אויך, ווייל וויפיל מענטשן האבן ליידער היינטיגע צייטן גאר שטארק ליב צו לעבן מיט: "שֶׁקֶר", און דאס האט ביי זיי: "חַיִן"..?! לא עלינו ולא עליכם.

און מענטשן ווערן ליידער נתפעל היינטיגע צייטן פון "ליידיג'קייט" – און מענטשן ווערן ליידער נתפעל היינטיגע צייטן פון פוסט'ע זאכן, אבער משא"כ אויב א יודיש קינד האלט זיך אָן צו זיין אמת'ן תכלית אין לעבן טראץ דעם וואס ער געפונט זיך אין אזא שטארקע: "עוֹלָם הַשֶּׁקֶר", דעמאלט'ס איז ער א געלויבט'ע מענטש.

און א מענטש וואס וויל זיין א גליקלעכ׳ע מענטש אויף דער וועלט, דארף דאך שטענדיג זיין פארנומען מיט די אמת׳ע ״תכלית״ פון זיין לעבן, און נישט מיט קיין אויף געבלאזענ׳ע שטותים, ווייל די אלע שטותים זענען דאך ליידיגע פוסט׳ע זאכן, און דאס איז דאך בעצם די גאנצע ״נסיון״ פון דער וועלט, ״זיך צו האלטן צו אונזער תכלית אין לעבן״, און נישט ווערן נאך געשלעפט נאך די ״חיצוניות״ וואס דער וועלט פארקויפט אונז, נאר בלייבן קאנצעטרירט אויף די: ״תַּכְלִית הַחַיִּים״.

און מען קען דאס אפשר געבן צו פארשטיין מיט א משל, ווייל עס איז געווען אמאל א מענטש וואס האט שפאצירט לעבן די ברעג פון דעם ים, און ער האט דעמאלט׳ס פלוצלונג באמערקט גאר גאר א מאדנע בילד, ער האט דעמאלט׳ס פלוצלונג באמערקט, ווי א פיש כאפער שטייט מיט א גרויסע פיש כאפער אין זיין היינט, און אויף די שפיץ פון די פיש כאפער איז דא א אריין געבויעט׳ע ״זייגער״.

און ווי נאר ער האט דאס באמערקט, האט ער זיך דאך גאר שטארק געוואונדערט אויף דעם, און ער האט דעמאלט׳ס גלייך געגעבן א פרעג דעם פיש כאפער דארטן, אז זאג מיר נאר הער פיש כאפער, פארוואס דארף זיין א ״זייגער״ אויף א ״פיש כאפער״..?!

האט איהם דעמאלט׳ס דער פיש כאפער גע׳ענטפערט, אז פארוואס פרעגסטו מיר דא קשיות..?! דו מיינס׳ט טאקע אז איך גיי דיר דא יעצט אלעס ערקלערן אין איין מינוט..?!

איך שטאדיר דאך שוין יארן לאנג וועגן פיש, און דו ווילס׳ט אז איך זאל דיר יעצט אלעס אויס זאגן אין איין מינוט..? ! ניין ניין ניין, בשום אין אופן..!

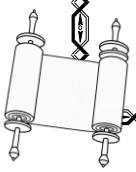
האט איהם אבער דער מענטש געזאגט, אז.. איך בעט דיר, ביטע.. זאג מיר.. זאג מיר אויס דעם גרויסן סוד פארוואס עס איז דא א ״זייגער״ אויף דיין פיש כאפער, האט איהם דער פיש כאפער געזאגט, אז.. גוט, בסדר, איך בין דיר מסכים צו זאגן, אבער נאר מיט איין תנאי, און די תנאי איז, אז דו וועסט מיר געבן פאר דעם ״אכט הונדערט דולר״.

האט זיך דעמאלט׳ס דער מענטש געמאכט אזא חשבון, אז דער פיש כאפער האט דאך געצאלט ״טויזנט׳ער טויזנט׳ער דולארן״ כדי אז ער זאל זיך קענען אויס לערנען אזא פאך, און איך קען דאך דאס יעצט באקומען פאר גאר א ביליג׳ן פרייז פון ״אכט הונדערט דולר״.

און ממילא עס לוינט זיך דאך צו באצאלן ״אכט הונדערט דולר״ כדי געווואויר צו ווערן גרויסע סודות פון די פיש כאפער׳ס.

און אומר ועושה, און דער מענטש האט טאקע דעמאלט׳ס גלייך ארויס גענומען אכט הונדערט דולר פון זיין טאש, און ער האט דאס דעמאלט׳ס גלייך דערלאנגט פאר דעם פיש כאפער, און ער האט דעמאלט׳ס גלייך געזאגט פאר דעם פיש כאפער, אז דא האסטו דיין אכט הונדערט דולר, און יעצט זאג מיר אויס דעם גרויסן סוד פארוואס עס איז דא א ״זייגער״ אויף דיין פיש כאפער.

און דער פיש כאפער האט איהם טאקע דעמאלט׳ס גלייך אָן געהויבן צו ערקלערן דעם גאנצן ענין דא, און דער פיש כאפער האט איהם דעמאלט׳ס געזאגט אזוי, אז וועז דו קוקס׳ט אריין אין א פיש טאנק, דעמאלט׳ס וועסטו דאך שטענדיג זעהן אז די פיש זענען עפעס זייער אום רואיג, און זיי שווימען א גאנצן טאג אהין און צוריק נערוועזערהייט, און זיי זעהען דאך שטענדיג אויס זייער זייער נייגעריג.

און וועז די גרויסע פראפעסאר׳ן האבן דאס געזעהן, האב זיי זיך דאך גאר שטארק געוואונדערט אויף דעם, און זיי האבן דעמאלט׳ס אלע געטראכט, אז פארוואס טאקע זענען די פיש אין וואסער אזוי נערוועז און אזוי אום רואיג און אזוי נייגעריג..?! וואס פעלט זיי דען דארטן..?! די פיש האבן דאך גענוג וואסער צו טרינקען, און זיי האבן דאך אויך גענוג עסן, און ממילא פארוואס זענען די פיש אין וואסער אזוי אָן געצויגן..?!

ביז די גרויסע פראפעסאר׳ן זענען ענדליך צו געקומען צו די מסקנא, אז די סיבה פארוואס די פיש אין וואסער זענען אָן געצויגן איז, ״ווייל זיי האבן דאך נישט קיין זייגער״, און וועז איינער דרייט זיך ארום אָן קיין זייגער א גאנצע טאג און א גאנצע נאכט, איז דאך דאס דאך ממש: ״יְסוּרֵי אִיּוֹב״.

און ממילא וועגן דעם איז איין געפאלן פאר די פיש כאפער׳ס א מורא׳דיגע געדאנק, און דאס איז, אז מען וועט ארויף לייגן א ״זייגער״ אויף אונזערע פיש כאפער׳ס, און וועז די פיש וועלן זעהן א ״זייגער״, וועלן זיי דאך דעמאלט׳ס אלע גלייך קומען צו לויפן כדי צו זעהן וויפיל אזייגער עס איז, און אזוי וועלן מיר זיי אלע קענען אריין כאפן אין אונזער נעץ אריין.

און וועז דער מענטש האט דאס געהערט, האט ער זיך דעמאלט׳ס גלייך געגעבן א צו שריי, אז פאר אזא נאריש׳ע ״שטות״ האב איך יעצט באצאלט ״אכט הונדערט דולר״..?! כדי געוואויר צו ווערן אזא נאריש׳ע שטות..?! זאג מיר נאר הער פיש כאפער, וויפיל פיש האסטו שוין מצליח געווען צו כאפן אויף דעם סארט אופן..?!

האט איהם דער פיש כאפער גע׳ענטפערט, אז ״דו״ ביזט דער ״אכט׳ער״ פיש וואס איך האב שוין מצליח געווען צו כאפן אויף דעם סארט אופן..!

און די מוסר השכל פון דעם איז, אז יא יא ר׳ יוד, דו האסט טאקע געזעהן א מורא׳דיגע בילד, און דו האסט טאקע געזעהן א שיינע מענטש מיט שיינע קליידער וואס איז שוין אפילו געגאנגען שטאדיר׳ן, אבער דו ביזט דער ״אכט׳ער״ פיש וואס איז אריין געכאפט געווארן אין דעם נעץ אריין, און דו האסט גארנישט פארדינט פון דעם גאנצן געשעפט דא, און דו האסט גארנישט געכאפט דא – און דו ביזט בכלל נישט קלוגער געווארן דא.

נאר פארקערט, מען האט ״דיר״ געכאפט, און דו ביזט גאר געכאפט געווארן דא, און דאס איז אלעס געשעהן ווייל דו ביזט נאך געשלעפט געווארן נאך די ״חיצוניות״ פון דער וועלט, און דו ביזט געווארן ״נייגעריג״ צו וויסן נאך: ״הַבְלֵי עוֹלָם הַזֶּה״.

און יא ר׳ יוד, אזוי זעהט אויס די וועלט, די וועלט שרייט דאך שטענדיג, און די וועלט גלאנצ׳ט דאך שטענדיג, אבער דאס איז דאך אלעס נאר כדי אונז אריין צו כאפן אין דעם נעץ וואס הייסט ״חיצוניות״ און אונז דער וויטער׳ן פון דעם אמת׳ן תכלית פארוואס מיר זענען אראפ געקומען אויף דער וועלט.

און וואס איז די חילוק צווישן א לעבעדיגע מענטש און א טויט׳ע מענטש..?! און די תירוץ אויף דעם איז דאך, אז די חילוק צווישן א לעבעדיגע מענטש און א טויט׳ע מענטש איז, אז א לעבעדיגע מענטש האט דאך א: ״נְשָׁמָה״, אבער משא״כ א טויט׳ע מענטש האט דאך שוין נישט קיין: ״נְשָׁמָה״.

און אויב א מענטש ווערט באהאפט׳ן צו די ״חיצוניות״ פון א זאך, דעמאלט׳ס איז ער דאך ממש אזוי ווי א טויט׳ע מענטש, ווייל וואס איז א ״מענטש״..?! א ״מענטש״ האט דאך אין זיך צוויי חלקים.

א) א מענטש האט דאך אין זיך א: ״נְשָׁמָה״.

ב) און א מענטש האט דאך אויך אין זיך א: ״גוּף״.

און אויב ביזטו זיך נאר מדבק אין די אלע ״גופניות׳דיגע״ זאכן, דעמאלט׳ס ביזטו דאך ממש א טויט׳ע מענטש, און דו ביזט דאך דעמאלט׳ס ממש אזוי ווי א טויט׳ע מענטש וואס עס פעלט איהם אינגאנצן די ״פנימיות׳דיגע״ חלק פון די: ״נְשָׁמָה״.

און מיר ווייסן דאך שוין טאקע אלע זייער גוט, אז ווען א מענטש גייט אוועק פון דער וועלט, דעמאלט׳ס פראבירן זיך דאך אָן צו כאפן אין איהם די ״חיצוניים״, אבער איין מינוט ר׳ יוד, פארוואס טאקע פראבירן די ״חיצוניים״ זיך אָן צו כאפן אין דעם נפטר..?!

נאר די תירוץ אויף דעם איז, ווייל די חלק "הפנימי" פון דעם מענטש פעלט דאך איהם שוין דעמאלט'ס, און ממילא וועגן דעם פראבירן דעמאלט'ס די "חיצוניים" זיך אָן צו כאפן אין דעם מענטש.

און א "דבר חיצוני" האט דאך נישט קיין שום "נצחיות", ווייל א "דבר חיצוני" גייט דאך אוועק נאך א שטיק צייט, און א "דבר חיצוני" איז דאך אזוי ווי א "שאלעכטץ" וואס שיילט זיך אפ פון א פרוכט.

און ממילא קומט דאך אויס פון דעם, אז א מענטש וואס איז פארנומען מיט "חיצוניות" א גאנצן טאג, איז דאך בעצם א טויט'ע מענטש, ווייל ער איז דאך שטענדיג נאר פארנומען מיט א טויט'ע זאך.

ווייל די: "גוף" אליין איז דאך בעצם א טויט'ע זאך, און.. והא ראי', ווייל ווען מען לייגט איר אריין אין קבר נאך הונדערט און צוואנציג יאר, דעמאלט'ס בלייבט זי דארטן, און זי קען דעמאלט'ס גארנישט טוהן.

ווייל א מענטש איז דאך נאר צוזאם געשטעלט פון הויט און ביין, און א מענטש קען דאך בעצם גארנישט טוהן אָן דעם וואס די: "נְשָׁמָה" זאל איהם העלפן, ווייל נאר דורך דעם וואס די: "גוף" פארמאגט א: "נְשָׁמָה" [וואס די: "נְשָׁמָה" איז דאך א: "חֵלֶק אֱלֹקַי מִמַּעַל"] קען זי זיך רירן דורך דעם און טוהן כל מיני זאכן, און ממילא אויב א מענטש איז שטענדיג פארנומען מיט דעם: "גוף", דעמאלט'ס איז ער דאך ממש אזוי ווי א טויט'ע מענטש וואס איז דאך נאר: "כָּל כֵּלּוֹ גוף".

אבער משא"כ אויב א מענטש איז שטענדיג פארנומען מיט זיין אמת'ן "תכלית" פארוואס ער איז אראפ געקומען אויף דער וועלט וואס גייט זיך דאך ציען: "לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנֶצַח נְצָחִים", דעמאלט'ס איז ער דאך א לעבעדיגע מענטש, ווייל ער איז דאך שטענדיג פארנומען מיט פנימיות'דיגע זאכן וואס האט דאך א אייביג'ע "קיום".

און מיר ווייסן דאך שוין טאקע אלע אויך, אז די "נאמען" פון א מענטש איז דאך די "מהות" פון א מענטש, און אויב מען לייגט אמאל צו א נאמען צו א מענטש, ווערט דעמאלט'ס דער מענטש א נייע "מהות".

און דורך דעם וואס מען לייגט אמאל צו א נאמען פאר א מענטש, קען מען אמאל דורך דעם פועל'ן גאר א גרויסע "ישועה" פאר דעם מענטש, ווייל אויב מען טויש'ט די "נאמען" פון א מענטש, דעמאלט'ס ווערט ער דאך א אנדערע מענטש דורך דעם, און אויב מען טויש'ט די "נאמען" פון א מענטש, ווערט דאך דעמאלט'ס דער מענטש א נייע סארט "מהות".

און עס איז דאך בעצם נישט דא קיין גרעסער'ע "קשר" צו א מענטש ווי זיין אייגענ'ע פריוואט'ע "נאמען", און עס איז דאך שוין טאקע אויך באקאנט פאר א יעדעם איינעם, אז ווען א מענטש שלאפט גאר א טיפע שלאף, קען מען איהם אבער נאך אלץ גאר שנעל אויף וועקן דורך דעם וואס מען רופט איהם ביי זיין "נאמען".

ווייל ווען מען רופט די "נאמען" פון א מענטש, דעמאלט'ס רופט מען דאך די "מהות" פון דעם מענטש, און ווען מען רופט די "נאמען" פון א מענטש, דעמאלט'ס רופט מען דאך די: "נְשָׁמָה" פון דעם מענטש.

און עס ווערט דאך שוין טאקע אויך געברענגט אין מדרש, אז די מלחמה פון יעקב און עשיו איז געווען אויף "חיצוניות" מיט "פנימיות", ווייל עשיו איז דאך געבוירן געווארן: "כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר", און יא ר' יוד, דאס איז געווען די גאנצע "עשיו", די גאנצע "עשיו" איז נישט געווען מער ווי "איין גרויסע האריג'ע מאנטל", איין שטיק "האריג'ע מאנטל" – איין שטיק "חיצוניות".

און יא ר' יוד, עשיו איז דאך געווען א: "אִישׁ שָׂדֶה" – עשיו איז דאך געווען א מענטש פון אינדרויסן, און עשיו איז דאך געווען א: "אִישׁ חִיצוֹנִי".

אבער: וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם "יֹשֵׁב אֹהָלִים" – אבער יעקב אבינו איז דאך געווען א: "אִישׁ פְּנִימִי", און יעקב אבינו איז דאך שטענדיג געווען פארנומען מיט "פנימיות".

און עד כדי כך גייט דער ענין.. אז וען יעקב אבינו האט זיך אמאל געוואלט מאכן ווי "עשיו" ביי די מעשה פון די "ברכות", האט ער דעמאלט'ס גלייך צו געגנומען פון עשיו זיינע "בגדים", אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין די וואכעדיגע פרשה (קפיטל כ"ז פסוק ט"ו), אז וען רבקה אמינו האט געוואלט אז יעקב אבינו זאל אויס זעהן ווי עשיו ביי די מעשה פון די "ברכות", האט זי דעמאלט'ס גלייך געגנומען: אֶת "בִּגְדֵי" עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדֹל הַחֲמֻדֹת, און זי האט דאס דעמאלט'ס אָן געטוהן פאר איר זוהן יעקב.

ווייל זי האט דאך שוין גאנץ גוט געוואוסט, אז נאר אזוי וועט יצחק אבינו שפירן אז מען האנדל'ט טאקע דא פון "עשיו", ווייל אויב יצחק אבינו וועט שפירן "חיצוניות", וועט ער דאך שוין דעמאלט'ס גלייך פארשטיין אז מען רעדט טאקע דא פון "עשיו" וואס איז דאך געווען איין שטיק "חיצוניות".

און עס איז דאך שוין טאקע אויך באקאנט פאר א יעדעם איינעם, אז דער הייליגער רבי רבי בונם פון פשיסחא זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל האט דאך שוין טאקע אמאל געזאגט, אז די וועלט מיינט אז עשיו איז געגאנגען אָן געטוהן ווי עפעס א שיגץ פון גאס, אבער.. ניין, עס איז דאך נישט אמת, וזלה"ק, ווייל: "עֵשָׂו אִיז גֶעגַאנְגֶען אָן גֶעטוּהן מִיט אַ שְׂטָרַיימְל אוּן מִיט וַוייסֶע זָאקֶן אוּן עֶר הָאט גֶעוַויינְט בַּיי שָׁלוֹשׁ סְעוּדוֹת תּוֹרָה".. !

און יא ר' יוד, דער עשיו האט זיך געמאכט ווי א גרויסער "צדיק", אזוי ווי מען זעהט דאך שוין טאקע בפירוש סוף פרשה, אז עשיו האט נאך אמאל חתונה געהאט ביי די "פערציג יאר", ווייל ער האט דאך געזאגט, אז "די טאטע האט דאך אזוי געטוהן", און די טאטע יצחק האט דאך אויך חתונה געהאט ביי די "פערציג יאר".

אבער די אנדערע זאכן וואס זיין טאטע האט געטוהן.. איז איהם בכלל נישט אָן געגאנגען, און די אנדערע זאכן וואס זיין טאטע האט געטוהן האט ער בכלל נישט נאך געטוהן, נאר ער האט געשפילט א פאלטש'ע "חיצוניות'דיגע" שפיל.

און מיר האבן דאך שוין טאקע אויך דערמאנט פריער, אז די "נאמען" פון א מענטש איז דאך די "מהות" פון א מענטש, און דאס איז דאך טאקע אויך געווען די כוונה פון יעקב אבינו בשעת וועג ער האט זיך געשלאגן מיט די: "שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו", ווייל יעקב אבינו האט דאך דעמאלט'ס געוואלט פארשטיין פון דעם: "שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו" וואס זיין כח איז, און יעקב אבינו האט דעמאלט'ס געוואלט פארשטיין פון דעם: "שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו" ווי אזוי עס קען זיין אז זיינע אייניקל'ער [וואס וועלן שפעטער אָן קומען אין: גָּלוּת "אֱדוֹם"]

וועלן אזוי שטארק אראפ פאלן מיט אזעלכע ביטער׳ע נסיונות, ווי אזוי וועט דאס פאסירן..?! און ווי אזוי וועלן אזוי פיל יודישע קינדער אוועק פאלן: ״בְּאַחֲרִית הַיָּמִים״..?!

און יעקב אבינו האט טאקע דעמאלט׳ס געפרעגט דעם: ״שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂיו״, אז: הַגִּידָה נָּא ״שְׁמֶךָ״ — אז זאג מיר נאר הער: ״שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂיו״, וואס איז דיין ״מהות״..?! זאג מיר אויס דיין סוד, ווער ״ביזטו״..?!

האט איהם דעמאלט׳ס דער: ״שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂיו״ גע׳ענטפערט, אז מיין ״מהות״ איז, דאס אז: ״לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי״ — דאס אז פארוואס קוקסטו אויף א ״מהות״..?! לעב נישט מיט קיין ״מהות״..! און טראכט נישט פון קיין ״מהות״..! און טראכט נישט פון דעם אמת׳ן ״תכלית״ פון דעם לעבן..! נאר לעב א ״חיצוניות׳דיגע״ לעבן, רח״ל.

יעצט לאמיר פארשטיין טייערע יודן, וואס איז די אמת׳ע ״תכלית״ פון א ״עסנווארג״..?! די אמת׳ע תכלית פון א עסנווארג איז דאך, פשוט.. אז די עסן דארף דיר געבן געזונט׳ע ווייטימינען, און די עסן דארף דיר געבן ״כח״ כדי צו קענען דינען דעם הייליגן באשעפער, און די עסן זעטיג׳ט דאך אויך א מענטש, און דאס איז דאך טאקע די ״מטרה״ פון די עסן.

און פארשטייט זיך אז עס איז אויך דא די ענין פון מתקן זיין די ״ניצוצות״ פון די ״נשמות״ וואס ליגן אין די עסן, אבער מיר רעדן דאך נאר יעצט דא פשוט פשט, און ממילא די פשוט׳ע ״תכלית״ פון די עסן איז, צו ״זעטיג׳ן״ א מענטש און צו געבן ״כח״ פאר דעם מענטש.

אבער עס איז דאך אויך דא אנדערע חלקים "חיצוניים" פון די עסן, ווייל עס איז דאך דא נאך חלקים אין דעם ענין פון "אכילה", ווי למשל, די "טעם" – אז די עסן האט גאר א גוטן "טעם", אבער דאס איז דאך נישט די "תכלית" פון די עסן, נאר עס איז אויך א גוטע זאך אז די עסן האט גראדע אויך א גוטע "טעם", און עס איז דאך אויך דא די חלק פון די "אויס זעהן" פון די עסן – אז די עסן איז שיין איין געדרייט, און דאס גלייכן, און דאס איז דאך שוין נאך מער "חיצוניות'דיג", אבער וואס איז די ווייט'סטע חלק פון "חיצוניות" אין עסן..?!

די ווייט'סטע חלק פון "חיצוניות" אין עסן איז, די "קאליר" פון די עסן, ווייל אויב א מענטש עסט נאר א געוויסע מאכל ווייל עס איז א געוויסע "קאליר", דעמאלט'ס איז ער דאך שוין פשוט נישט נארמאל, ווייל דו ווייסט ווי חיצוניות'דיג דו ביזט..?!

פאר דעם עסט מען..?! ווייל עס האט א שיינע "קאליר"..?! און וועלכע קאליר ציט גאר גאר שטארק א מענטש..?! איז די מבינים זאגן, אז די קאליר "רויט" ציט גאר שטארק א מענטש.

יעצט ווען עשיו קומט אהיים הונגעריג, געבט ער זיך דעמאלט'ס א רוף אָן צו יעקב, אז געב מיר נאר אהער דעם: "הָאָדֹם הָאָדֹם" הַזֶּה – געב מיר נאר אהער יענע "רויטע רויטע" זאך, ווייל: "הָאָדֹם הָאָדֹם" הַזֶּה – ווייל עס איז דאך גאר גאר שטארק "רויט", און איך האב דאך גאר גאר שטארק ליב "רויטע" עסן, האט דעמאלט'ס יעקב אבינו געזאגט, אז וואס..?! דו עסט א עסנווארג ווייל עס איז "רויט"..?!

און דא.. האט שוין יעקב אבינו געהערט א נייע זאך, ווייל יעקב אבינו האט דאך דא געהערט, אז ער האט א ברודער וואס עסט א עסנווארג ווייל עס האט א "רויטע" קאליר, און ווי נאר יעקב אבינו האט דאס געזעהן, האט ער דעמאלט'ס גלייך געזאגט פאר עשיו, אז.. ברודער מיינע, דו האסט מיר יעצט מגלה געווען וואס דיין "מהות" איז, דיין "מהות" איז, "קאליר" – דיין מהות איז "חיצוניות".

און ממילא וועגן דעם: "עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אֱדוֹם" – און ממילא וועגן דעם האט איהם דעמאלט'ס יעקב אבינו געגעבן דעם נאמען: "אֱדוֹם" – רויט, ווייל יא עשיו, דאס ביזטו, דו ביזט איין שטיק "חיצוניות", און דער הייליגער תורה הק' זאגט דאך אונז שוין טאקע אויך בפירוש אין פסוק אין פרשת וישלח (קפיטל ל"ו פסוק א'), אז: "וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם" – אז: "עֵשָׂו" איז: "אֱדוֹם"..!

ווייל יא ר' יוד, דאס איז די "מהות" פון "עשיו", די "מהות" פון "עשיו" איז "קאליר" – די "מהות" פון עשיו איז "חיצוניות" און פאלטש'קייט, און ממילא וועגן דעם וועסטו טאקע באקומען דעם נאמען: "אֱדוֹם" – רויט, ווייל יא עשיו, דאס ביזטו, דו ביזט איין שטיק "חיצוניות".

און נישט נאר דיר, נאר אלע דיינע קינדער און אייניקל'ער און אור אייניקל'ער עד סוף כל הדורות וועלן טראגן דעם נאמען: "אֱדוֹם", ווייל אלע גוים אויף דער וועלט לעבן דאך א "חיצוניות'דיגע" לעבן, און די גאנצע גאס איז דאך נאר איין שטיק "חיצוניות", און עס גייט דאך זיי בעצם בכלל נישט אָן זייער "תכלית" פארוואס זיי זענען אראפ געקומען אויף דער וועלט.

און וועז יעקב אבינו האט געזעהן אז זיין ברודער עשיו איז נאר פארנומען מיט "חיצוניות", האט ער איהם דעמאלט׳ס גלייך געגעבן א זאג, אז געב מיר נאר אהער דיין: "בְּכֹרָה", ווייל פארוואס דארפסטו דעז האבן דיין: "בְּכֹרָה"..?! דו ביזט דאך סיי ווי סיי שטענדיג נאר פארנומען מיט "חיצוניות"..?!

און עשיו האט איהם טאקע דעמאלט׳ס גלייך נאך דעם קלאר ארויס געזאגט מיטן פילן מויל, אז יא מיין ברודער יעקב, איך בין א מענטש וואס איז שטענדיג פארנומען מיט: "שֶׁקֶר", און איך בין א מענטש וואס איז שטענדיג פארנומען מיט "חיצוניות", און יא מיין ברודער יעקב, איך בין א: אִישׁ "יוֹדֵעַ" צַיִד – איך פארשטיי אז "חיצוניות" איז די זאך, און איך פארשטיי גוט אז א שטיקל פלייש איז די זאך, און: "הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוּת" – און איך בין דאך שטענדיג פארנומען מיט די סארט וועלט וואס איז: "הוֹלֵךְ לָמוּת" – און איך בין דאך שטענדיג פארנומען מיט די סארט וועלט וואס איז א "טויט׳ע פגר" בלי נשמה, און ממילא: "וְלָמָּה זֶּה לִי בְּכֹרָה" – און ממילא פארוואס דארף איך דעז האבן א וועלט וואס האט א "מהות"..?!

און דאס איז דאך די זעלבע סארט: "לָמָּה" וואס די: "שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂיו" האט געזאגט פאר יעקב אבינו, ווייל די: "שַׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂיו" האט דאך אויך געזאגט פאר יעקב אבינו, אז: לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל "לִשְׁמִי" – אז פארוואס דארף מען זיין פארנומען מיט א "מהות" פון א זאך..?! און פארוואס דארף מען זיין פארנומען מיט די "תכלית" פון א זאך..?! נעם דיר די "מהות", ווייל איך דארף דאך דאס נישט האבן.

און דער זעלבע געדאנק ווערט דאך שוין טאקע אויך דערמאנט אין פרשת וישלח, ווייל ווען יעקב אבינו האט געשיקט א מתנה פאר זיין ברודער עשיו, האט ער דעמאלט׳ס אָן געזאגט פאר די מלאכים דארטן, אז: ״וְרֶוַח תָּשִׂימוּ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר״ – אז ענק זאלן לאזן ליידיג פלאץ צווישן איין מתנה און דעם צווייטן, איי וועסטו אבער פרעגן, אז פארוואס האט דאס געפעלט..?!

ענטפערט אונז אויף דעם רש״י הק׳ דארטן אויפן פלאץ א מורא׳דיגע תירוץ, און רש״י הק׳ זאגט אונז דארטן, אז די סיבה פארוואס יעקב אבינו האט געהייסן פאר די מלאכים אז זיי זאלן לאזן ליידיג פלאץ צווישן איין מתנה און דעם צווייטן איז געווען: ״כְּדֵי לְהַשְׁבִּיעַ עֵינוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע״ – כדי אָן צו זעטיג׳ן די ״אויג״ פון עשיו הרשע, ווייל ווען עשיו וועט זעהן אז עס איז דא ליידיג פלאץ צווישן איין מתנה און דעם צווייטן, וועט ער דאך דעמאלט׳ס זאגן, אז אָה אַה.. מסתמא איז די מתנה גאר גאר א גרויסע מתנה, און ממילא וועגן דעם שיקט מען דאס אין גאר אסאך חלקים.

אבער לאמיר זיך אפ שטעלן דא א מינוט, און לאמיר זיך דא אליין פרעגן די שאלה, ווען עס קומט אמאל אָן צו א מענטש גאר גאר א גרויסע מתנה, און דער מענטש זעהט דעמאלט׳ס גלייך אז די מתנה איז אָן געפילט מיט לופט, איז וועלכע נער וועט נישט כאפן אז דאס איז איין גרויסע ״שטות״..?! און וועלכע נער וועט נישט באמערקן אז די מתנה איז בעצם פוסט און ליידיג..?!

אבער דאס איז טאקע געווען די סיבה פארוואס יעקב אבינו האט געהייסן אז מען זאל לאזן ליידיג פלאץ צווישן איין מתנה און דעם צווייטן, ווייל יעקב אבינו האט דאך שוין גאנץ גוט געקענט זיין ברודער עשיו, און יעקב אבינו

האט דאך שוין גאנץ גוט געוואוסט, אז זיין ברודער עשיו ווערט זַאט פון "לופט", און יעקב אבינו האט דאך שוין גאנץ גוט געוואוסט, אז זיין ברודער עשיו ווערט זַאט פון א גרויסע "בלון" – אז זיין ברודער עשיו ווערט זַאט פון: "שֶׁקֶר".

און ממילא וועגן דעם האט ער איהם טאקע דעמאלט׳ס צו געשטעלט א מתנה וואס איז אָן געפילט מיט "לופט", ווייל ער האט דאך שוין גאנץ גוט געוואוסט, אז עשיו עסט נישט מיטן "מויל", נאר עשיו עסט מיט זיין "אויג".

און דאס מיינט טאקע רש"י הק׳ מיט די ווערטער: כְּדֵי לְהַשְׁבִּיעַ "עֵינוֹ" שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע, ווייל יא ר׳ יוד, דאס איז געווען דער עשיו הרשע, עשיו הרשע איז געווען א מענטש וואס איז געווארן זַאט פון ליידיג׳קייט.

און מיט דעם געדאנק קענען מיר דאך שוין טאקע אויך פארשטיין דעם מאמר חז"ל וואס חז"ל (תענית דף: ה׳ ע"א) זאגן דאך אונז שוין, אז: "יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא מֵת" – אז יעקב אבינו איז נישט "געשטארבן", ווייל יעקב אבינו האט דאך געלעבט א לעבן פון "פנימיות", וואס דאס איז דאך, א לעבן וואס שטארבט קיינמאל נישט, און יעקב אבינו האט דאך געלעבט א לעבן וואס איז געווען פונקט דאס פארקערט׳ע פון: הִנֵּה אָנֹכִי "הוֹלֵךְ לָמוּת".

און די וועלט זאגט דאך שוין טאקע אויך נאך א גוט ווערטל, אז אויף וועלכע געטראנק קען מען זאגן: "לְחַיִּים"..?! און די תירוץ אויף דעם איז דאך, אז אויף "בראנפן" קען מען זאגן: "לְחַיִּים", איי וועסטו אבער פרעגן,

אז פארוואס דוקא אויף "בראנפן"..?! פארוואס קען מען נישט זאגן: "לְחַיִּים" אויף אנדערע סארטן געטראנקען..?!

נאר די תירוץ אויף דעם איז, אז דו ווייסט אויף וואס מען קען זאגן: "לְחַיִּים"..?! מען קען נאר זאגן: "לְחַיִּים" אויף אזא סארט געטראנק וואס ווען דו לייגס'ט איהם אריין אין א פריזער.. ווערט ער נישט פאר פרוירן, נאר אויף אזא איינעם קענסטו זאגן: "לְחַיִּים".

אבער אויף אזא איינער וואס ווערט נאך געשלעפט נאך זיין "חיצוניות" בשעת ווען ער געפונט זיך אין פריזער.. און ער ווערט אייז, אויף אזא איינער קענסטו שוין נישט זאגן קיין: "לְחַיִּים".

און מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט, אז ווען מען לייגט אריין "בראנפן" אין א פריזער, דעמאלט'ס ווערט עס נישט אייז, און עס ווערט נישט דעמאלט'ס נאך געשלעפט נאך די: "רוּחַ הַחִיצוֹנִי", נאר ער בלייבט וואס ער איז, און ער בלייבט זיין "מהות" – און ער בלייבט "בראנפן".

און דו ביזט געוועכט טאקע אז ער האט "הנאה" פון די קעלט, און עס האט א "השפעה" אויף איהם, און ער ווערט טאקע קאלט, אבער ער טוישט קיינמאל נישט זיין עצם "מהות", און ער בלייבט שטענדיג רינענ'דיג, און נאר אויף אזא איינעם קענסטו זאגן: "לְחַיִּים".

ווייל מיר וואונטש'ן זיך אלע צו קענען זוכה זיין צו לעבן א "לעבן" וואס איז "מלא פנימיות", און מיר וואונטש'ן זיך אלע צו קענען זוכה זיין צו לעבן

מיט אונזער "תכלית" פארוואס מיר זענען אראפ געקומען אויף דער וועלט, און מיר ווילן נישט ח"ו נאך געשלעפט ווערן נאך די "חיצוניים" חלילה.

און ווען יעקב אבינו איז זיך טאקע באמת מדבק אין זיין "תכלית" פארוואס ער איז אראפ געקומען אויף דער וועלט, קען ער דעמאלט'ס אויך זוכה זיין צו די ברכות פון "עשיו" אויף "דער וועלט".

ווייל איינער וואס לעבט מיט זיין אמת'ן "תכלית" אויף דער וועלט, האט אויך הנאה פון דער וועלט, אבער אזא איינער וואס לעבט נאר מיט דער וועלט, האט אפילו נישט דער וועלט אויך נישט.

און ממילא דאס איז פשט פון די ווערטער: הָיוּ "מְרִיבִים" בְּנַחֲלַת שְׁנֵי עוֹלָמוֹת, ווייל יא ר' יוד, יעקב און עשיו האבן זיך טאקע געקריגט אויף ביידע וועלט'ן, איי וועסטו אבער פרעגן, אז וואס הייסט..?! ווי אזוי קען דאס זיין..?! אויב יעקב אבינו ווי: "עוֹלָם הַבָּא" און עשיו ווי: "עוֹלָם הַזֶּה", דעמאלט'ס איז דאך נישט דא פארוואס צו קריגן, ווייל א יעדער איינער ווי דאך א אנדערע זאך..?!

אבער די תירוץ אויף דעם איז, אז.. ניין, עס איז דאך נישט אמת, ווייל ווער האט סוף כל סוף באקומען די ברכות פון יצחק אויף "דער וועלט" אז עס זאל איהם זיין אלע גוטע השפעות אויף "דער וועלט"..?! "יעקב".

און וואס האט עשיו געזאגט ווען ער האט אויס געפונען אז זיין ברודער יעקב האט איהם באגנבע'ט די ברכות..?! עשיו האט דעמאלט'ס זאגט, אז מיין ברודער יעקב האט דאך מיר שוין באגנבע'ט די צווייטע מאל, ווייל

די ערשטע מאל האט ער מיר דאך בא׳גאנבע׳ט די: ״בְּכֹרָה״, און יעצט האט ער מיר דאך שוין אויך צו געגאנבע׳ט מיינע ״ברכות״.

אבער איין מינוט הער עשיו, וואס הייסט אז יעקב האט דיר צו גע׳גאנבע׳ט די: ״בְּכֹרָה״, דו האסט דאך דאס איהם אוועק געגעבן מיט דיין אייגענעם ווילן..?! און ממילא פארוואס זאגסטו מיר דא אז יעקב האט דיר שוין בא׳גאנבע׳ט די צווייטע מאל..?! עס איז דאך נישט אמת, ווייל ער האט דאך דיר נאר איין מאל בא׳גאנבע׳ט, ווייל די: ״בְּכֹרָה״ האסטו דאך איהם אליין אוועק געגעבן מיט דיין אייגענעם ווילן..?!

נאר די תירוץ אויף דעם איז, אז עשיו האט שפעטער אויס געפונען אז דער וואס איז דבוק אין זיין ״תכלית״ אויף דער וועלט האט סוף כל סוף ״דער וועלט״ אויך, און ממילא: ״הָיוּ מְרִיבִים בְּנַחֲלַת שְׁנֵי עוֹלָמוֹת״ – און ממילא יעקב און עשיו האבן זיך טאקע געקריגט אויף ״ביידע וועלט׳ן״, ווייל עשיו האט דאך שפעטער אויס געפונען אז ער האט אפילו נישט דער וועלט אויך נישט.

און מיר דארפן דאך טאקע אלע אויך וויסן, אז אפילו אין: ״עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ״ אליין איז דאך אויך דא גאר אסאך מענטשן וואס כאפן נאר אָן די ״חיצוניות״ פון די מצוה, און מען לאזט ליידער אויס די גאנצע ״פנימיות״ פון די מצוה.

אבער מיר דארפן דאך אלע וויסן, אז א ערליכע יוד לעבט מיט זיין אמת׳ן ״תכלית״ אויף דער וועלט אלע זיינע טעג, און ער פארגעסט נישט פון דעם קיין איין מינוט.

און דאס איז דאך די: "אֱמֶת" וואס די ספרים הק' רופן אָן: "אֱמֶת לַאֲמִתּוֹ" – און דאס איז דאך די: "אֱמֶת" וואס די ספרים הק' רופן אָן: "אֱמֶת בְּתוֹךְ הָאֱמֶת", ווייל א יעדער איינער שרייט דאך שטענדיג היינטיגע צייטן אז ביי זיי איז דא די: "אֱמֶת", און עס קען טאקע זיין אז זיי זענען געוועכט, ווייל עס שטייט דאך שוין פון צדיקים, אז דער אייבערשטער ווייזט דאך שטענדיג פאר א יעדן צדיק אז זיין וועג איז די אמת'ע וועג.

אבער ועל כולם.. איז דאך אבער דא איין אמת וואס איז: "אֱמֶת לַאֲמִתּוֹ" – אבער ועל כולם.. איז דאך אבער דא איין אמת וואס איז א: "אֱמֶת בְּתוֹךְ הָאֱמֶת", ווייל די ריכטיגע אמת'ע תכלית פון א מענטש אויף דער וועלט איז דאך נאר איין זאך, און דאס איז, צו זיין דבוק אין דעם הייליגן: "תּוֹרַת אֱמֶת", וואס אין דעם: "תּוֹרַת אֱמֶת" ליגט דאך באהאלטן דער הייליגער: "יהו-ה אֱלֹקֵיכֶם אֱמֶת" וואס איז דאך די: "מְקוֹר הָאֱמֶת".

און מיר בעטן דאך שוין טאקע אלע אויך ווייטער דעם הייליגן באשעפער, אז: "הַכָּר נָא דְבַר אֱמֶת" – אז מיר זאלן שוין טאקע אלע קענען זוכה זיין צו קענען דערקענען אין דעם נידריג'ן וועלט וועלכע זאך געהערט צום הייליגן: "יהו-ה אֱלֹקֵינוּ אֱמֶת", און וועלכע זאך נישט, און מיר זאלן שוין טאקע אלע קענען זוכה זיין צו זיין פארנומען מיט אונזער "תכלית" פארוואס מיר זענען אראפ געקומען אויף דער וועלט, און מיר זאלן שוין טאקע אלע קענען זוכה זיין צו זיין דבוק אין דעם הייליגן: "תּוֹרַת אֱמֶת".

ווייל נאר דורך: "שְׁמִירַת תּוֹרַת אֱמֶת", קען מען צו קומען צו זיין דבוק אין דעם: "יהו-ה אֱלֹקֵינוּ אֱמֶת", און נאר דורך: "שְׁמִירַת תּוֹרַת אֱמֶת", קען מען שפעטער צו קומען צו האבן א פנים אין דעם: "עוֹלָם הָאֱמֶת".

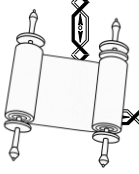

און א מענטש דארף דאך טאקע אויך שטענדיג געדענקען צו בעטן דעם אייבערשטן: "סַיְּעָתָא דִּשְׁמַיָּא" אז ער זאל טאקע מצליח זיין צו שטייגן מעלה מעלה: "בַּתּוֹרָה וּבַעֲבוֹדָה וּבְיִרְאַת יהו-ה טָהוֹרָה".

ווייל יא ר' יוד, אפילו אין עניני "רוחניות" גייט דאך אויך אָן דעם הייליגן מאמר פון: "מִבַּלְעֲדֵי עֻזְּךָ וְעֶזְרָתְךָ אֵין עֶזְרָה וִישׁוּעָה" – אז אָן די הילף פון דעם הייליגן באשעפער קען מען אין ערגעץ נישט אָן קומען.

און מענטשן וואונדער'ן זיך אסאך מאל אז "פארוואס דארף איך בעטן דעם אייבערשטן אז איך זאל קענען זוכה זיין איהם צו דינען בלב שלם"..?! איך בין דאך פארנומען דא מיט: "כְּבוֹד שָׁמַיִם"..?! אבער ניין ר' יוד, עס איז דאך נישט אמת, ווייל מען דארף דאך "שטענדיג" צו קומען צו: "סַיְּעָתָא דִּשְׁמַיָּא", פון די רגע וואס דו ווערס'ט געבוירן ביז די רגע האחרון.

און דער געדאנק איז דאך שוין טאקע אויך מרומז אין דעם פסוק פון: "עֶזְרִי מֵעִם יהו-ה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ", ווייל די ראשי תיבות פון די ווערטער: "עֶזְרִי מֵעִם יהו-ה" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ק"כ – "הונדערט און צוואנציג", כדי מרמז צו זיין מיט דעם פאר א מענטש, אז יא ר יוד, א גאנץ לעבן דארף מען שטענדיג גוט געדענקען, אז: "עֶזְרִי מֵעִם יהו-ה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ" – אז מיין הילף קומט דאך שטענדיג נאר פון דעם הייליגן באשעפער, און איך דארף דאך שטענדיג צו קומען צו די הילף פון דעם הייליגן באשעפער, און קיין שום מענטש קען דאך מיר נישט געבן קיין הילף אָן דעם וואס דער אייבערשטער לייגט אריין אין זיין הילף: "סַיְּעָתָא דִּשְׁמַיָּא".

ווייל: "עֶזְרִי וּמְפַלְטִי" – ווייל מיין גאנצע הילף און מיין גאנצע רעטונג איז דאך נאר: "אַתָּה יהו-ה" – מיין גאנצע הילף און מיין גאנצע רעטונג איז דאך נאר "דיר" הייליגער גרויסער טאטע אין הימל, ווייל דו ביזט דאך דער איינציגסט'ער: "מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן":

וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה

וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים: לכאורה איז דאך שווער דא א מורא'דיגע קשיא, ווייל פארוואס דארף שטיין דא אין פסוק אז עשיו איז געווען א: "אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד" און אויך א: "אִישׁ שָׂדֶה"..?! אויב עשיו איז געווען א "פאנגער", דעמאלט'ס פארשטיי איך דאך שוין פון זיך אליין אז ער איז געווען א: "אִישׁ שָׂדֶה", ווייל א "פאנגער" וואס פאנגט חיות איז דאך א: "אִישׁ שָׂדֶה", ווייל ער איז דאך שטענדיג פארנומען צו פאנגען חיות אין פעלד..?!

און ממילא עס וואלט דאך געקענט שטיין דא פשוט.. אז דו זאלסט וויסן אז עשיו איז געווען א: "אִישׁ צַיִד", און פון דעם וואלט איך דאך שוין אליין פארשטאנען אז עשיו איז געווען א: "אִישׁ שָׂדֶה", ווייל איך פארשטיי נישט ר' יוד, וואו דען פאנגט מען חיות אויב נישט אין "פעלד"..?!

מען פאנגט דאך נישט קיין חיות אין א שטוב..?! ווייל מען מוז דאך ארויס גיין אין "פעלד" כדי צו קענען פאנגען חיות, און ממילא פארוואס פעלט דא אויס ארויס צו שרייבן אין פסוק אז דו זאלסט וויסן אז עשיו איז געווען א: "אִישׁ שָׂדֶה"..?! שרייב נאר אז עשיו איז געווען א: "אִישׁ צַיִד" – שרייב נאר

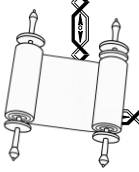

אז עשיו איז געווען א "פאנגער", און פון דעם וועל איך דאך שוין אליין פארשטיין אז ער איז געווען א: "אִישׁ שָׂדֶה"..?! ווייל וואו דען האט ער געקענט פאנגען זיינע חיות אויב נישט אין "פעלד"..?!

און בכלל.. פארוואס דארף שטיין דא אין פסוק אז דו זאלסט וויסן אז: וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ "יֹדֵעַ" צַיִד, עס וואלט דאך לכאורה געדארפט שטיין דא אין פסוק אז: "וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ צַיִד" – עס וואלט דאך לכאורה געדארפט שטיין דא אין פסוק אז עשיו איז געווען א "פאנגער", און פארטיג, פארוואס שטייט דא אין פסוק דעם לשון אז: וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ "יֹדֵעַ" צַיִד – פארוואס שטייט דא אין פסוק דעם לשון אז עשיו האט געהאט א "ידיעה" צו דעם ענין פון "פאנגען"..?! פארוואס פעלט אויס צו זאגן אז עשיו האט געהאט א "ידיעה" ווי אזוי צו פאנגען..?! וואס איז דאס נוגע פאר אונז..?!

פארוואס דארפן מיר וויסן אז דער חכם "עשיו הרשע" איז געווען א: אִישׁ "יֹדֵעַ" צַיִד – פארוואס דארפן מיר וויסן אז דער חכם "עשיו הרשע" האט פארשטאנען צו דעם ענין פון "פאנגען", און ער איז ממש געווען געמאכט פאר דעם, און ער איז ממש געווען א "מומחה" אין דעם ענין פון "פאנגען", וועמען גייט אָן צו וויסן ווי שטארק דער חכם "עשיו הרשע" האט פארשטאנען צו דעם פאך וואס הייסט "פאנגען"..?!

שרייב נאר פשוט אז דו זאלסט וויסן אז עשיו איז געווען א "פאנגער", און פון דעם וועל איך דאך שוין אליין פארשטיין אז לכאורה האט עשיו פארשטאנען צו דעם פאך פון "פאנגען".

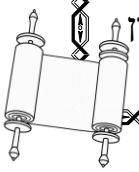
ווייל אויב דער הייליגער תורה הק׳ שרייבט אויף עשיו אז ער איז געווען א ״פאנגער״, דעמאלט׳ס איז ער דאך מסתמא ״טאקע״ געווען א ריכטיגער ״פאנגער״, און איך וועל שוין אליין פארשטיין פון דעם אז מסתמא האט עשיו גוט פארשטאנען צו דעם ענין פון ״פאנגען״..?!

און ממילא פארוואס דארף שטיין דא אין פסוק אז דו זאלסט וויסן אז דער חכם ״עשיו הרשע״ איז געווען א: אִישׁ ״יֹדֵעַ״ צַיִד – פארוואס דארף שטיין דא אין פסוק אז דו זאלסט וויסן אז דער חכם ״עשיו הרשע״ האט גוט ״פארשטאנען״ צו דעם ענין פון ״פאנגען״, און ער האט זיך נישט סתם נאריש געמאכט אין פעלד, נאר ער איז טאקע געווען א ריכטיגער ״פאנגער״, און ער האט געפאנגען חיות רעכט׳ס און לינק׳ס..?! וועמען גייט אָן צו וויסן ווי שטארק דער חכם ״עשיו הרשע״ האט פארשטאנען צו דעם פאך וואס הייסט ״פאנגען״..?!

נאר די תירוץ אויף דעם איז, אז דא איז געלעגן אסאך א טיפער׳ע כוונה ווי סתם דערציילן אז עשיו איז געווען א: ״אִישׁ שָׂדֶה״, און די סיבה פארוואס דער הייליגער תורה הק׳ קומט אונז דא זאגן אז דו זאלסט וויסן אז עשיו איז געווען א: ״אִישׁ שָׂדֶה״ איז, ווייל מיר געפונען דאך שוין אין דער הייליגער תורה הק׳, אז גלייך פאר יצחק אבינו איז א חתן געווארן, איז דעמאלט׳ס ״יצחק אבינו״ ארויס געגאנגען אין ״פעלד״ כדי צו בעטן דעם אייבערשטן אז ער זאל טאקע זוכה זיין צו טרעפן זיין באשערט׳ן זיווג דורך דעם הייליגן שליח אליעזר עבד אברהם.

און יצחק אבינו איז טאקע דעמאלט׳ס גלייך ארויס געגאנגען אין פעלד כדי מתפלל צו זיין אויף דעם, אזוי ווי עס שטייט דאך שוין טאקע בפירוש אין

פסוק אין פרשת חיי שרה (קפיטל כ״ד פסוק ס״ג), אז: ״וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה״ – אז יצחק אבינו איז דעמאלט׳ס גלייך ארויס געגאנגען אין פעלד כדי צו בעטן דעם אייבערשטן אז ער זאל טאקע זוכה זיין צו טרעפן זיין באשערט׳ן זיווג.

און רבקה אמינו האט דאך זיכער פארציילט פאר אירע צוויי קינדער ״יעקב״ און ״עשיו״ ווי אזוי זי איז א כלה געווארן, ניין..?! און רבקה אמינו האט דאך זיכער פארציילט פאר אירע צוויי קינדער ״יעקב״ און ״עשיו״, אז בשעת וועז זי איז געווען אויפן קעמל, האט זי דעמאלט׳ס געזעהן פון דערווייטנ׳ס א יוד איין געוויקל׳ט אין א טלית וואס רעדט זיך אויס דאס הארץ צום אייבערשטן אזוי ערליך און אזוי הייליג.

ווייל רבקה אמינו האט דאך געוואלט אז אירע קינדער ״יעקב״ און ״עשיו״ זאלן זיך אפ לערנען פון זייער הייליגן טאטן ״יצחק אבינו״ ווי אזוי צו ״דאוענען״, און רבקה אמינו האט דאך געוואלט אז אירע קינדער ״יעקב״ און ״עשיו״ זאלן אויך זיין ערליכע יודן, און דאוענען פיין, און לערנען פיין, אזוי ווי זייער הייליגן טאטן יצחק אבינו, און ממילא וועגן דעם האט זי זיי דערציילט ווי אזוי זי האט געזעהן זייער הייליגן טאטן יצחק אבינו דאוענען אין פעלד.

אבער עס איז דאך שוין באקאנט פאר א יעדעם איינעם, אז עשיו האט געהאט א מורא׳דיגע נארישע שוואכקייט, און זיין שוואכקייט איז געווען, אז ער פלעגט אלעמאל נאך מאכן זיין טאטע יצחק ״פונקטליך אויפן הָאר״, און ער פלעגט שטענדיג נאך טוהן אלעס וואס זיין טאטע יצחק פלעגט טוהן, אזוי ווי עס ווערט דאך שוין טאקע קלאר געברענגט אין מדרש, אז

עשיו האט נאך אמאל חתונה געהאט וועז ער איז געווארן "פערציג יאר" אלט, איי פארוואס..?!

די תירוץ אויף דעם איז, ווייל וואס הייסט..?! די "טאטע" יצחק האט דאך אויך חתונה געהאט ביי די "פערציג יאר", און ממילא וועגן דעם מוז איך דאך אויך אזוי טוהן, איי.. דו האסט דאך שוין חתונה געהאט מיט צענדליגע פרויען..?! אבער.. ניין, דאס איז געווען די קאפ פון עשיו, ער האט דאס געגוצט אזוי ווי א נער אויפן מארק.

[און מען האט איהם טאקע שפעטער אפ געהאקט זיין קאפ, כדי איהם צו ווייזן, אז איינער וואס נוצט נישט זיין "קאפ", נאר ער מאכט נאך א יעדע זאך וואס ער האט געזעהן ביי זיין טאטן.. אפילו אויב עס איז א "עבירה" פאר מיר צו טוהן יעצט אזא סארט זאך, אזא איינער דארף נישט קיין קאפ בכלל, ווייל נישט דאס מיינט גיין: "בְּדֶרֶךְ הָאָבוֹת"].

און רש"י הק' זאגט דאך אונז שוין טאקע אויך בפירוש סוף פרשת תולדות, וזלה"ק, אז: "כָּל אַרְבָּעִים שָׁנָה הָיָה עֵשָׂו צָד נָשִׁים מִתַּחַת בַּעֲלֵיהֶן וּמְעַנֶּה אוֹתָם" – אז דורך אויס די גאנצע פערציג יאר וואס עשיו האט געלעבט, פלעגט דער רשע עשיו פאנגען צענדליגע פרויען פון זייערע מענער, און ער פלעגט זיי אויס פיניג'ן מיט שרעקליכ'ע: "יְסוּרִים".

אבער: "כְּשֶׁהָיָה בֶּן אַרְבָּעִים" – אבער וועז עשיו הרשע איז שוין געווארן פערציג יאר אלט, איז: "אָמַר" – האט דעמאלט'ס דער רשע עשיו געזאגט, אז: "אַבָּא בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה נָשָׂא אִשָּׁה" – אז די טאטע יצחק האט דאך "חתונה" געהאט ביי די "פערציג יאר".

און ממילא וועגן דעם: "אַף אֲנִי כֵּן" – און ממילא וועגן דעם מוז איך דאך אויך יעצט חתונה האבן מיט א פרוי, איי.. דו האסט דאך שוין חתונה געהאט מיט אזוי פיל פרויען..?!

אבער.. ניין, דאס איז געווען די קאפ פון עשיו, די קאפ פון עשיו איז געווען, א נארישׂ'ע קאפ וואס האט נאך געטוהן א יעדע זאך וואס ער האט געזעהן ביי זיין טאטע יצחק, און אנטשולדיגט.. עשיו הרשע האט "נישט" נאך געטוהן א יעדע זאך וואס ער האט געזעהן ביי זיין טאטע יצחק, נאר ער האט נאר נאך געטוהן די סארט זאכן וואס האט איהם "געשמעקט" נאך צו טוהן.

און יא.. אזוי איז שטענדיג געגאנגען די חשבונות פון עשיו הרשע, די חשבונות פון עשיו הרשע איז שטענדיג געגאנגען אויף דעם אופן, אז אויב "די טאטע האט אזוי געטוהן", דעמאלט'ס מוז איך דאך דאס אויך נאך טוהן, און ער האט אפילו נישט געטראכט פאר קיין איין רגע אויב די זאך וואס איך טוה יעצט איז א "מצוה" אדער א "עבירה".

און ממילא וועז עשיו הרשע האט געהערט פון זיין מאמע רבקה אז זיין טאטע יצחק איז אמאל ארויס געגאנגען אין "פעלד", אזוי ווי די פסוק זאגט דאך אונז שוין טאקע בפירוש אין פרשת חיי שרה (קפיטל כ"ד פסוק ס"ג), אז: "וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה", האט ער דעמאלט'ס גלייך געזאגט, אז וואס..?! די טאטע איז ארויס געגאנגען אין "פעלד"..?!

שוין.. דאס איז עס, דא האט זיך עס גע'ענדיגט, אויב די טאטע איז ארויס געגאנגען אין פעלד, דעמאלט'ס דארף איך דאך אויך ארויס גיין אין פעלד און פארברענגען דארטן א גאנצן טאג, ווייל די טאטע האט דאך אזוי

געטוהן, ניין..?! אבער ער האט זיך נישט אפ געשטעלט דעמאלט׳ס טראכטן פאר קיין איין רגע ״פארוואס״ זיין טאטע איז דעמאלט׳ס ארויס געגאנגען אין פעלד.

און מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט, אז די סיבה פארוואס יצחק אבינו איז ארויס געגאנגען דעמאלט׳ס אין פעלד איז דאך געווען, ווייל ער איז דאך שוין געווען דעמאלט׳ס פערציג יאר אלט, און אפילו הכי האט ער אבער נאך אלץ נאך נישט געטראפן זיין באשערט׳ן זיווג, און ממילא וועגן דעם איז ער דעמאלט׳ס ארויס געגאנגען אין ״פעלד״, כדי זיך אויס צו רעדן דאס הארץ צום אייבערשטן, און כדי צו טוהן די השתדלות פון ״תפילה״, אזוי ווי זיין הייליגע טאטע אברהם אבינו האט געטוהן בשעת וועג ער איז געווען אין א: ״עֵת צָרָה״, און ממילא דאס איז געווען די ״סיבה״ פארוואס יצחק אבינו איז ארויס געגאנגען אין ״פעלד״.

אבער ״עשיו הרשע״..?! עשיו הרשע האט דאך נישט געהאט קיין שום ״סיבה״ פארוואס זיך צו דרייען אין ״פעלד״, אבער מיט דעם אלעמען.. האט ער אבער נאך אלץ נישט געטראכט קיין צוויי מינוט, נאר איין זאך איז געלעגן ביי איהם אין קאפ, און דאס איז, אז ״די טאטע איז ארויס געגאנגען אין פעלד״, דעמאלט׳ס גיי איך אויך ארויס גיין אין ״פעלד״, און ער איז טאקע דעמאלט׳ס גלייך ארויס געגאנגען אין ״פעלד״.

אבער וואס זאל א ״עשיו״ טוהן אין א גרויסן ליידיג׳ן ״פעלד״..?! איז ער געווארן א: ״אִישׁ שָׂדֶה״ – איז ער געווארן א ״ליידיג גייער״, און ער האט אָן געהויבן צו פאנגען חיות, און ער איז געווארן א ווילד׳ער פאנגער וואס פאנגט חיות אין פעלד.

און רש״י הק׳ זאגט דאך אונז שוין טאקע אויך אין די וואכעדיגע פרשה מורא׳דיגע ווערטער אויף די ווערטער: ״אִישׁ שָׁדֶה״, ווייל רש״י הק׳ זאגט דאך אונז שוין אין די וואכעדיגע פרשה אויף די ווערטער: ״אִישׁ שָׁדֶה״, אז וואס מיינט די ווערטער: ״אִישׁ שָׁדֶה״ – אז וואס מיינט אז עשיו איז געווען א ״פעלד״ מענטש..?!

זאגט אונז רש״י הק׳ אויף דעם, אז דו זאלסט ח״ו נישט מיינען אין דיין וויסט׳ן חלום אז די ווערטער: ״אִישׁ שָׁדֶה״ מיינט אז עשיו האט גוט פארשטאנען צו פעלדער, ניין ניין ניין, זאג נישט אזוי, ווייל די ווערטער: ״אִישׁ שָׁדֶה״ מיינט דאך: ״כְּמַשְׁמָעוֹ״ – די ווערטער: ״אִישׁ שָׁדֶה״ מיינט דאך אזוי ווי דאס טייטש׳ט זיך אפ, נו ווי אזוי טייטש׳ט זיך טאקע אפ די ווערטער: ״אִישׁ שָׁדֶה״..?!

זאגט אונז אויף דעם רש״י הק׳, אז די ווערטער: ״אִישׁ שָׁדֶה״ מיינט, אז עשיו איז געווען א: ״אָדָם בָּטֵל״ – אז עשיו איז געווען א ״לײדיג גייער״, און דו זאלסט זיך ח״ו נישט איין רעדן פאר קיין איין רגע אז די ווערטער: ״אִישׁ שָׁדֶה״ מיינט אז עשיו האט גוט פארשטאנען צו ״פעלדער״, ניין ניין ניין, זאג נישט אזוי, ווייל די ווערטער: ״אִישׁ שָׁדֶה״ מיינט דאך, אז עשיו איז געווארן א פשוט׳ע ״לײדיג גייער״..!

אבער די עיקר איז [האט עשיו געזאגט], אז מען האט ב״ה זוכה געווען צו גיין אין דעם דרך פון דעם טאטן ארויס צו גיין אין פעלד אריין, און יא ר׳ יוד, דאס איז געווען די ״קאפ״ פון דעם רשע ״עשיו הרשע״.

אבער משא״כ יעקב אבינו האט זיך דאך דא געמאכט אזא חשבון, אז.. איין מינוט, פארוואס דערציילט מיר מיין מאמע רבקה יעצט אז זי האט געזעהן מיין הייליגן טאטן יצחק דאוועגן אין פעלד אזוי ערליך און פיין..?! פארוואס דארף איך דאס וויסן..?!

די סיבה פארוואס מיין מאמע דערציילט מיר דאס איז דאך נאר, ווייל זי וויל אז איך זאל זיך אפ לערנען פון מיין הייליגן טאטן יצחק ווי אזוי מען דארף ״דאוועגען״, און מיין מאמע ווייל דאך דא זיכער אז איך זאל זיך אפ לערנען פון מיין הייליגן טאטן יצחק ווי אזוי צו זיין א ערליכע יוד, און מיין מאמע ווייל דאך דא זיכער אז איך זאל זיך אפ לערנען פון מיין הייליגן טאטן יצחק אז א יודיש קינד דארף זיך דאך שטענדיג אויס רעדן זיין הארץ צום הייליגן באשעפער, און גראדע איז דעמאלט׳ס געווען מיין טאטנ׳ס פעולה בשעת׳ן ״דאוועגען״ אז ער איז דעמאלט׳ס ארויס געגאנגען אין ״פעלד״, אבער מיינט דאס דען אז איך מוז דאס יעצט נאך טוהן עד הסוף און איך מוז יעצט ווערן א: ״אִישׁ שָׂדֶה״..?!

ניין..! עס הייבט זיך דאך נישט אָן, ווייל איך קען ווייטער זיצן און לערנען אין דעם הייליגן בית המדרש פון שם ועבר, און דארטן דאוועגען, און דארטן לערנען דער הייליגער תורה הק׳, און דארטן זיין א ערליכע יוד.

אבער משא״כ עשיו האט גלייך אָן געכאפט די ״טפל״ פון די זאך און די ״חיצוניות״ פון די זאך, און ווען ער האט געהערט די וואָרט ״פעלד״, האט ער דעמאלט׳ס גלייך געזאגט, אז שוין.. דאס איז עס, רבותי..! מען גייט ארויס אין פעלד, ווייל די טאטע איז דאך ארויס געגאנגען אין פעלד.

אי.. וואס גייסטו טוהן אין פעלד..? ! ענטפערט עשיו, איך ווייס נישט וואס איך גיי טוהן איך פעלד, איך וועל שוין טרעפן וואס צו טוהן, און ממילא וועגן דעם איז טאקע עשיו געווארן א: "אִישׁ שָׂדֶה" – און ממילא וועגן דעם איז טאקע עשיו געווארן א ווילד'ער פעלד מענטש וואס פאנגט חיות טמאות א גאנצן טאג אין פעלד.

און דאס זאגט דאך אונז שוין טאקע די פסוק דא, אז: "וַיְהִי עֵשָׂו" – אז עשיו הרשע איז געווען א: "אִישׁ" – אז עשיו הרשע איז געווען אזא סארט מענטש, וואס: "יֹדֵעַ" – וואס האט געהאט א "ידיעה" ביי זיך אין קאפ אז מען מוז זיין: "צַיִד" – אז מען מוז זיין א "פאנגער", ווייל: "אִישׁ שָׂדֶה" – ווייל מען דארף דאך זיין א "אִישׁ שָׂדֶה", אזוי ווי די טאטע איז געווען, ווייל די טאטע יצחק איז דאך אויך ארויס געגאנגען אין "פעלד".

אבער משא"כ יעקב אבינו איז דאך געווען א: "אִישׁ תָּם" – אבער משא"כ יעקב אבינו איז דאך געווען א תמימות'דיגע יוד, און ער האט פארשטאנען, אז די סיבה פארוואס זיין טאטע יצחק איז ארויס געגאנגען אין פעלד איז געווען ווייל ער האט געהאט א "צורך" דערצו, אבער "איך"..? !

איך דארף זיך דאך נאר אפ לערנען פון דעם ווי אזוי צו דינען דעם הייליגן באשעפער מיט די מדה פון: "תְּמִימוּת", און א יעדע מאל וואס עס טוט מיר עפעס וויי, דארף איך דעמאלט'ס גלייך נאך טוהן דאס וואס מיין הייליגע טאטע יצחק האט געטוהן בשעת וועו עס האט איהם עפעס וויי געטוהן, און איך דארף דאך דעמאלט'ס גלייך בעטן דעם אייבערשטן מיטן גאנצן הארץ אזוי ווי קינד רעדט צו זיין טאטן, און איך דארף דאך דעמאלט'ס גלייך בעטן

דעם אייבערשטן מיט די גאנצע: "תְּמִימוּת" אז ער זאל מיר שוין שיקן מיין ישועה.

און איך טאר דאך נישט דעמאלט'ס מאכן קיין חשבונות אז דער אייבערשטער הערט מיר יא אויס אדער נישט אויס, נאר איך דארף זיך דעמאלט'ס נעמען בעטן דעם אייבערשטן איין מאל און נאך אמאל און נאך אמאל, ביז.. ער וועט מיר שוין שיקן מיין גענצליכ'ע ישועה.

און דאס דארף איך זיך ארויס לערנען פון די מעשה וואס מיין מאמע דערציילט מיר דא אז מיין טאטע יצחק איז ארויס געגאנגען אין "פעלד", איך דארף נישט אָן כאפן די עצם מציאות אז ער איז ארויס געגאנגען אין "פעלד", נאר איך דארף טראכטן, אז "וואס האט מיין הייליגע טאטע געטוהן אין פעלד"..?!

און די תירוץ אויף דעם איז דאך, אז מיין הייליגע טאטע יצחק אבינו האט זיך דאך אויס געערעדט דאס הארץ צום אייבערשטן אין פעלד, און דאס איז דאך טאקע די זאך וואס איך דארף זיך אפ לערנען פון מיין הייליגן טאטן יצחק אבינו.

און די ווערטער: "לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: "עָשָׂה יִצְחָק אָבִינוּ" [מיט די דריי ווערטער] – דאס האט: "יִצְחָק אָבִינוּ" געטוהן..! אבער "איך"..?! "איך" קען אויך דאוונען צום אייבערשטן אין "שוהל", ווייל די עיקר איז דאך, אז איך זאל "דאוונען" מיט גרויס כוונה, און זיך אויס שמועס'ן דאס הארץ מיט מיין טאטן אין הימל, דאס איז די עיקר.

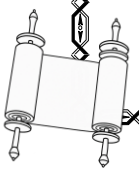

ווייל יא ר׳ יוד, די ענין פון: ״לָשׂוּחַ״ קומט פאר די ענין פון: ״בַּשָּׂדֶה״ – די ענין ווי אזוי עס דארף אויס זעהן א ״דאוועגען״ פון א יודיש קינד קומט פאר די ענין פון אפ זיצן אין פעלד א גאנצן טאג.

ווייל עס שטייט דאך נישט אין פסוק דא אז: ״וַיֵּצֵא יִצְחָק בַּשָּׂדֶה לָשׂוּחַ״ – ווייל עס שטייט דאך נישט אין פסוק דא אז יצחק אבינו איז ארויס געגאנגען אין ״פעלד״ כדי צו ״דאוועגען״, ניין ניין ניין, נאר עס שטייט דא אין פסוק אזוי, אז דו זאלסט וויסן ר׳ יוד, אז: ״וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ״ – אז יצחק אבינו איז ארויס געגאנגען פון זיין שטוב כדי צו גיין ״דאוועגען״ – יצחק אבינו איז ארויס געגאנגען פון זיין שטוב כדי: ״לָשׂוּחַ״ – כדי זיך אויס צו רעדן דאס הארץ צום אייבערשטן אויף זיין שוועריקייט מצב.

און דו ווייסט נאך א זאך ר׳ יוד..?! גראדע איז זיין תפילה פָּאר געקומען: ״בַּשָּׂדֶה״ – גראדע איז זיין תפילה פָּאר געקומען דעמאלט׳ס אין ״פעלד״, אבער די ״פעלד״ איז געווען די עיקר פון די גאנצע מעשה דארטן..?! חס ושלום אזוי צו רעדן, ווייל די עיקר חלק פון די מעשה דארטן איז דאך געווען אז יצחק אבינו איז ארויס געגאנגען דעמאלט׳ס כדי צו ״בעטן״ דעם הייליגן באשעפער אז ער זאל שוין זוכה זיין צו טרעפן זיין באשערט׳ן זיווג דורך דעם הייליגן שליח אליעזר עבד אברהם.

און דאס איז די ענין וואס מיר דארפן זיך אלע אפ לערנען פון ״יצחק אבינו״, ווייל מיר דארפן זיך דאך אלע אפ לערנען פון יצחק אבינו, אז ווען א יודיש קינד האט אמאל א פראבלעם, דעמאלט׳ס איז די ערשטע אדרעס ״א קרעכטץ צום אייבערשטן״, און נישט צו קיין אנדערע עסקנים און ארויס

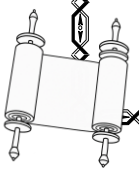

העלפער׳ס, ווייל די אלע ארויס העלפער׳ס קענען דאך דיר נאר העלפן אויב דער אייבערשטער וועט אריין שיינען אין זייער ארבעט: ״סַיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא״.

און ממילא וואו אהין לויפסטו ר׳ יוד בשעת וועז דו האסט א צרה..?! וואו אהין לויפסטו ר׳ יוד בשעת וועז דו האסט א צרה..?! איך וועל דיר זאגן וואו דו לויפס׳ט בשעת וועז דו האסט א צרה, דו לויפס׳ט אריין אין די שויס פון דעם אייבערשטן [כביכול], און דו בעטס׳ט איהם דעמאלט׳ס: בְּתַחֲנוּנִים ״מְתוֹךְ שִׂיחָה״ אז ער זאל דיר שוין אויס לייזן פון אלע דיינע: ״צָרוֹת״ און: ״יְסוּרִים״.

און די ווארט: ״לָשׂוּחַ״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״שְׂמַד״, ווייל יא ר׳ יוד, אויב: ״וַיֵּצֵא יִצְחָק״ – אויב ווילסטו זוכה זיין געראטעוועט צו ווערן: ״לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה״ – אויב ווילסטו זוכה זיין געראטעוועט צו ווערן פון דעם שרעקליכ׳ן ״חיצוניות׳דיגן״: ״שְׂמַד״ וואס דרייט זיך ליידער ארום אין די גאסן היינטיגע צייטן, [אזוי ווי מיר האבן דאך שוין טאקע פריער דערמאנט באריכות לגבי די נושא פון די האריג׳ע מאנטל פון עשיו הרשע], דעמאלט׳ס איז נאר דא איין עצה פאר דיר, און די עצה איז, אז: ״לָשׂוּחַ״ – אז דו זאלסט אָן הייבן צו ״בעטן״ דעם אייבערשטן, אז: ״הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו״ – אז ער זאל דיר ראטעוועז פון די הענט פון ״עשיו״ – אז ער זאל דיר ראטעוועז פון די הענט פון די קליפה פון עשיו הרשע וואס רופט זיך ״חיצוניות״, און יא ר׳ יוד, הייב שוין אָן צו בעטן דעם אייבערשטן אז: ״וְאַל יְבִיאֵנוּ אֶל תַּאֲוַת הָעוֹלָם הַשָּׁפָל הַזֶּה וְאֶל הֲבָלָיו״:

וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים

וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים: עס איז אינטערעסאנט אָן צו מערקן דא, אז ביי עשיו הרשע שטייט דעם לשון פון: "וַיְהִי" עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה, אבער משא"כ ביי יעקב שטייט שוין נישט דעם לשון פון: "וַיְהִי" יַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים, נאר עס שטייט דארטן פשוט.. אז: "וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים", און וואס איז טאקע פשט פון דעם..?!

נאר די תירוץ אויף דעם איז, אז מיר ווייסן דאך שוין אלע זייער גוט, אז די לשון: "וַיְהִי" איז דאך א לשון "צער" כידוע, ווייל יא ר' יוד, דער הייליגער תורה הק' זאגט אונז דא קלאר, אז: "וַיְהִי" עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה – אז עס איז געווען גאר גאר א גרויסע "צער" פון די הייליגע אבות ואימהות הק' אז עשיו איז געווען א: "אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה".

און משא"כ ביי יעקב אבינו שטייט שוין נישט דעם לשון פון: "וַיְהִי" יַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים, נאר עס שטייט דארטן פשוט.. אז: "וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים", ווייל פון "יעקב אבינו" האבן שוין נישט די הייליגע אבות ואימהות הק' געהאט "צער".

נאר פארקערט, דער הייליגער תורה הק' וואס יעקב אבינו האט געלערנט: "בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר" איז געווען א "זכות" פאר זיינע הייליגע אבות הק', אזוי ווי עס ווערט דאך שוין טאקע קלאר מבואר אין חז"ל, אז איינער וואס איז מחדש חידושים אין דער הייליגער תורה הק', איז [כביכול]:

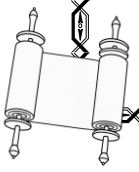
״נַעֲשָׂה שֵׁתֵּף לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא״, און: ״וְכָל אָדָם אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא כְּשֶׁעוּרוֹ רַק שֶׁיַּעֲמֹל בְּכָל כּוֹחוֹ לְחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תוֹרָה דְּהַיְנוּ לְהַקְשׁוֹת וּלְתָרֵץ בְּתִנַ״ךְ וּבְשַׁ״ס אוֹ לְפָרֵשׁ פֵּרוּשִׁים בְּפַרְדֵּ״ס עַל תְּנַ״ךְ וְשַׁ״ס וְהוּא תִּקּוּן גָּדוֹל לְכָל עָוֹן וּלְכָל חַטָּאת וּבִפְרָט בְּשַׁבָּת חָשׁוּב מְאוֹד כְּשֶׁמְּחַדֵּשׁ חִדּוּשֵׁי תוֹרָה כַּאֲשֶׁר הִפְלִיג בִּשְׁבָחוֹ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (ח״ג דף קע״ג) מַה מַּגִּיעַ אֵלָיו וּמַה נַּעֲשֶׂה יְקָר וּגְדוּלָּה לְנֶפֶשׁ אָבִיו וְאִמּוֹ״, עכ״ד.

אבער על כל פנים.. דער הייליגער תורה הק׳ וואס יעקב אבינו האט געלערנט: ״בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר״ איז געווען א ״זכות״ פאר זיינע הייליגע אבות הק׳ עד אין שיעור וערך.

און ווען משיח וועט קומען, דעמאלט׳ס וועלן מיר שוין אלע קענען זוכה זיין צו הערן פון אונזערע הייליגע אבות ואימהות הק׳ אליין וואס פאר א: ״נַחַת רוּחַ״ דער הייליגער תורה הק׳ פון יעקב אבינו האט זיי פאר שאפט, און אויב מיר פאר שאפן זיי א: ״נַחַת רוּחַ״, דעמאלט׳ס בינדט דאך דאס אונז צו מיט א שטערקער׳ע: ״קֶשֶׁר״ צו אונזערע הייליגע אבות הק׳.

און די ווערטער: ״נַחַת רוּחַ״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״קֶשֶׁר עָב״ – א דיק׳ע קניפ, ווייל יא ר׳ יוד, אויב מיר פאר שאפן א: ״נַחַת רוּחַ״ פאר אונזערע הייליגע אבות הק׳, דעמאלט׳ס בינדן מיר זיך דאך צו מיט א שטערקער׳ע: ״קֶשֶׁר״ צו אונזערע הייליגע אבות הק׳.

און די ווערטער: ״נַחַת רוּחַ״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״קֶשֶׁר מִלֵּב״ – א: ״קֶשֶׁר״ פון הארצן, ווייל יא ר׳ יוד, אויב מיר פאר שאפן א: ״נַחַת רוּחַ״

פאר אונזערע הייליגע אבות הק׳, דעמאלט׳ס בינדן מיר זיך דאך צו מיט א דיק׳ע: ״קֶשֶׁר״ פון הארצן צו אונזערע הייליגע אבות הק׳.

און ווי מער תמימות׳דיג, אלץ מער דער נענטער׳ן מיר זיך צו אונזער הייליגע זיידע ״יעקב אבינו״ וואס איז דאך געווען: ״כָּל כֵּלּוֹ תְּמִימוּת״, און עד כדי כך איז יעקב אבינו געווען א: ״תָּמִים״.. אז דער הייליגער ״תורה״ הק׳ אליין שרייבט אויף איהם די ווערטער: ״אִישׁ תָּם״..!

און די ווערטער: ״אִישׁ תָּם״ – איז דאך טאקע אויך גימטריא: ״נִקְרָאתָ״ – דו ווער׳סט אָן געופן א: ״אִישׁ תָּם״ יעקב אבינו, און פונקט אזוי ווי דו פארשטייס׳ט אז דער אייבערשטער איז דאך א: ״בַּעַל הָרַחֲמִים נִקְרָאתָ״, אזוי אויך דארפסטו פארשטיין אז אויף דעם גרויסן צדיק יעקב אבינו ווערט געליינט דעם: ״אִישׁ תָּם נִקְרָאתָ״:

וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי

וְהִרְבֵּיתִי אֶת זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֵת כָּל הָאֲרָצֹת הָאֵל וְהִתְבָּרֲכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ.. עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי: עס ווערט געברענגט אין די ספרים הק׳, אז ווען א יודיש קינד היט אפ דעם הייליגן: ״שַׁבָּת קוֹדֶשׁ״ ווי עס דארף צו זיין, ווערט ער דעמאלט׳ס געבענטש׳ט מיט א ספעציעל׳ע ״ברכה״, אזוי ווי עס ווערט דאך שוין טאקע קלאר דערמאנט אין דעם הייליגן זוהר הק׳ וואס מיר זאגן אלע פרייטיג צו נאכט׳ס, אז: ״כָּל

בִּרְכָאן דִּלְעֵלָּא וְתַתָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תַּלְיָן" – אז אלע "ברכות" זענען אָן געהאנגען אין דעם הייליגן טאג פון: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ".

און דער הייליגער זוהר הק' איז דאך אונז שוין טאקע אויך מסביר, אז די ברכה וואס א: "שׁוֹמֵר שַׁבָּת" באקומט, שטאמט פון דעם פסוק: "וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי", און אזוי אויך פון דעם פסוק: "עַל כֵּן בֵּרַךְ יהו-ה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ" וואס געפונט זיך אין די: "עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת".

און דערפאר בעטן מיר אלע בשעת'ן זאגן די זמירות פרייטיג צו נאכט'ס, אז: "אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מָלֵךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ בָּרְכֵנִי בַשָּׁלוֹם" – אז בענטש אונז מיט: "שָׁלוֹם" אין דעם זכות וואס מיר זענען אלע: "שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת שָׁלוֹם", און אזוי אויך אין דעם זכות וואס מיר זענען אלע מכבד דעם הייליגן: "שַׁבָּת שָׁלוֹם".

און מיר בעטן דאך שוין טאקע אלע אויך פרייטיג צו נאכט'ס ביי די זמירות שבת קודש, אז: "אָנָּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים צַוֵּה לְמַלְאָכֶיךָ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְשָׁרְתֵי עֶלְיוֹן שֶׁיִּפְקְדוּנִי בְּרַחֲמִים", און די ספרים הק' זענען דאך אונז שוין מסביר, אז די ווערטער: "שֶׁיִּפְקְדוּנִי בְּרַחֲמִים" מיינט, אז אויב עס איז ח"ו דא שלעכטע מלאכים אויף די יודישע קינדער, זאלן די שלעכטע מלאכים נישט קענען אפ האלטן די "ברכה" וואס דער אייבערשטער וואונטשט אונז פון קענען אראפ קומען אויף דער וועלט.

ווייל אסאך מאל.. קענען דאך די מלאכים טענה'נען פארן אייבערשטן, אז דער מענטש דא איז דאך נישט ראוי מקבל צו זיין די "ברכה" וואס דו ווילס'ט איהם דא שיקן, און ממילא וועגן דעם בעטן מיר אלע דעם הייליגן באשעפער א יעדן פרייטיג צו נאכט'ס, אז די שלעכטע מלאכים זאלן נישט

קענען שטערן די "ברכה" וואס דער אייבערשטער בענטש'ט אונז אין דעם הייליגן טאג פון: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ".

און וועגן דעם בעטן מיר טאקע אויך ביי דעם פיוט פון: "אֲזַמֵּר בְּשִׁבָחִין" וכו', אז: "יְהֵא רַעֲוָא קַמֵּיהּ דְּתִשְׁרֵי עַל עַמֵּיהּ" – אז עס זאל זיין די: "רָצוֹן" פון דעם אייבערשטן אז די "ברכה" זאל יא רוען אויף זיין הייליג פאלק: "יִשְׂרָאֵל דְּיַתְעַנַּג לְשִׁמֵּיהּ בְּמְתִיקִין וְדוּבְשִׁין" – וואס זיי זענען מענג דעם הייליגן: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ" מיט תענוגים און מיט גוטע זיסע זאכן.

[און מהאי טעמא קען מען טאקע הערן ווי אזוי מענטשן זאגן אמאל ביי א דרשה, אז דער און דער יוד איז דאך ממש א: "כֵּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה", און דאס מיינט דאך צו זאגן אין אנדערע ווערטער, אז דער בעל דרשן וויל דעמאלט'ס מעיד זיין אויף דער און דער מענטש אז ער איז טאקע א אמת'ע: "כֵּלִי" וואס איז יא ראוי מקבל צו זיין די "ברכה"].

און מיר בעטן דאך שוין טאקע אלע אויך פרייטיג צו נאכט'ס ביי די זמירות שבת קודש, אז: "וִיבָרְכוּנִי בְּבוֹאָם לְבֵיתִי בְּיוֹם קָדְשֵׁנוּ" – אז די מלאכים זאלן אונז בענטשן ווען זיי קומען אריין אין אונזער שטוב אין דעם הייליגן טאג פון: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ", און די כוונה פון דעם איז, אז די גוטע מלאך זאל וואונטשן, אז: "יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּהְיֶה לְשַׁבָּת הַבָּאָה כֵּן" – אז די קומענדיגע שבת זאל אויך אזוי זיין, און די שלעכטע מלאך וועט דאך שוין דעמאלט'ס בעל כרחו מוזן ענטפער'ן אמן.

אבער פארוואס זענען מיר זוכה צו די אלע גוטע ברכות..?! זאגן מיר דא ווייטער, אז די אלע ברכות דא באקומען מיר דאך נאר, ווייל: "כִּי הִדְלַקְתִּי

נֵרוֹתַי״ – ווייל מיר האבן געצינדן שבת׳דיגע ליכט, און: ״וְהִצַּעְתִּי מִטָּתִי״ – און וויבאלד מיר האבן שיין געמאכט די בעטן, און: ״וְהֶחֱלַפְתִּי שִׂמְלוֹתַי״ – און וויבאלד מיר האבן געטוישט אונזערע קליידער, און וויבאלד מיר האבן דאס אלעס געטוהן: ״לִכְבוֹד יוֹם הַשַּׁבָּת קוֹדֶשׁ״.

און ממילא זאגן מיר דא יעצט: ״שַׁבָּת קוֹדֶשׁ״ פארן הייליגן באשעפער, אז עס קומט זיך אונז דאך ״יא״ די ברכה, ווייל געב נאר א קוק ווי שטארק מיר האבן ״מכבד״ געווען דיין טייערע ״מתנה״ וואס דו האסט אונז געגעבן.

און עס ווערט דאך שוין טאקע אויך געברענגט אין דעם ״שבת קודש ליד״ וואס דער הייליגער בעל נועם אליעזר מסקולען זצ״ל האט מחבר געווען, [וואס גאר אסאך גדולי ישראל זענען דאך שוין גאר שטארק נתעורר געווארן פון דעם הייליגן ניגון, און זיי פלעגן לאזן טייכן טרערן בשעת׳ן זינגען דעם הייליגן ניגון, און דארטן זינגט דער הייליגער סקולענ׳ע רבי זצ״ל אזוי], אז: ״גֶּעבֶּענְטְשְׁט וֶועסְטוּ וֶועלְט מִמְּקוֹר הַבְּרָכָה מִיט שֶׁפַּע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה, עֶס וֶועט דִיר תָּמִיד זַיין גוּט אוּן וואוֹיל, אַז דוּ וֶועסְט נִישְׁט מַאכְן פוּן דֶעם שַׁבָּת חוֹל״, וכו׳.

ווייל די גרעסטע מקור פון ״ברכה״ איז, דער הייליגער: ״שַׁבָּת קוֹדֶשׁ״, אזוי ווי מיר זאגן דאך שוין טאקע אלע בפירוש ביי דעם הייליגן פיוט פון: ״לְכָה דוֹדִי״ וכו׳, אז: ״לִקְרַאת שַׁבָּת לְכוּ וְנֵלְכָה״, ווייל: ״כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה״, און אזוי ווייטער איז דאך שוין פארהאן אסאך מקורות וואו מיר געפונען די גרויס׳קייט פון די ״ברכה״ וואס מען איז זוכה דורך: ״שְׁמִירַת שַׁבָּת״.

און ממילא דאס איז פשט אין דעם פסוק דא, אז דער אייבערשטער האט דא געזאגט פאר יצחק אבינו, אז: "וְהִרְבֵּיתִי אֶת זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֵת כָּל הָאֲרָצֹת הָאֵל וְהִתְבָּרֲכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ" – אז עס וועט קומען אויף דיר אזוי פיל גוטע "ברכות", עד כדי כך.. אז אלע פעלקער וועלן ענק "מקנא" זיין, און עס וועט אפילו זיין: וְהִתְבָּרֲכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל "גּוֹיֵי הָאָרֶץ" – און אפילו די "גוים" וועלן זיך אויך וואונטשן צו האבן די "הצלחה" וואס ענק וועלן פארמאגן דורך מיין "ברכה".

און ווי אזוי איז טאקע געקומען אזא גרויסע "ברכה"..?! איז די פסוק אונז דא מסביר, און די פסוק זאגט אונז דא, אז די גרויסע "ברכה" דא איז געקומען, ווייל: "עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי".

און וואס האט אברהם אבינו צו געהערט דא..?! די תירוץ אויף דעם איז, אז אברהם אבינו האט דא צו געהערט דעם: "וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי".

און רש"י הק' זאגט דאך אונז שוין טאקע דא אויך בפירוש אויפן פלאץ, אז די אבות הק' האבן דאך אויך אפ געהיטן דעם הייליגן: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ" וואס ווערט דאך אָן געזופן: "מִשְׁמֶרֶת", און די אבות הק' האבן דאך דאס אויך גאר שיין מכבד געווען ווי עס דארף צו זיין.

און די ווערטער: "וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי" [מיט די עלעוו אותיות צוזאמען מיט די צוויי ווערטער] – איז דאך טאקע אויך גימטריא: "אַבְרָהָם אָבִינוּ שָׁמַר שַׁבָּת", ווייל יא טייערע יודן, אונזער הייליגע זיידע "אברהם אבינו" האט אפ געהיטן דעם הייליגן: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ" מיט אלע דקדוקים, אזוי ווי רש"י הק' זאגט דאך אונז שוין טאקע דא בפירוש אויפן פלאץ.

און ממילא דאס זאגט אונז דא די פסוק, אז אין דעם זכות וואס ענק האבן מקיים געווען דעם "וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי", און ענק האבן האבן אפ געהיטן דעם הייליגן: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ" ווי עס דארף צו זיין, וועגן דעם האבן ענק זוכה געווען צו די אלע געוואלדיגע גוטע "ברכות".

ווייל וועַן א יודיש קינד היט אפ דעם הייליגן: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ" ווי עס דארף צו זיין, און ער איז מענג דעם הייליגן: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ" ווי עס דארף צו זיין, און ער פריידט זיך מיט דעם הייליגן: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ" וואס איז דאך א: "מַתָּנָה טוֹבָה" פון דעם: "מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא" אליין, איז ער דעמאלט'ס זוכה צו די הבטחה וואס דער הייליגער זוהר הק' האט צו געזאגט פאר א: "שׁוֹמֵר שַׁבָּת", אז: "וְתִשְׂרֵי בְּרָכָתָא עֲלֵהּ" – אז די "ברכה" וועט טאקע דעמאלט'ס קענען רוען אויף איהם, און נישט נאר: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ" וועט דאס רוען אויף איהם, נאר א גאנצע וואך אויך, און: "וְתִשְׂרֵי בְּרָכְתָא עֲלֵהּ כָּל שְׁאָר יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא".

און צדיקים פלעגן טייטש'ן, אז: זָכוֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ "בִּימֵי בְּחוּרֹתֶיךָ" – אז געדענק דעם הייליגן באשעפער אין די טעג וואס מען זאגט: "אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ", און פיר זיך אויף אין די טעג פון: "יוֹם טוֹב" ווי אזוי עס פאסט זיך אויף צו פירן אין אזעלכע הייליגע גרויסע טעג.

אבער די אמת איז דאך, אז: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ" דארף מען זיך דאך זיכער אויף פירן ווי עס דארף צו זיין און מקיים זיין דעם: "זָכוֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי בְּחוּרֹתֶיךָ", ווייל: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ" איז דאך אסאך אסאך גרעסער ווי אלע: "יָמִים טוֹבִים", אזוי ווי מיר זאגן דאך שוין טאקע אלע א יעדן פרייטיג צו נאכט'ס ביים דאוונען, אז: "וּבֵרַכְתּוֹ מִכָּל הַיָּמִים וְקִדַּשְׁתּוֹ מִכָּל הַזְּמַנִּים".

און די וועטער: "יְמֵי בְּחוּרֹתֶיךָ" – איז דאך טאקע אויך גימטריא: "שַׁבָּת" [מיט די דריי אותיות מיטן כולל], אונז מרמז צו זיין, אז דו ביזט געוועכט טאקע אז: "יוֹם טוֹב" גייט טאקע אָן דעם: "זְכֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי בְּחוּרֹתֶיךָ" – אז געדענק דעם היליגן באשעפער אין די טעג וואס מען זאגט: אַתָּה "בְּחַרְתָּנוּ", אבער: "שַׁבָּת"..?! "שַׁבָּת" גייט דאך דאס זיכער אָן, ווייל: "שַׁבָּת" איז דאך אסאך העכער ווי: "יוֹם טוֹב", און ממילא וועט עס קומט אָן דער היליגער: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ", דארף דאך שוין דעמאלט'ס קאכן אין אונז פון זיך אליין דעם: "זְכֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי בְּחוּרֹתֶיךָ", און נישט זיין פאר שלאפן: "שַׁבָּת קוֹדֶשׁ", נאר: "הִתְעוֹרְרִי הִתְעוֹרְרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ":

אַ פַּרְיוֹלֶיכְט'ן שַׁבַּת!

מִשּׁוּם רוֹזַ אַזֶּרת הָיְתָה בּוֹ

און מיט דעם ענדיגן מיר: אז מיר זאלן זוכה זיין אז וועט עס וועט זיין: "אָסַרְתָּ נָּא" – וועט מען וועט אוועק גיין פון דעם גרויסן התעוררות, זאל אבער נאך אלץ זיין: "וְאָרְאָה אֶת הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה"..!

תם ולא נִשְׁלַם!
שִׁבְחוֹ ושִׁירָה לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

לְכוּ בָּנִים שִׁמְעוּ לִי..!

ניגה לניאור העולם בעזרת השם יתברך

ערש"ק פרשת תולדות תשפ"ז

ע"י תלמידי וחסידי סקולען

בעירנו בית שמש ת"ו

בנשיאות ראש חבורתינו שליט"א

